

ПОЛИТИКИН

4

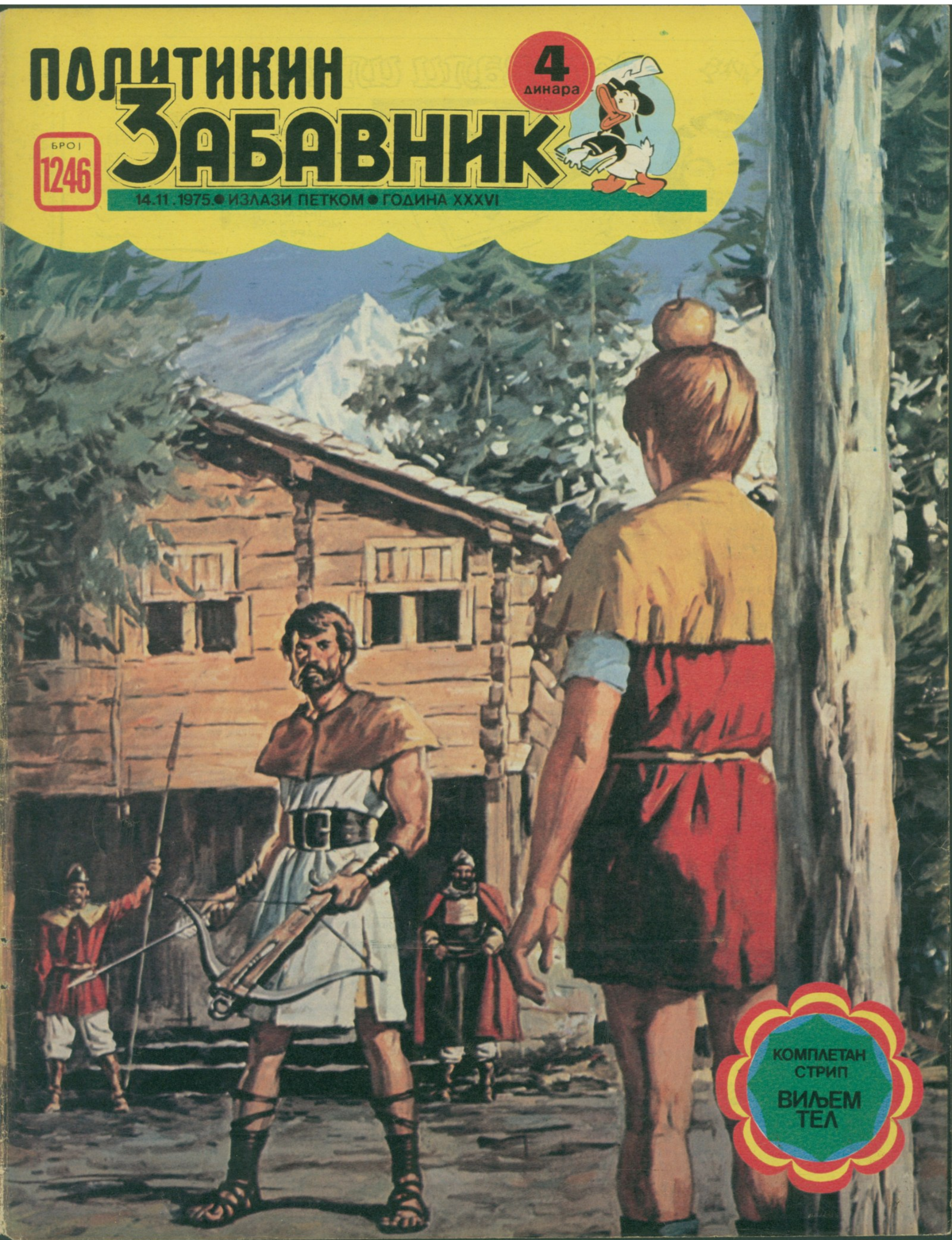
динара

БРОЈ
1246

ЗАБАВНИК

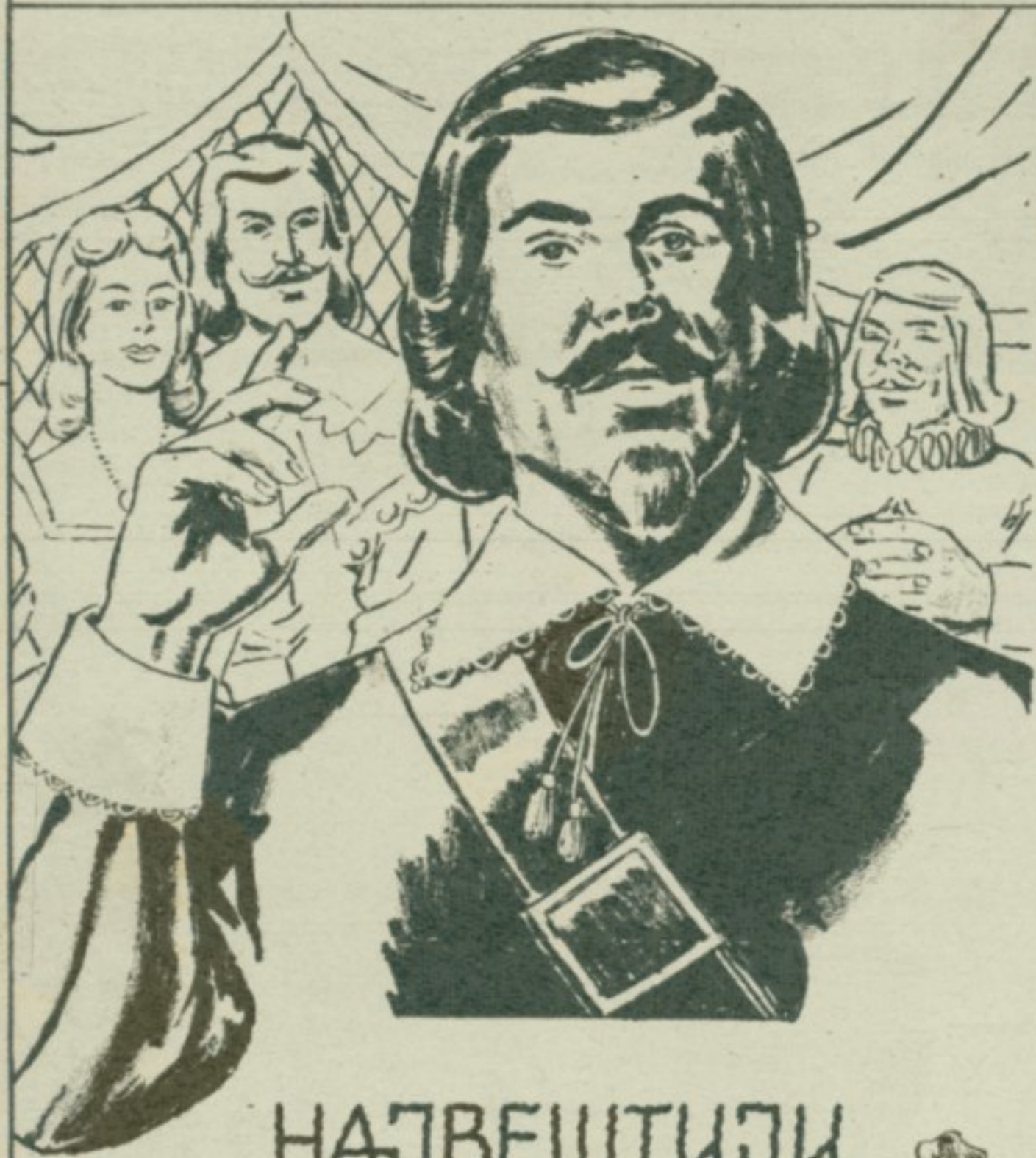
14.11.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ВИЉЕМ
ТЕЛ

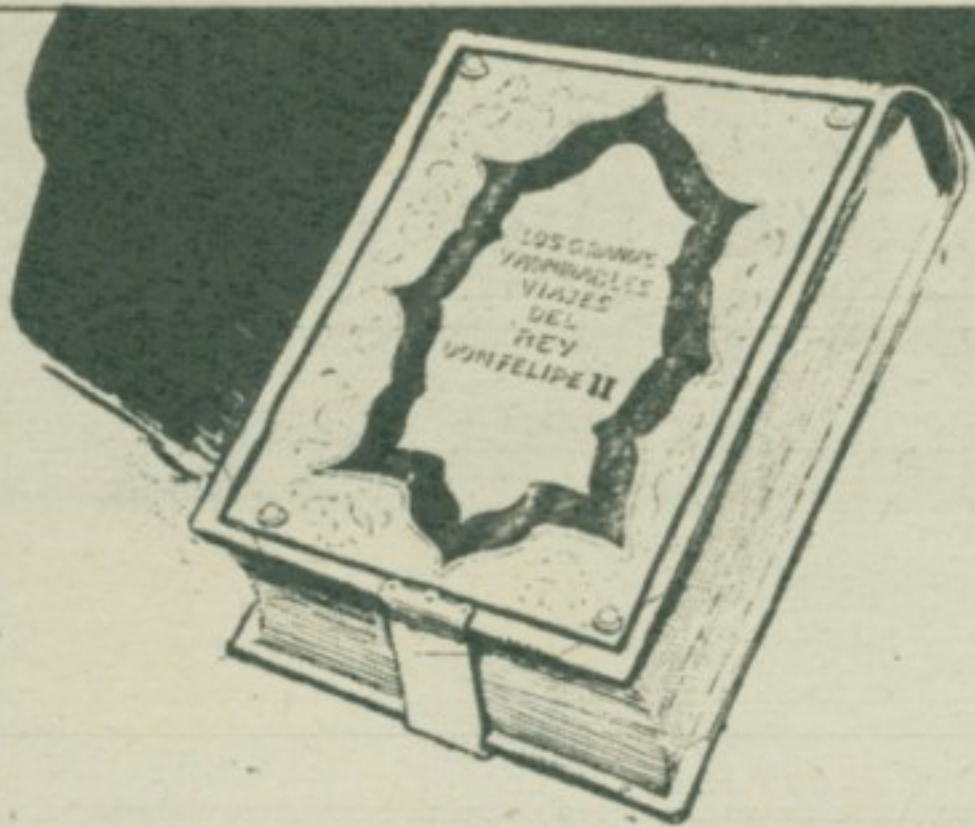
Риш

Веровати или не!

НАЈВЕШТИЈИ ДРАМАТИЧАР У ИСТОРИЈИ

ХЕРАРДО ЛОБО
(1610-1668)
ДВОРСКИ ПЕСНИК
ШПАНСКОГ КРАЉА
ФИЛИПА IV, МОГАО ЈЕ
ДА НА ЛИЦУ МЕСТА
ИМПРОВИЗУЈЕ
СТИХОВАНУ ДРАМУ У ТРИ
ЧИНА НА БИЛО
КОЈУ ТЕМУ.

ОВА КЊИГА

КОЈУ ЈЕ ДОН КАРЛОС
ПОКЛОНИО СВОМ ОЦУ -
ШПАНСКОМ КРАЉУ КОШТАЛА
ЈЕ ДАРОДАВЦА ЖИВОТА
ЊЕН НАСЛОВ ЈЕ ГЛА-
СИО „ВЕЛИКА И ДИ-
ВОТНА ПУТОВАЊА
КРАЉА ФИЛИПА II“
А СВЕ СТРАНИЦЕ
БИЛЕ СУ ПРАЗНЕ -
ЈЕР ФИЛИП НИКАД
НИКУД НИЈЕ
ПУТОВАО.

КАМЕНА ГЛАВА СТАРЦА

НА
ФАРО-
СКИМ
ОСТРВИМА
ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

Шешири

КОЈЕ СУ ПОЧЕТКОМ
ОВОГ ВЕКА
НОСИЛЕ ЖЕНЕ
ВОЗАЧИ АУТОМОБИЛА
ПОДСЕЋАЛИ СУ НА
ГЊУРАЧКИ ШЛЕМ.

ЗНАК ПРИЈАТЕЉСТВА

СТАВЉЕН
НА
ЛИСНА
ПИСМА
МОГУЛСКИХ
ЦАРЕВА
У
ИНДИЈИ,
БИО ЈЕ
У
СТВАРИ
ОТИСАК
ВЛАДАРЕВЕ
ШАКЕ.

НА КАПИЈИ

ПАЈ ЛУ

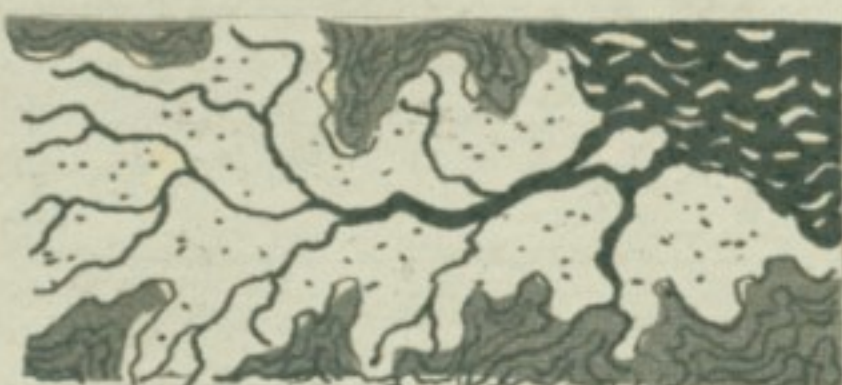
У КИНЕСКОМ ГРАДУ
ЧУФУ
СТОЈИ НАТПИС:
„ВРАТА ВЕЧИТОГ“
ПРОЛЕЋА КОЈЕ ЋЕ
ТРАЈАТИ 10.000
ГЕНЕРАЦИЈА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● рудник белутка отворен још
пре четири хиљаде година у о-
колини Скажинског у Пољској
чува и данас прагове некадаш-
њих радова као и остатке неких
алатки.

● низија Амазон у Бразилу нај-
већа је на свету: велика је као
пола Европе.

● кит кашелот или уљенура
може да остане под водом 106
минута не дишући. Пре него

што зарони он дубоко удахне 60
до 70 пута.

● израз „платијат“ који данас
означава уметничку крађу, по-
стао је од латинске речи „пла-
тијум“ која значи продаја нече-
га што припада другоме.

● амерички астронаут Скот
Карпентер, који је био један од
пионира васирне навигације,
купио је фарму на којој одгаја

и продаје око две милијарде
hymenopteres (инсекати с опна-
стим крилима као што имају
пчеле). Женке овог инсекта по-
ложе јаја у јаја штетних инсе-
ката који се на тај начин не из-
легу и арста тако полако изу-
мире. Овај начин омогућава да
се униште многи инсекти штет-
ни за биљке.

● до 15. века Францускиње су
се венчавале у хаљинама прве-
не боје. Прву белу хаљину има-
ла је Шкотланђанка Марија
Стјуарт када се удавала за
француског краља Франсоа II.

● највећа цигара на свету из-
ложена је у Музеју дувана у
Виндеу у Вестфалији. Цигара
је дугачка 1,70 м, а обим јој је

67 сантиметара. Претпоставља се
да би један човек могао да је
пуши 600 часова под условом да
је не гаси често.

● Индија има једну од најве-
ћих кинематографских индус-
трија. У овој земљи сниме се

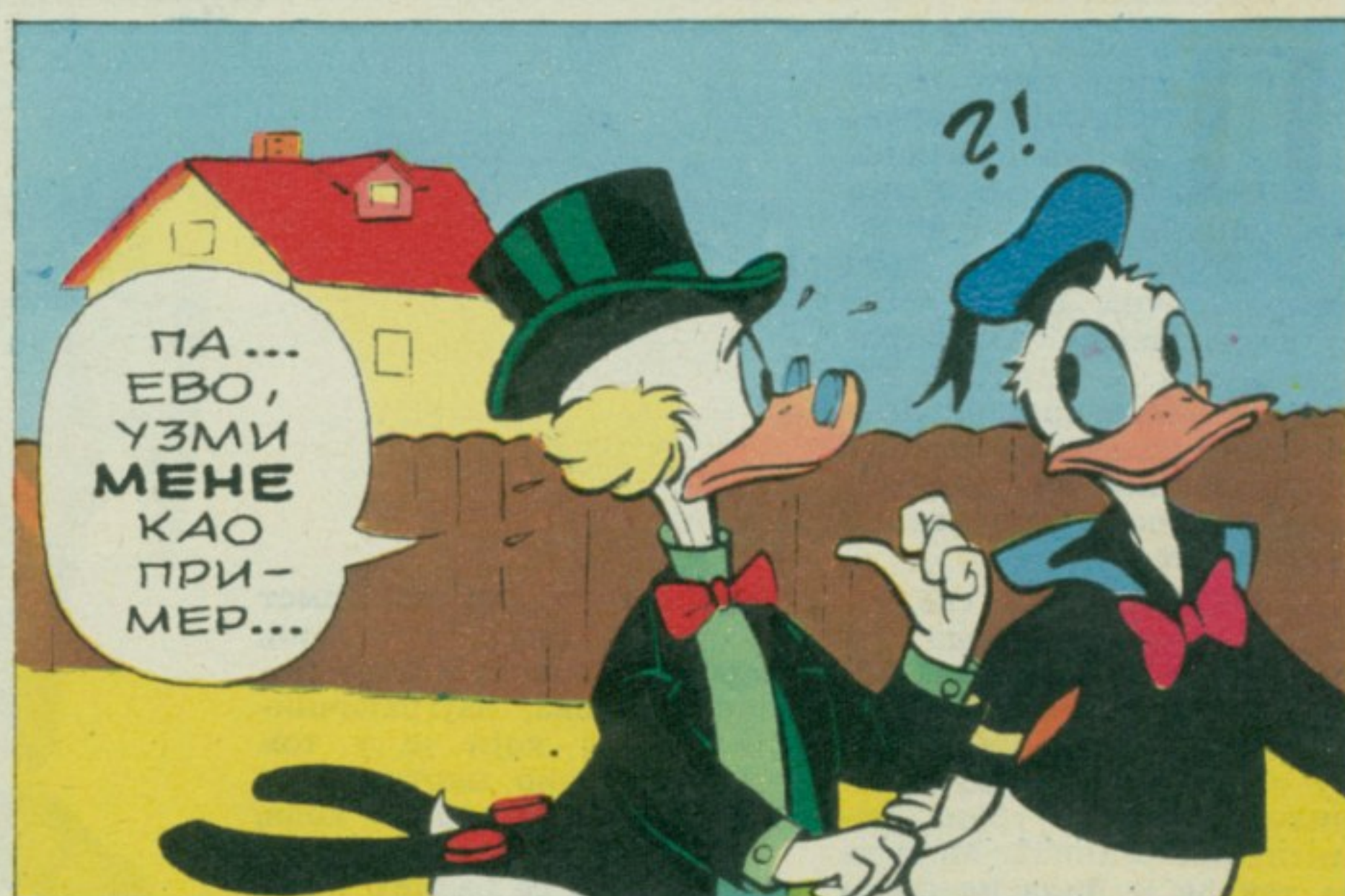
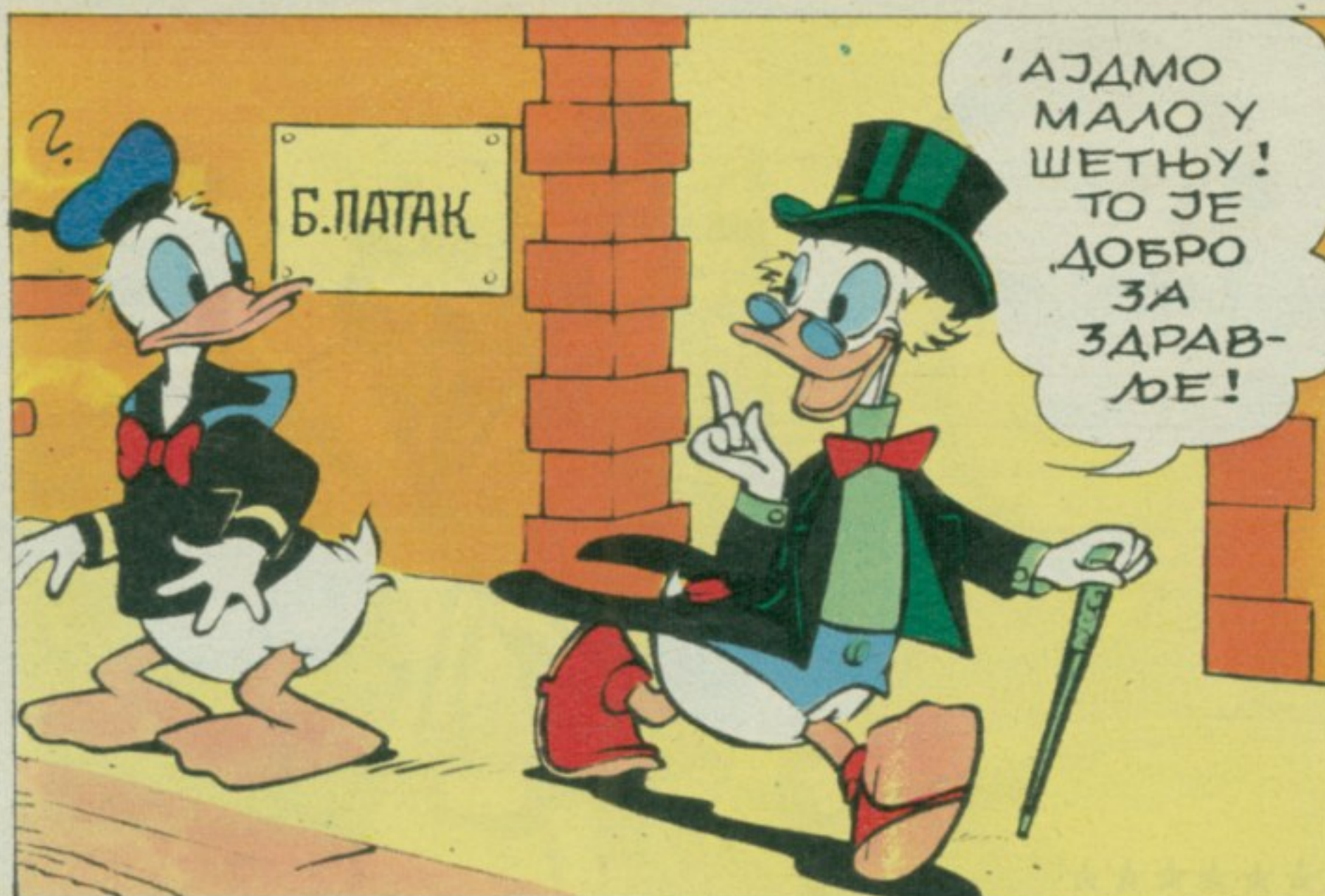
више од 600 филмова годишње,
а биоскопске дворане су отворе-
не од 9 часова ујутру.

● на једном квадратном метру
тла живи више инсеката него
људи на читавој Земљиној ку-
ли.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Почетак 1942. године донео је мајевичким партизанима велике главобоље. У првим данима устанка Мајевица, Озрен, Бирач и цела североисточна Босна били су партизански. Али, крајем 1941. у ове крајеве дошли су неки официри Драже Михајловића и лажним паролама почели да окупљају недовољно политички образоване сељаке.

У фебруару 1942. све чете Мајевичког одреда налазиле су се на положајима а штаб је био смештен у селу Вукосавцима. У штабу се налазило само неколико курира и група политичких радника. Моја чета такође је била на положају према Тузли и, као и друге наше јединице, штитила слободну територију од упада усташа. А слободна територија била је тих дана заиста велика — цео простор од Тузле до Брчког и Виђељине.

Знајући да нам се припрема нешто иза леђа а не желећи ипак да отвори положаје, Ирац је једног дана послао у моју чету курира с наређењем да их отпратим преко ослобођене територије, кроз четничка села, на Бирач. Курири су, наиме, имали задатак да стигну до Бирчанског партизанског одреда и затраже помоћ. Управо тих дана Ирац је чуо да може доћи до четничког напада па је тражио појачање.

Схватио сам сву озбиљност наше ситуације. Узео сам десетину одабраних бораца и заједно са њима пошао да отпратим курира. То је било нужно иако смо ишли кроз нашу територију и крај који смо им ослободили. Тих дана четници су сасвим отворено хватали и разоружавали наше другове и курира, а неке су и поубијали.

Мој задатак је био да курира доведем до гребена планине Јелице и да се вратим са десетином натраг. С друге стране планине, према Бирчу, била су партизанска села и курири тамо више није претила опасност.

Враћајући се чуо сам неку паљбу, пушкарање, али сам веровао да се ради о уобичајеном нападу неке усташке колоне па на то нисам ни обраћао пажњу.

Није ми падало на памет да је то била, у ствари, борба на живот и смрт наших другова, најтрагичнији догађај који је у том крају задесио партизана.

После целог дана хода, већ уморан, допустио сам борцима да се разиђу у своја села и виде породице. Требало је сутрадан да се окупимо код штаба у Вукосавцима и продужимо даље, на положај наше чете. Тако се десило да сам у

ПОКОЉ У ВУКОСАВЦИМА

оном најкритичнијем часу остао сам. Али, имао сам среће.

ЈЕДНА ВЕЛИКА РАНА

У једном засеоку недалеко од Вукосаваца случајно ме је угледао један наш симпатизер. Притрчао ми је сав избезумљен. Лице му је било изобличено, мучио се да проговори. Док ми је још прилазио, схватио сам да се ради о нечему страшном, па га упитах:

— Шта се десило?

Човек ме је гледао, као да не схвата шта га питам.

— Куда ћеш? — завапи најпосле.

— Идем у штаб.

— Какав штаб?! — крикну.

— Па, у Вукосавце!

— Побогу, зар не знаш?!

— човек се хватао за главу.

— Говори! — викнух и грло ми се стеже од стрепње.

— Погинуо је Ирац и Шпанац — зајеца човек. — Сви су изгинули, цео штаб.

— Изгинули — шапћем а не верујем у оно што сам чуо, мислим човек је полудео, или онако бунца. — Не трабуњај — рекох и обузе ме мржња. Хтео бих да му затворим уста, да више не говори, да не чујем оно што ме је пресекло па више не знам да ли да плачем или да вичем, да некуд потрчим, да неког гоним, да се светим.

Ирца више нема. Нема команданта. Убили су га. Знам да су убили и друге. Сви су они моји, сви су ми другови. Али Ирац је нешто друго. Од бола и мржње мисао ми се почела мутити, али сам ипак чуо:

— Погинула су и твоја

— ПОГИНУО ЈЕ ИРАЦ И ШПАНАЦ... ЦЕО БАТАЉОН — ЗАЈЕЦА ЧОВЕК. МИСАО МИ СЕ ПОЧЕЛА МУТИТИ А ИПАК САМ ЧУО: ПОГИНУЛА СУ И ТВОЈА БРАЋА, АЛБИН И ОНАЈ МАЛИ, КУРИР.

два брата. Албин и онај мали, курир.

— Шта је било с малим Томиславом? — питам. — Шта је с Томиславом?! — вичем и хтео бих човеку за очи.

— Убили су га четници. И њега и Албина — цеди човек мукло и ја се трезним.

Не знам више како сам се одржао на ногама, како нисам јаукнуо или учинио

нешто са собом. Бол ме савладао, пресекао. Мисли се скамениле, остао је само бол — једна велика рана у мени. После ми се чинило да то неког другог муче а да ја гледам шта с њим раде, немоћан да му помогнем.

Мој млађи брат Томислав био је дете — имао је само тринаест година. Албин је, међутим, био одрастао момак, ратник и мој

ФРАЊО ХЕРЉЕВИЋ

Родио се 1915. године у Тузли. Још нао шегрт истакао се у многим скојевским акцијама. Члан Комунистичке партије Југославије постао је 1940. године.

У току рата био је командир чете а затим командант батаљона у Шестој источнбосанској ударној бригади. Нарочито се истакао у борбама за време Пете непријатељске офанзиве. Касније, нао командант Осамнаесте хрватске бригаде, за време Шесте непријатељске офанзиве, заузео је непријатељско утврђење Тешањ, тако што је, пресвучен у домобранску униформу, дошао пред капију и помоћу унапред добијене лозинке успео да је отвори, а онда је са борцима извршио јуриш и заузео тврђаву. Фрањо Херљевић одликован је Орденом народног хероја.

★★

та више није могло учинити јер смо се, избивши на брдо, одједном нашли пред четницима.

Ишао сам упоредо с Милошем. Док смо још прилазили, Милош строго викну.

— Шта хоћете?!

Четнички командир одговори претећи:

— Зашто хапсите поште не Србе? Тражимо да га пустите.

— Да га пустите! — викну неко из гомиле бесно.

— Иначе ћемо га ми ослободити — закључи четнички командир псујући.

Милош се помаче један корак напред, као да их није добро чуо, загледа им се у лице и рече.

— Он је издајица! — Застао је тренутак као да чека како ће четници реаговати а онда додаде: — Издајица српског народа.

Четници се згледаше. Очекивали су, видело се, све друго само не те речи, ни такав глас.

Милош их поново обиче погледом па настави кроз полусмех:

— А ни ви нисте много бољи!

Настао је мук. Помислио сам да ће сад јурнути на нас и махијално повукох пушку себи, али се не деси ништа. Четници су и даље стајали, загледајући се, кад из последњих редова дође несигуран повик.

— Ослободићемо га!

— Нећете га ослободити — подиже Милош глас. — Судиће му народни суд.

Изгледало је да ће се четници повући. Многи су спустили главе и почех да се смешкам. Тада неочекивано један делија иступи напред.

— Пустите га, Милоше, богами или...

— Шта: или? — упаде Милош па и сам пође корак напред.

Сад су били један пред другим. Милош је изгледао као неко дете пред оним дугоном који је киштео од беса. Нисам имао времена ни да се приберем кад Милош хитро пружи руку и ухвати четника за груди па га, као да је добио неку дивовску снагу, гурну назад, у строј. Четници нису још могли да се снају кад Милош из свег гласа викну:

— Мирно!

Шта му је, помислих, шта ће му сад ово? Али,

док сам трепнуо чета четника, као један човек, стаде мирно, укипи се готово. Изгледало је да више нико и не дише.

— Налево круг! — командова Милош поново.

И зачудо, чета се послушно окрете налево круг.

— Води чету — обрати се Милош њиховом командиру. — И да не правите више овакве глупости.

После тога окренули смо у Саитовиће а четничке чете кренуше на другу страну у брда, своје штабу. Није се чула ни реч. Ишао сам поред Милоша и гледао га забезекнут. Било ми је драго што ратујем с таквим другом.

С КИМ ДА ПОДЕЛИМ РАДОСТ

Више од годину дана после ових догађаја, у октобру 1943. Трећи босански корпус водио је борбу за ослобођење Тузле. Био сам тада заменик команданта Мајевичке бригаде. Са последњим јуришом наших бораца пошао сам да успоставим партизанску команду у граду. Био је то неописив тренутак заноса.

Три године раније искрао сам се из града прогањен, крио сам лице да ме не препозна ко од усташких доушника, а сад сам се враћао као мајор ослободилачке војске, поносан. Другови су ми, као рођеном Тузлаку поверили дужност команданта града. На улицама су ме сретали грађани, познаници и пријатељи, грлили ме и љубили. Журио сам кући да видим мајку, малог брата и сестру, тужан јер сам морао да им саопштим горке вести о погинулој браћи, Астину и Томиславу. Али, нисам имао с ким да поделим радост победе. Дочекала ме је још једна тужна вест: моја мајка, сестра и мали брат налазили су се у логору у Јасеновцу.

Тако ми је један једини дан донео и највећи занос, радост победе, и тешку жалост, тугу за онима који су ми били најмилији.

(Из књиге „Живе легенде“ Војислава Лубарде)

ЧЕТНИЦИМА

старешина. Бол за њим био је другачији — ратнички.

СТРАХ У КОСТИ!

Неколико дана после страшног догађаја у Вукосавцима налазили смо се у селу Саитовићи. Изјутра, тек што смо се пробудили, стиже нам неки сељак кога су послали четници. Поручивали су да пустимо једног њиховог човека којег смо раније заробили или ће сами доћи да га ослободе.

— Где су четници, — питали смо сељака.

— Ено их горе, на брду, чекају.

— Колико их има?

— Пуно, брате мили! Има их више од две чете. Носе и митраљезе.

Погледали смо према брду и заиста — четници су се гомилали изнад села. Из

гледали су претеће, као да ће се сваког часа сјурити низ стрмину.

— Не ваља — рече неко.

— Има их много.

— Неће ваљати ни да га пустимо — чули су се други. — То би била њихова победа.

— Нема говора о пуштању — прискочи Милош Зекић, Бирчанин, раније ђак а сад партизански командант. — Знај ја њих, лопови су то.

Зекић је мало размишљао а онда одлучно рече: страх у кости!

— Како ћеш? — упита неко. — Видиш да нас држе на нишану.

— Какви њихови нишани — насмејао се Милош. — Мало страха и они ће се разбежати.

Народ је још тада певао песму о Милошу Зекићу и његовој храбрости, али и мени и другима чинило се да сада претерује. Из искуства с Мајевце, а посе-

бно после Вукосаваца, ја сам знао на каква су све злодела и подмукле акције четници спремни.

— Фрањо! — зовну Милош. — Хајдемо горе да видимо шта хоће.

— Опасно је! — опомену један друг.

— Ма није — насмеја се Милош. — Хоћеш ли, Фрањо?

— Идем — рекох. Кад сме он, помислих, смем и ја.

— Боље би било да пођете с четом — покушавали су другови да наговоре Милоша. Али он је остао при свом.

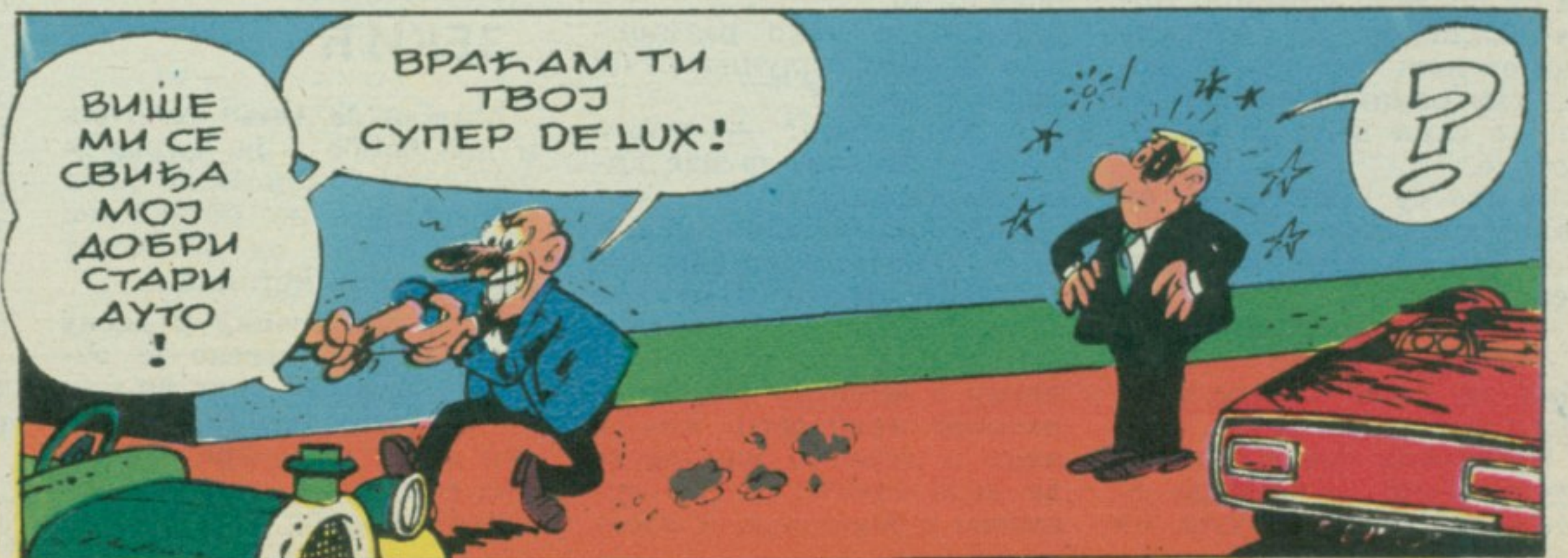
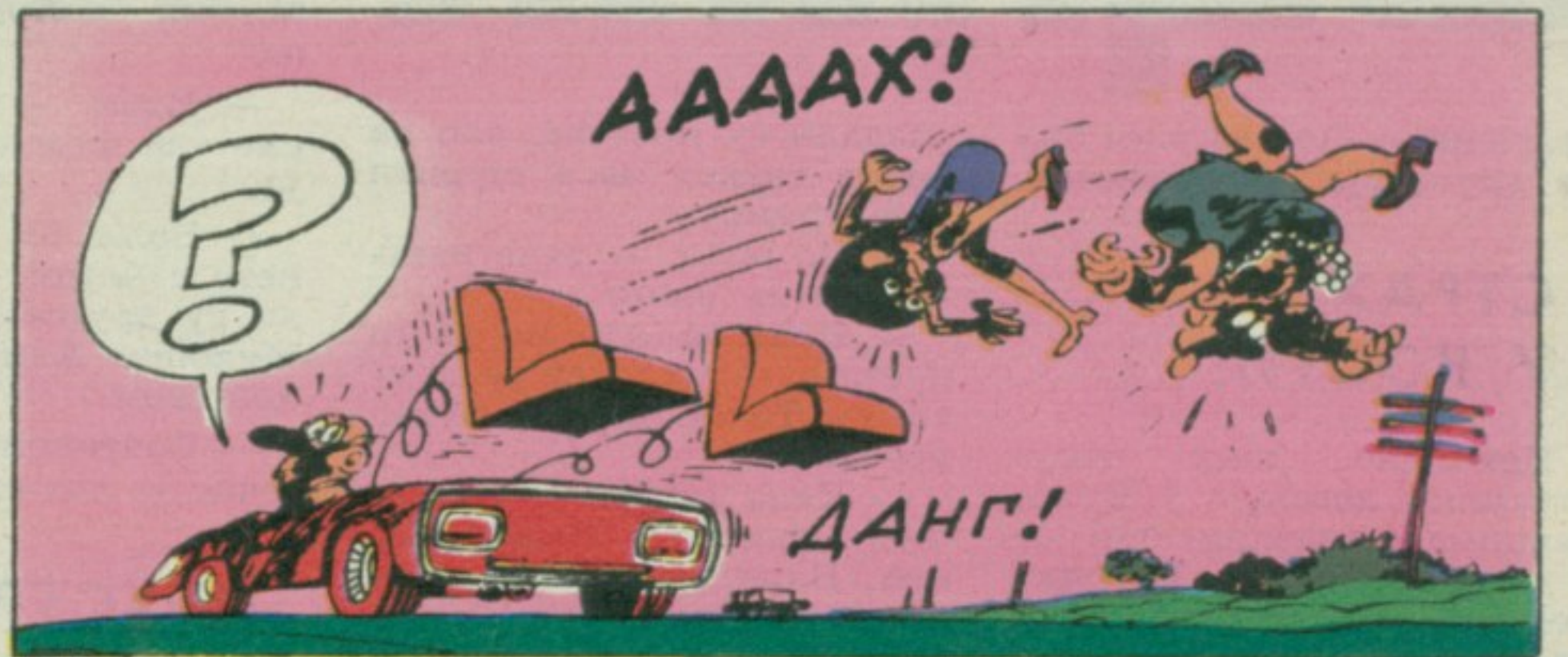
— Вратићемо се брзо — рекао је кад смо кренули.

НЕУСТРАШИВИ МИЛОШ ЗЕКИЋ

Милош је имао пиштољ и две бомбе а ја пушку и неколико бомби. Било је то готово потпуно безначајно према групи од четрдесет наоружаних четника.

Узео сам пушку у десну руку и не приметно је откочио, али сам знао да нам то не може много помоћи ако дође до гужве. Зажалио сам што нисам бар одшрафио бомбу. Сад се ниш

ШАЦА УБАВИЋ: АУТО СУПЕР DE LUX

ВРАТИ СЕ, БАРБАРА!

**ТРОГОДИШЊА
ДЕВОЈЧИЦА,
НАГНУТА
ПРЕКО ОГРА-
ДЕ БАЛКОНА
НА СЕДМОМ
СПРАТУ,
ОДЈЕДНОМ ЈЕ ИЗГУБИЛА
РАВНОТЕЖУ И СУНОВРАТИЛА СЕ.**

**У ИСТОМ ТРЕНУТКУ ДВАДЕСЕТ ЖЕНА, ДОЛЕ
НА УЛИЦИ, ЗБИЛО СЕ И ИСПРУЖИЛО РУКЕ УВИС!**

УЗАЛУД ДОЗИВА

Није прошло ни десет минута како Бачинта изишла, а Барбара се пробудила.

— Мамице! — радосно позва и загледа се у врата. Дођи, обуци ме!

— Мама! — гласније зовну Барбара и подиже се.

Мало уплашена што не чује мајчин глас, Барбара приви уз себе плишаног лава од којег се није одвајала ни кад спава. Ипак, сиђе с кревета и пође ка вратима. Мора да нађе маму! Али, прво да се обуће. Мама се увек наљути када без хаљинице истрче из собе.

Спусти лава и пронађе хаљиницу. Својим невештим ручицама превртала ју је тражећи отворе за рукаве. И најзад!

Она се сама обукла! Ала ће се мама обрадовати кад је буде видела! Весело зграби лава и истрча из собе.

— Мама, мама — одзвањао је њен гласић празним станом. Завирила је свуда. Нема маме!

Певушећи лаву само њој разумљиву песмицу изишла је на балкон. Спустила је играчку на платнену столицу, а затим се попела и она. Провирила је кроз металне решетке оgrade на улицу. Где је мама?

Доле на улици, угледала је Бачинту.

— Мама, мама! Погледај! Сама сам се обукла! — повикала је.

Али, мама је улазила у зграду. Није је чула.

— Мама, мама! — викала је. Усправила је, ухватила рукама за ивицу оgrade и нагнула се. — Мама, мама!

ПИТАЊЕ ТРЕНУТКА

Док је чекала лифт, Бачинта је нервозно превртала по торби тражећи кључ. Можда се Барбара пробудила! Уплашиће се кад види да ме нема! Овај лифт баш споро иде!

— Бачинта! Барбара се нагнула преко оgrade балкона — допре до ње глас узбуђене сусетке.

— Да ли то она мени говори? Не... али... Барбара... — врисну Бачинта. Испусти торбу и потрча напоље.

На улици се већ окупило око двадесет жена. Узбуђени жагор, по гледи управљени на балкон седмог спрата. Девојчица их није при мећивала. Нагнута преко оgrade упорно је дозивала.

— Мама... мама...

— Барбара! Послушај мамичу... врати се у кухињу... сиђи... — викала је Бачинта из безумљена од страха.

У том тренутку из зграде је изишла Филомена Лавинаро. Угледала је жене које су се беспомоћно втреле и одмах схватила шта се догађа. Она мора помоћи девојчи-

ци! Па и сама је мајка седморо деце!

— Било је само питање тренутка кад ће Барбара пасти — причала је касније кад је све прошло. Прво што ми је пало на памет било је да се све збијемо у гомилу и покушамо да девојчицу дочекамо на рукама. Да ли ћемо успети да

јој тако помогнемо, нисам знала. Могло се догодити да умре већ од пада, од шока. А могла је да падне и на неку од нас, ако је на време не дочекамо на руке. Тада о томе нисам размишљала. Морале смо да покушамо! Другог избора нисмо имале.

КАКО ЈЕ ЛАВ?

Двадесет мајки које су се случајно затекле на улици нису чекале да им Филомена двапут понови шта да раде. Збиле су се у гомилу и у немој ишчекивању упрле погледе у девојчицу. И тада се догодило оно због чега су стрепеле — Барбара је изгубила равнотежу!

Жене зауставише дах.

Својим малим рукама Барбара је успела да се ухвати за шипке. Ногама је млатарла упрзну... неколико тренутака. А онда полетела наниже, пала на балдахин који је наткриљивао балкон на шестом спрату, одскочила и уз продоран врисак њено мало тело се суновратило...

— Сад! — у истом тренутку узвикну Филомена.

Све су, као једна, подигле руке. Барбара је пала баш на руке Филомене Лавинаро, одбила се о њих, и преко руку осталих жена откотрљала у жбун гаранијума.

Бачинта је притрчала. Барбара је лежала без свести, али чинило се да није повређена.

Пола сата касније Бачинта је нервозно шеткала болничким ходником. Већ неколико сати трајао је преглед.

Када је угледала лекара који је примио Барбару, притрчала му је јецајући. Није могла ништа да ушита. Лекар се осмехивао. Барбара није имала ниједне једине повреде.

Милујћи девојчицу по коси Бачинта је чекала да се пробуди.

— Мама, како је лав? Је ли добро? Није требало да га оставим са мог — зачу се Барбарин тихи гласић.

□ □ □

Филомена Лавинаро задобила је од удараца фрактуру рамена. Барбара јој је пала на руке са висине од 20 метара!

— Зажмурила сам кад је Барбара полетела доле, на нас. Тада сам заиста мислила да неће преживети. Али, кад ми је пала на руке и кад сам се снамутила од страховитег удараца, била сам сигурна да је жива. То је и једино било важно.

О. В.

КОЛОСЕ НИ БОТАНИ БАШТА

3.

У СЛАВУ ВЕЛИКИХ ПОДВИГА — Једна од најоригиналнијих идеја староримских архитеката, који су се углавном угледали на грађевине покорене Грчке, били су славолуци, подизани у знак сећања на велике освајачке и државничке подвиге. Од многих који су посејани по Риму само три сачувала су се у мање-више првобитном облику (њихов утицај осетио се у каснијој архитектури — најочигледнији примери за то су Тријумфална капија у Паризу и Мермерни лук у Лондону). Као узорак најчешће је служио **Славоук Септимија Севера**, који се уздиже на једном од два трга Римског Форума. Богови извајани на страни окренутој Капитолу „намножили“ су се касније над капијама ренесансних палата и летњиковца по читавој Европи. Натписи урезани на обе стране Славоука говоре да је настао 203. године пре наше ере у част императора Септимија Севера и његових синова Каракале и Гете. Иако је Каракала, наследивши оца, убио брата и избрисао његово име, оно се још увек назива на славолуку.

4.

ИСПРАЖЊЕНА РИЗНИЦА — Према легенди, бог рата Јанус пружио је гостопримство Сатурну ко-

ји се потом настанио на Римском Форуму. Стога се сматра да **Сатурнов храм** чији се остаци — трем са двоструким редом стубова — уздижу недалеко од Славоука Септимија Севера, потиче из париских времена. У ствари, он је понио на рушевинама једног још старијег храма који датира из 497. године пре наше ере. Сатурн је, према предању, научио Римљане земљорадњи те је његова шупља статуа у храму била испуњена маслиновим уљем а приказивала је бога с ножем за поткресивање биљака. Ка

5.

5a

ГРАДОВИ МУЗЕЈИ РИМ(1)

1.

МУЗЕЈ И ТАМНИЦА — Мост, чувен по Вернинијевим статуама анђела на огради, преко Тибра води до велике тврђаве **Кастел Сант Анђела**. Почео је да је гради римски цар Хадријан 135. године — себи за гробницу! Све је било урађено велелепно: опроман правоугаони подијум, на њему кружни гроб, а изнад њега квадратна кула украшена статуама. Овај маузолеј, надахнут египатском, вавилонском и етрурском архитектуром, претворен је 271. године у тврђаву која је од тада вековима

бранила Рим. За време једне опсаде браниоци су, када им је понестало муниције, непријатеље гађали драгоценим грчким статуама са Хадријановог гроба! Тврђава је добила име 590. године, када се, по легенди, на њеном врху појавио анђео с мачем у руци. Од тада врх јој краси велики бронзани анђео. Њени мемљиви подруми столећима су били злогласна тамница у којој су били заточени Ђордано Бруно, Бенвенуто Челини и стотине других, мање познатих, сужњева. Кастел Сант Анђело је данас ризница уметничких дела смештених у безбројним галеријама и ложама које су пројектовали славни архитекти Сангало и Браманте. Тајним пролазом тврђава је повезана са Ватиканом.

2.

ДВА СВЕТА ТРГА — Зачеци Форума, на којем су се у древном Риму водиле јавне расправе о др-

жавним питањима датирају из 753. године пре наше ере, када је по легенди Ромул основао сам град. Претпоставља се да два здања, чији су остаци сачувани, Олтар богу Вулкану и првобитно састајалиште Сената, Комицијум, потичу баш из тих давних времена. Крај њих су касније поникли Храм бога рата Јануса — или Марса, Храм богиње Весте и Курија — друго званично састајалиште сената поред Комицијума који данас више не постоје. Око ових најстаријих грађевина, распоређених на два трга, множили су се величанствени храмови и цркве, те се име Форум Романум проширило на читаву долину. Ипак, његово средиште остала су два мала трга са грађевинама у којима су се народ и управљачи Републике заједнички лаћали државничког посла.

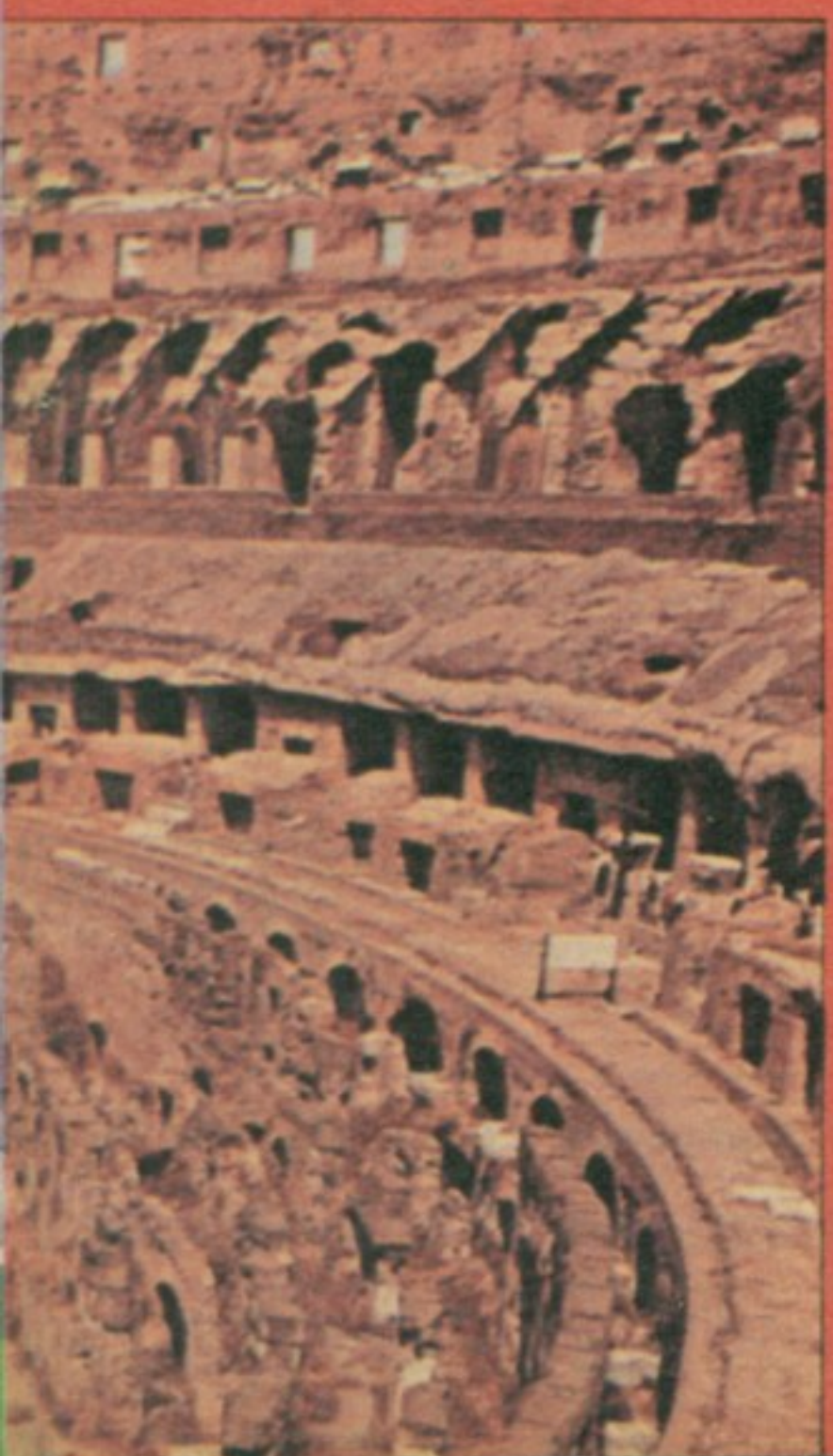
УМ ИЈЕ ЧКА

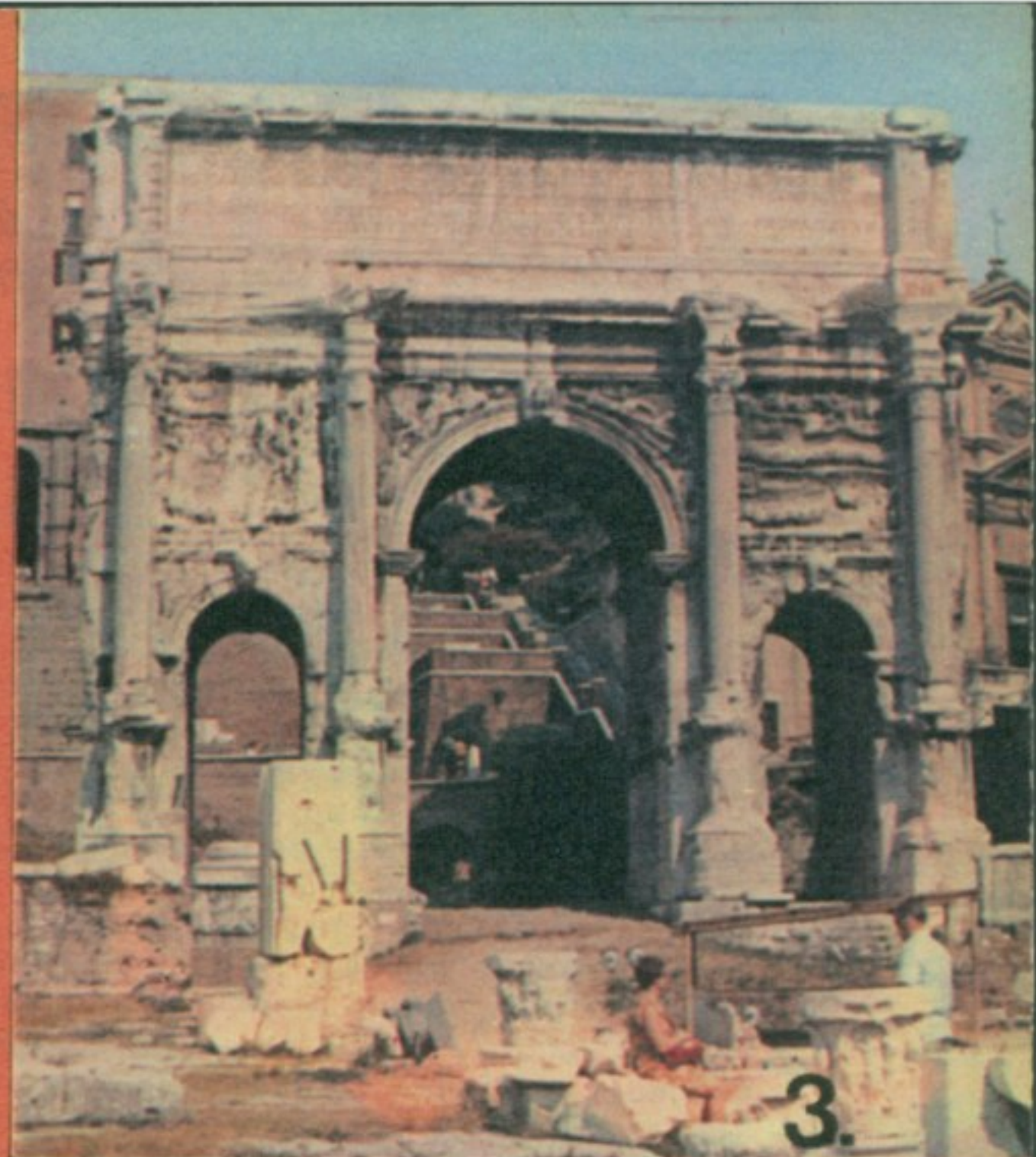
сније је Сатурнов храм претворен у државну ризницу, али је своје благо чувао само до појаве Јулија Цезара, који је узео све што се у њему нашло — 15.000 златних и 30.000 сребрних полуга и 30 милиона сестерција (римски сребрњаци). Део овог блга смео се употребити само у случају галске инвазије, али је поносити освајач Галије сматрао да има право на њега пошто је већ потукао Гале.

5.

ГРАДИЛА ГА ТРИ ЦАРА — „Док буде Колосеума, биће и Рима“, писао је у 8. веку један хроничар.

2.

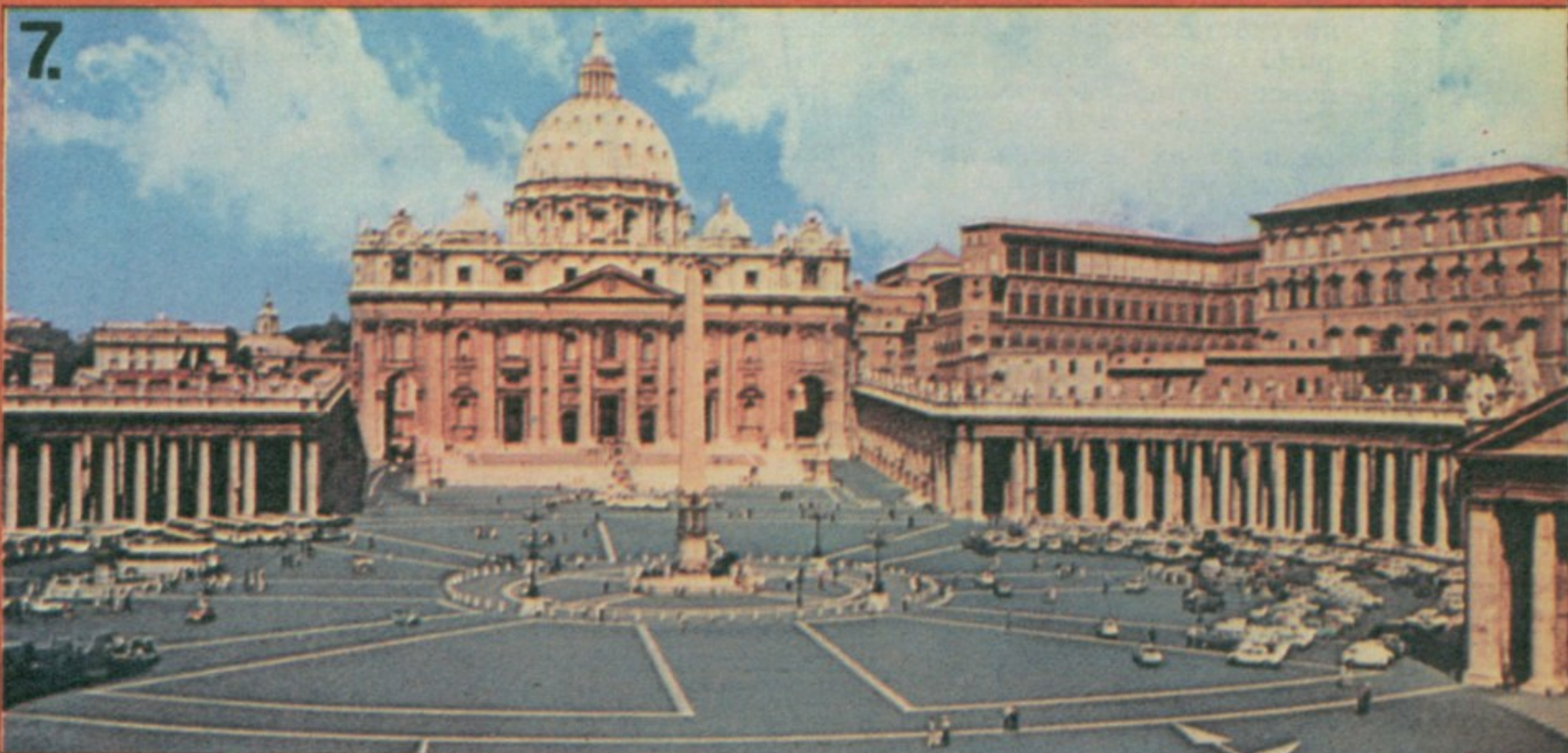

3.

Ова циновска грађевина не носи одувек данашње име. У доба настанка, у 1. веку наше ере, названа је Флавијски амфитеатар по тројици царева те династије који су је градили. Идеја и великим делом њено остварење заслуга су Веспасијана. Ипак, здање је отворио тек његов син Титус 80. године наше ере, коначан облик добило је под Домицијаном између 81. и 96. године. Два податка најбоље сведоче о великој способности градитеља Колосеума. Прво, ова огромна маса камена почиња на мочварном тлу које се ниједан данашњи архитекта не би усудио да употреби за темељ. Друго, амфитеатар је замишљен да прими преко 80.000 гледалаца и свакоме омогући подједнако уживање у гладијаторским борбама и најзад их без метежа „испрати“ кроз својих 80 излаза. Иако је вековима изазивао дивљење архитеката, Колосеум је све до 18. столећа употребљаван — као каменолом! У 19. веку почела је реставрација а 1870. године завршено је и чишћење вегетације у коју је Колосеум вековима обрастао, и то на велико негодовање — ботаничара! Две књиге написане су о колосеумској флори која је обухватала 420 врста биљака!

6.

УМЕТНОСТ ПОЗАЈМЛЈИЦЕ — На тргу испред Колосеума стоји Константински славолук који су Сенат и римски народ подигли 315. године у част тријумфа првог хришћанског цара над претходником Максенцијем. Није чудо што се овај славолук не сматра достојним Септимијевог на Римском Форуму. Од многих вајарских радова који га украшавају само медаљони над бочним луксима и неколико рељефа нису пренети са старијих споменика. Грубо обрађени призори из Константиновог живота јасно показују опадање уметности у 4. веку. Неупоредиво су лепши рељефи „позајмљени“ са споменика Трајану, Хадријану и Марку Аурелију.

7.

БЕРНИНИЈЕВИ СТУБОВИ — Трг Светог Петра на коме се уздиже огромна црква је ремек-дело архитекте Бернинија. Тешко је поверовати да је овај трг са надалеко чувеним полукружним колом настао за свега 12 година, између 1655. и 1667. То је један од ретких пројеката који је до краја остварио човек који их је и замислио. Најстарији споменик на тргу

је обелиск на средини који је император Калигула у 1. веку пренео из Египта. До 1586. налазио се поред цркве светог Петра, а тада је папа Сикст V наредио да се премести. Посао је извело 900 људи уз помоћ 140 коња и 44 чекрка а трајао је четири месеца! Кроз Бронзане вратнице на крају десне Бернинијеве колонаде стиже се у Ватикански

музеј, који поседује највећу колекцију античке уметности на свету, и у Ватиканску палату. У њој су, раме уз раме, радила два највећа супарника међу уметницима ренесансе, Микеланђело и Рафаело — први на фрескама на таваници Сикстинске капеле а други на чувеним Станцама.

Текст: П. Стојовић

НАСТАВИТЕ СЕ

КАКО СУ ПОСТАЛИ ЗЕЧЕВИ

Готово да нема већег места у Југославији у коме се бар једна породица не презива Зец, тако да ово презиме више и није чудно ни необично, само је можда понекима још смешно. Али, углавном сви они воде порекло, једно до два колена уназад, из ових крајева наше земље: западне Босне, Босанске крајине. Лике, неких делова Херцеговине или пак Црне Горе. Често се сретну два човека с истим презименом — Зец, а да један другом нису ништа, чак ни ближи земљаци.

Породица којој ја припадам потиче из Босанске крајине, из села Добриња, поред којег протиче река Уна. У овом крају Зец је врло често презиме и највероватније је да сви крајишки Зечеви потичу од истог претка...

ГАВРИЛО — ПРВИ И ПОСЛЕДЊИ

Породично предање (које може бити потпуно тачно, делимично или пак само мало вероватно) тврди да се крајем 17. века, негде око 1690. године, изврстан број породица предвођен неким Гаврилом доселио у крајеве око горњег тока реке Уне. Одакле не зна се тачно, али се претпоставља да је Гаврило своје следбенике повео са границе Херцеговине и Црне Горе и да их је после вишегодишњег лутања и тражења згодног и безбедног места довео баш у Крајину која ни до сада а ни после није и неће бити безбедна и сигурна.

Биће вероватније да се Гаврилу више свидела слобода Крајишника који нису плаћали никакве дажбине, али зато су били вечно спремни да зарате са Турцима, него што му се допала природа овог лепог и живописног краја. Још предање каже да је Гаврило са собом довео све лепе и јаке људе који су могли издржати дуг и напоран пут и да су у његовој дружини углавном били мушкарци високи, плећати, и црних перчина. Са собом су водили врло мало жена. Можда су на своје путештвије и кренули само мушкарци, па су уз пут што су лепо и наситно женско нашла — једноставно псвели. Када су коначно стали с миром у

немирној Крајини, вели даље прича, пожени Гаврило своје синове и остале које је довео и углавном су дуго живели сви заједно, не одвајајући се једно од другог као што је навада свих дошљака.

Што је био ред и адет тога краја, све из његове дружине, односно велике породице, назваше једноставно Гаврилови, а касније Гавриловићи.

Све је за Гаврилове текло мање-више мирно и обично, бар предање ништа не памти, све до појаве, опет једног Гаврила Гавриловића који се родио негде почетком 19. века. Кажу да је још као јако млад био својеглава, прек и напрасит, као рођен да заподене кавгу и тучу и да је још као дечацац припасивао ханџар и појас, што је

Не можемо га ухватити, бежи као зец — рекли су Турци за мог претка Гаврила.

какав је и он био, једне године кад није могао имати више од 20 година, на муслимански Бајрам у три најутледније турске куће својих комшија однео на поклон по печено прасе. У данашње време био би то више него диван комшијски гест, али тада била је то смртна увреда. Јер, Турци из верских разлога нису во-

ето, свемогућ и храбар кад Турцима поклања крмке. Не прође ни месец дана а они исти Турци које је увредио, сачекају Гаврила у заседи са намером да га убију и сперу увреду.

Али, Гаврило се томе надао. Уместо да заседа изненади њега, он изненади заседу и убије двојицу и једног рани. Сад

била привилегија тек замошћеног мушкарца, али он за обичај није марио...

ПОСЛЕДЊИ ГАВРИЛО — ПРВИ ЗЕЦ

Али такав какав је, био је веома смиљен међу млађим светом, нарочито међу млађим Гавриловићима. Каже се да је са својом дружином, младом

лели да виде свињче, а камоли да једу прасеће печење.

Само да не скриве свој највећи празник, домаћини хладно дочекају Гаврила и његове и брзо их се реше, вероватно добрим поклесима, а чим су незвани гости отишли на сред друма побацише поклесне заједно са ражњевима.

Гаврило је знао да му Турци ово неће опростити никад, али је уживао у причама које су ишле упоредо са њим да је он,

више није имао куд: надије натераше аскере на њега тражећи га жива или мртва — због тро-струког убиства јер и онај рањени Турчин сутрадан умре...

Залуд су биле потере, заседе, уцене и подмићивања. Гаврила нису могли да ухвате.

— Бежи као зец, не можемо га ухватити — правдала се свака цотера пред својим бегом и кадијом.

— Ја, ја баш као зец... — одговарале су кадије

између два филцана кафе и два чибук дувана.

Тако га назваше Гаврило Зец. Али, то је једна верзија настанка презимена мог претка који је био прадеда мога деде Илије.

РАЖАЊ НАПРАВИЛИ А ЗЕЦ...

Друга верзија нашег презимена далеко је повољнија за нас Зечеви и нама се више допада...

Пошто Гаврила никако нису могли да ухвате, он се начисто захајдучи и окупи око себе најратоборније Гавриловиће, постави харамбаша. Ова прича тврди да је био суров али праведан хајдук који Турцима није ни где дао мира и починка.

Где би замркао ту не би освануо. Са великим бројем јатака и помагача његова хајдучка чета поста страх и трепет за Турке унаоколо. Кретале су праве мале војске на његову чету; али он и његови би их или дочекали на згодном месту и убили по неколико гонилаца, или једноставно увек ишли пред потером.

Ова верзија даље каже да је неки Зулфан-бер саградио пред својом кућом вешала и обешао њих дуката оном ко му доседе и на та вешала обеси Гаврила...

Народ пак видећи вешала, поче да се спрда с бегом говорећи:

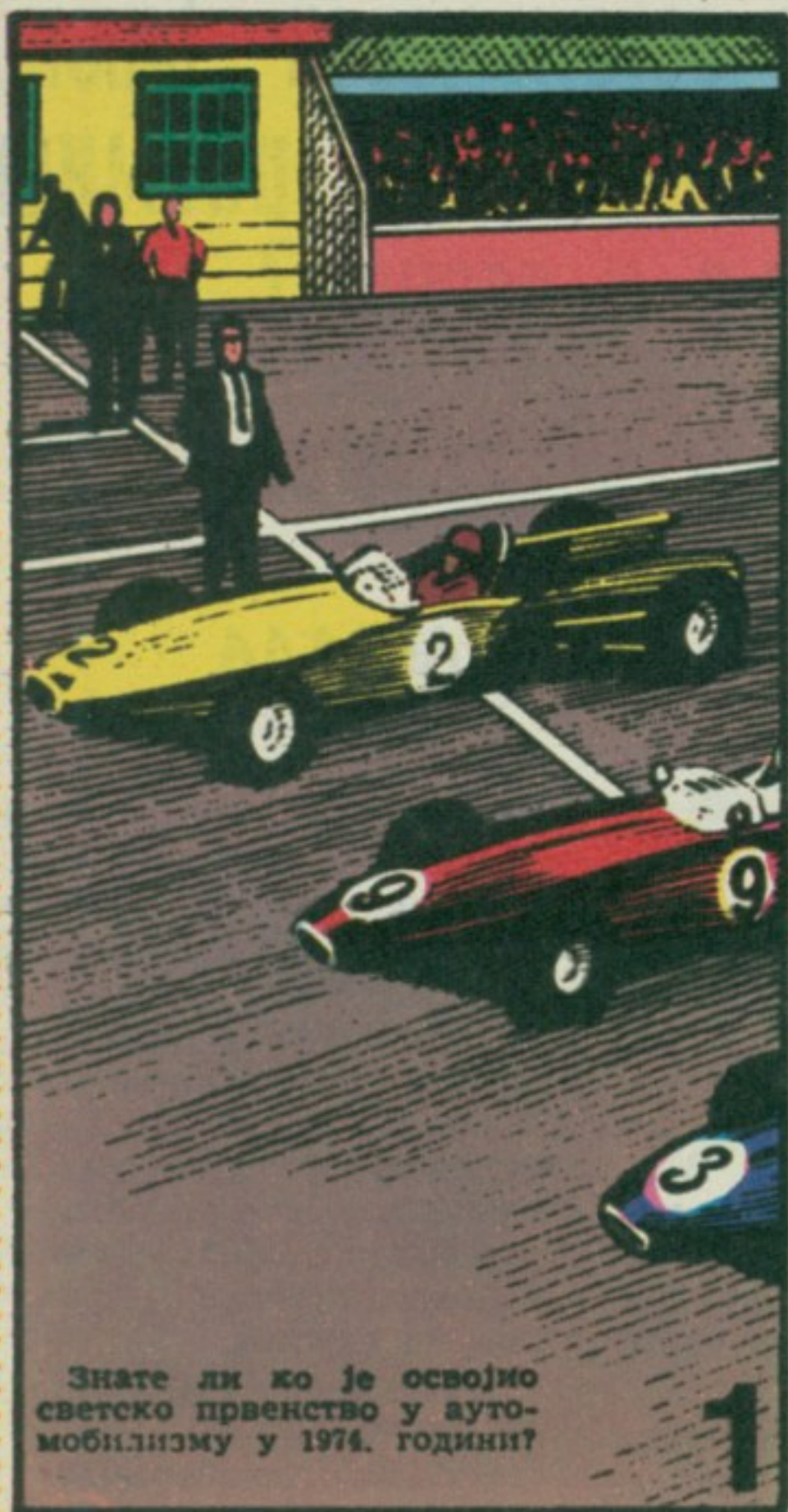
— Наш Зулфан-бер направио ражањ, али зец у шуми и никако да га уфати! Послаћемо абер у Тузлу да нам пошљу пак соли, па нек' му тури на реп...

Од Гаврила (првог) Зеча праунук био је Илија. То је мој деда, покојни, умро је 1959. године у 84. години живота. Уопште Зечеви, мушки потомци, ако не погину у некој буну или рату, доживе дубоку старост, као и сви Крајишници уосталом. Живали су и отпорни, ни у један рат не памти се кад је који Зец за-каснио, од рана ретко гину, па или од метка смртног погину или преживе до следећег рата. Воле сви махом оружје и добри су борци. Већина су данас војна активна лица.

Према томе оно Зец — сигурно није због кукавичлука.

Припрема: В. Смиљанић

СПОРТСКА КВИЗИЈА МАРАТОН на олимпијади

Знате ли ко је освојио светско првенство у аутомобилизму у 1974. години?

1

Један наш атлетичар први је прескочио 4 м у скоку с мотком. Који?

2

Од наших фудбалера, чија презимена почињу првим словом азбуке, двојица су одиграла највише утакмица за државни тим. Знате ли како се зову?

3

Да ли бициклиста у току трке сме да узме воду од посматрача и освежи се?

4

Да ли се на олимпијадама одржавају и квалификационе трке у марафону или само једна?

5

ОДГОВОРИ:

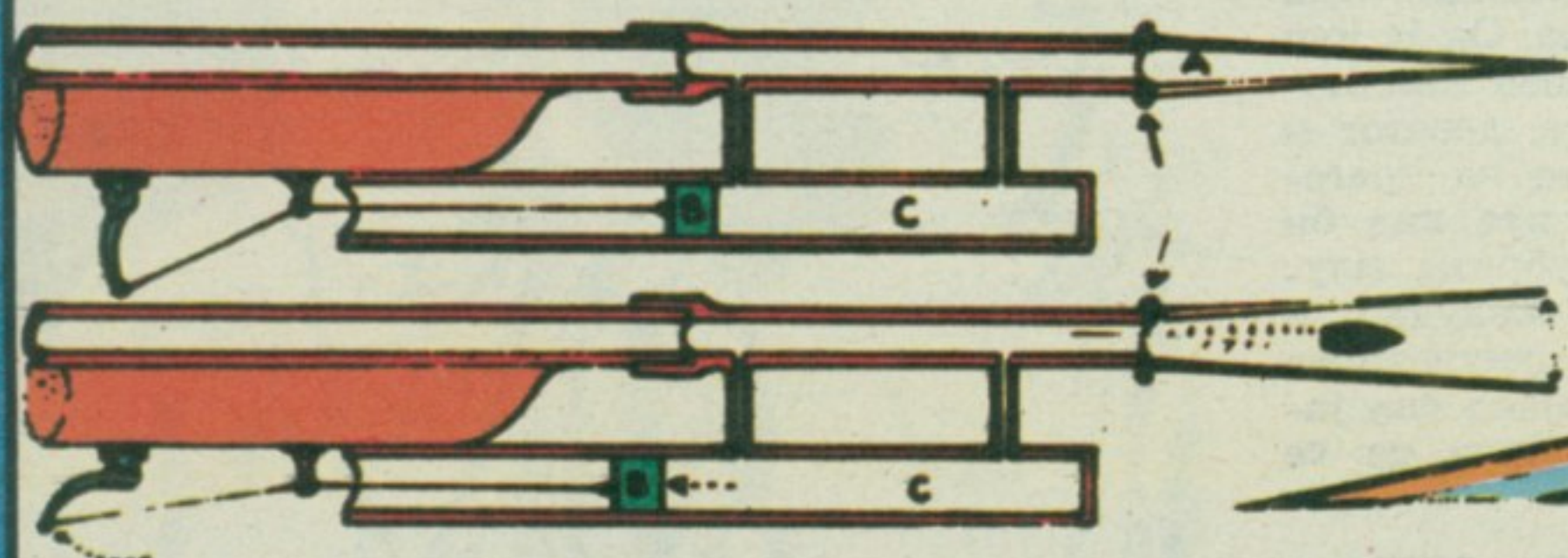
1. Светско првенство у аутомобилизму у 1974. години освојио је Бразилец Емерсон Фитипалди; 2. Наш атлетичар Милан Милаков први је 1951. године прескочио 4 метра у скоку с мотком; 3. Од фудбалера чија презимена почињу првим словом азбуке највише утакмица за државни тим одиграли су Арсенијевић Милош — 33 утакмице и Алимпић Јован — 48; 4. Бициклиста у току трке сме да узме воду од посматрача; 5. На олимпијадама се одржава само једна трка у марафону.

Слобода се брани и оружјем...

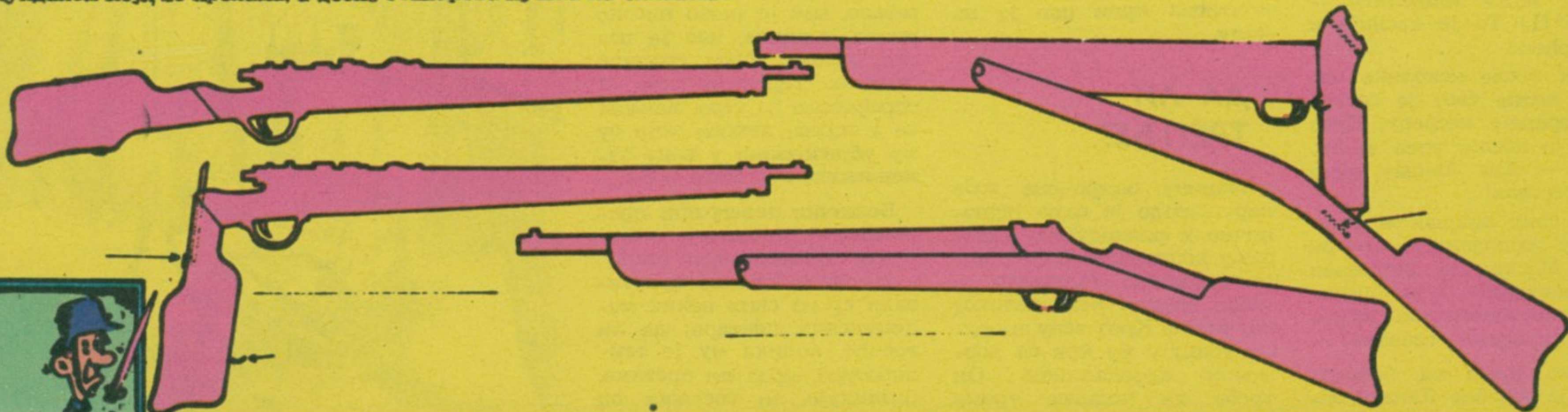
31

У жељи да од непријатеља сакрију блесак и детонацију коју ствара метак испали из пушке, многи проналазачи покушавају да усаврше пројекат пригушивача који је пронашао Хајрем Перси Максим, син чувеног америчког конструктора аутоматског оружја и митралеза „максим“. Пригушивач се зас-

нива на принципу лавиринта у коме се губе звук и пламен. На цртежу су приказана два пројекта пригушивача: леви је назван „патков џеун“ јер херметички затвара пушчану цев, а десни је уградњени тип пригушивача који је могао да се користи и као бајонет.

Да би заштитили своје војнике, Немци лансирају нов тип оружја: пушку са перископом која омогућава стрелцу да нишани из заклона. Ово оружје било је у употреби извесно време. Лево је Шулцова пушка са кундаком који се прелама, а десно Ришарова пушка на склапање.

У раним јутарњим часовима 7. јануара 1962. године црна „волга“ јурила је великом

брзином клизавим и вијугавим путем који је водио од Москве према Дубну, месту удаљеном око 80 километара. Један од тројице путника, мршав и висок човек кога су остали звали Дау, нервозно је добовао прстима по наслону седишта испред себе. Убеђивао је возача да повећа брзину јер је морао на време да стигне у институт у Дубну где га је чекао неодложан експеримент.

Возач је послушао и притиснуо до краја палучицу за гас. Изненада, на једној оштрој окучи кола су се занела. Само за тренутак изгледало је да ће наставити нормално да се крећу. Али, возач је изгубио контролу над воланом и „волга“ је прешла на левау страну пута. У том моменту из супротног правца наишао је опроман камион. Судар је био неизбежан.

Двојица путника задобила су само лакше повреде и опрободине. А трећи, чувени теоретичар и физичар Лав Ландау, у бесвесном стању, потпуно изломљеног грудног коша, ногу, руку и главу, пребачен је колима хитне помоћи до најближе болнице.

ПРИТИСАК КРВИ — НА НУЛИ

Од тог тренутка почиње драматична борба за спасавање једног од најчувенијих научника нашег доба, генија чије неке поставке ни сам Алберт Ајнштајн није могао да схвати, човека који је све теореме, теорије и формуле држао у глави. Никада није пратио забелешке, сем на куптијама од цигарета или папирићима које је одмах бацао. Часописе никад није читао, у његовом стану није било ниједне стручне књиге о физици. Своје изванредно знање стицао је на семинарима и кроз разговоре са познатим научницима. Тако је на пример предвидео да ће се топлотни таласи, названи „другим звуком“, појавити у хелијуму када се он претвори у течност, на температури блиској апсолутној нули, (најнижој температури која се може замислити — 273,15° Ц.) То је касније и потврђено.

Већ после неколико часова читав свет је сазнао за страшну несрећу. Кроз етар је послат апел за помоћ — Лав Ландау мора остати жив!

Из свих крајева похрлили су најпознатији лекари и у Москви је формиран међународни конзилијум. Видевши болесника забрињено су вртели главама.

Само једна од повреда које је задобио Ландау била је довољна да човек у-

УМРО ПЕТИ ПУТ!

Солидарност лекара из свих крајева света и Ландауова огромна жеља да поново ради помогле су му да четири пута победи смрт

мре. А њему је на два места напирала глава, поломљено је девет ребара, оба плућа на крила била су му пригњечена а лево пробушено, карличне кости обе ноге и руке изломљене... Био је слеп, глув и потпуно парализован.

Ставили су га под шатор с кисеоником и скоро сваког минута давали му по једну инјекцију. Читава бригада лекара и болничара бдела је над њим а пред болницом су стајали редови људи који су чекали да му дају крв.

Ипак, четвртог дана десило се најгоре. Ландау је умро! Његово срце престало је да ради, лице је побледело, зенице се нису више шириле на светлост, притисак крви пао је на нулу.

ДА ЛИ ТРЕПЋЕ?

Тишину замрачене собе нарушавало је само једнолично и равнодушно уздицање вештачких плућа која ритмично скупљају и шире грудни кош великог научника. Кроз вену на руци убацују му крв са хормоним адреналином. Он треба да подигне трона крвни притисак и покрене

срце. Секунди пролазе... Ишчекује се!

Али, лекари су решили да учине и немогуће. Зар да предају смрти човека који је написао више од 120 значајних научних радова, који је унапредио нуклеарну физику, друговао са највећим научницима данашњице и одшкринуо врата будућности. Ухватили су се укоштац са смрћу...

Изненада, очни капци на бледом научниковом лицу затрепаше. Ружичаста боја почела је да се враћа на упале образе. Смрт се полако повлачила — људи су добили борбу.

Случај совјетског физичара Ландауа показао је да се и после клиничке смрти може повратити у живот. Његово име не само што је ушло у све научне лексиконе већ је остало забележено и у медицинским енциклопедијама. Он је још три пута доживео клиничку смрт: седмог, деветог и једанаестог дана од трагедије. И сваки пут кад би му отказали бубрези, плућа, јетра или желудац, и онда када су унутрашња крварења постајала све јача, смрт је морала да се преда.

Дау је и даље лежао у коми. Данима је живео на вештачкој храни. Кад му се желудац опоравио, појавило се запаљење плућа. Крвни притисак се стално мењао, час је ишао високо изнад нормале, час је падао далеко испод границе живота. Терапија која се одређивала изјутра, мењала се у подне, лекови који су му убризгавани у вену замењивани су током ноћи.

Бежични телеграфи преносили су извештаје о његовом здравственом стању, а савети и питања пристизали су из свих већих медицинских центара: да ли трепће, колика му је температура, мрда ли прстима, разликује ли светлост од таме?

НОБЕЛОВЦИ И ЊИХОВЕ СУДБИНЕ

Најпознатији лекари стрепели су над њим. А ако и преживи, да ли ће остати човек — биљка, без способности да размишља и сазнаје?

Јако направљеном кревету омогућила му је оздрављење.

НАГРАДА У БОЛНИЦИ

Први знак побољшања његовог здравственог стања после катастрофе биле су његове шале. Једном приликом група психолога дошла је у посету да би проверила моћ научниковог расуђивања. Показали су му таблице са нацртаним крстићима и кружићима.

— Шта је ово? — упитао је један психолог показујући на крстић.

— Кружић — озбиљно је одговорио Дау.

— А ово? — психолог је показао на кружић.

— Па... крс... да, да крстић! — орећно је узвикнуо научник.

Разочарани и натмурени, психолози су изашли из собе. А Ландау је наметнуо медицинској сестри:

— Лепо сам их надму-
дрио. Више им неће пасти
на памет да ме питају та-
кве причарије.

Касније, када су лекари
чули за ову његову шалу,
њиховој радости није било
краја. Значи ли то да је
Ландау постао онај стари!

Непуну годину после тра-
гедије, 11. децембра 1962. го-
дине Лава Давидовичу Лан-
дау уручено је највеће при-
знање, Нобелова награда за
физику. Пошто није био у
стању да отпутује за Сток-
холм и тамо, на свечаној
церемонији прими ову ве-
лику награду, она му је
предата у болесничкој со-
би. И тада се Ландау напла-
лио.

— Господине Солман —
обратио се шведском амба-
сатору опростите ми што
морам да седим. Али, данас
се нешто не осећам добро.
Вероватно је пао атмосфер-
ски притисак...

Опорављање Лава Лан-
дауа било је веома дуго и
напорно. Памћење му се
споро враћало тако да се
сећао само оног што се де-
сило непосредно пре несре-
ће. Зато се често у његовим
очима могла прочитати ту-
га. Није желео да каска за
научком, мада је својим до-
тадашњим радом ишао да-
леко испред ње.

СТРАХ ОД ЗАБОРАВЉАЊА

Често је имао ужасне бо-
лове па је молио своју же-
ну Кору да изађе из собе
да не би гледала његове
муке. Али и сам је веровао
да ће потпуно оздравити и
наставити да ради. То је
био један од разлога ње-
говог невероватног опорав-
љања. Ипак, имао је обичај
да каже:

— Још немам храбрости
да поново почнем свој рад.

Драматична борба за
спасавање једног од
најпознатијих научника
нашег доба Лава Лан-
дауа трајала је пуних
шест година!

Док сам боловао, много то-
га се открило у физици. За-
то сам данас незналица. Не,
нисам потпуно оздравео.
Некад ме спопадне страшни
болнови, али знам да их мо-
рам издржати. Ја се бојим,
не њих, болови су постали
део мене и мојих осећања,
већ да нећу моћи више да
стварам... Данас људи ле-
те у вакууму, колико бих
желео да могу својим ра-
дом да им помогнем на том
путу.

Када је крајем 1967. го-
дине, у Москви, поред про-
славе педесетогодишњице
октобарске револуције сла-
вљено и спуштање научне
станице на Венеру, спајање
космичких бродова и пу-
штање у погон акцелерато-
ра од 70 милијарди елек-
тронволта, Ландау није мо-
гао да учествује у веселју.
Још је био у болници. А
многе заслуге за те успехе
лежале су у његовом раду.

РЕШЕЊЕ КОД ЗУБАРА

Другог априла 1968. године
Ландау је умро пр петог
пут. Овог пута умро је за-
увек. Веште дуке хирурга
и неуролога нису могле да
му помогну.

Заувек ће остати тајна
шла је све могао да открије
и колико још да допринесе
савременој науци. Јер, у
својој 18. години објавио је
први научни рад, у 24. по-
стао познати теоретичар, у
26. одбранио је титулу док-
тора наука, годину дана ка-
сније добио је звање про-
фесора. О том блиставом
уму пише његов блиски
пријатељ, совјетски физи-
чар Андроникашвилије:

„Године 1960. требало је
да заједно са својим сарад-
ницима решим комплико-
ван теоретски задатак. О-
братили смо се за помоћ
наистакнутијим научници-
ма. Многи су посумњали у
могућност решавања задат-
ка. На крају смо отишли
Ландауу.

— Како да не, како да
не! — рекао је он. — Сећам
се тачно какав резултат
треба да испадне, али фор-
мулу, на жалост, више не
памтим.

— Али, одакле знаш кад
тај задатак још нико није
решао? запитао сам зачу-
ђено.

— Ех, то је стара ствар.
Пре неколико година изне-
нада је почео да ме боли
зуб. Морао сам дуго да че-
кам у ходнику код зубара.
Било ми је досадно, изми-
слио сам задатак и решио
па на комадићу папира.

— Па, реши га сада поно-
во — замолио сам га.

— Лењ сам за то — од-
махнуо је руком. — Мо-
жете то да урадите и сами!

Најважније је било што
оно сазнали да задатак мо-
же да се реши“.

Ландау је умро у мездесетој
години живота. Његов отпор
смрти и жеља да обнови своје
знање којим је још од детињ-
ства задивљивао више су него
потресни.

Б. Јеремин

ЗАГОНЕТНЕ ПИРАМИДЕ

У њима су ТЕЛА ФАРАОНА ОСТАЛА ОЧУВАНА ХИЉАДАМА ГОДИ-
НА, АЛИ ТОМЕ НИЈЕ ДОПРИНЕЛА САМО ЈОШ НЕРАЗЈАШЊЕНА ТЕХ-
НИКА БАЛСАМОВАЊА — ТВРДИ ФРАНЦУСКИ НАУЧНИК ЕМИЛ БОВИ.

Одвек се веровало да су огромне
камене пирамиде поред реке Ни-
ла прављене само да би биле до-
стојни гробови египатских владара.

Често се поставља питање зашто су
се приликом њиховог грађења строго
поштовале одређене геометријске зако-
нитости. То је натерало научнике да
изврше брижљива мерења бочних стра-
на и основа пирамида. Добијени резул-
тати били су ван сваког очекивања.

Један енглески истраживач израчу-
нао је да је нагибни угао бочних стра-
на и површине основе Кеопсове пира-
миде 51° и 51', што је касније утврђе-
но и код осталих пирамида.

Кад се дужина основе ове грађевине
подела са њеном двоструком висином
добила се 3,14149, тј. „пи“ или Лудолфов
број. О томе постоје записи у „папи-
русима Ринда“ који се данас чувају у
Британском музеју. То доказује да су
стари Египћани пре Архимеда знали за
број „пи“, мада се тврди да га је он
први израчунао са тачношћу од четири
децимале.

У двадесетом веку утврђено је да
растојање од Земље до Сунца износи
149,5 милиона километара. А висина
Кеопсове пирамиде износи 147,8 мета-
ра и представља за милијарду пута
умањено средње растојање од наше
планете до Сунца, са заокруженом ма-
лом грешком од само један одсто.

Сем тога, маса краљевог саркофага је
милион милијарди пута (10¹⁵) умање-
на маса наше планете.

Бочне стране Кеопсове пирамиде ок-
ренуте су према странама света, а улаз
је постављен тачно према северу.

ГЛОДАРИ НИСУ ИСТРНУЛИ

Још дуго ће остати неразјашњено на
који је начин овај древни народ успео
све то тако прецизно да утврди, на чему
му могу позавидети данашњи научни-
ци. Претпоставља се да су Египћани
нека знања прили из учења легендар-
не цивилизације, назване Атлантида,
која је по античком предању без трага
ишчезла у Атлантском океану.

Изгледа да је последњих деценија от-
кривена још једна тајна ових древних
грађевина.

Док је испитивао неке од централних
одаја пирамида, Француз Емил Бови
пронашао је у једној од њих неколико
мртвих глодара. Иако је прошло толи-
ко времена ове животиње нити су ис-

трунуле, нити су се распале. Биле су
мумифициране као да их је балсамовао
најбољи стручњак.

Бови је тада изложио теорију која се
многим учинила неоснованом и смеш-
ном. Пошао је од претпоставке да су
хиљадама година тела египатских фа-
раона остала очувана. Тврдио је да то-
ме није допринела изврсна и још не-
разјашњена техника балсамовања, већ
пирамидални облик тих необичних гра-
ђевина. Када се вратио у Францу-
ску, одмах је почео да експериментиса
са моделима пирамида, прављеним тач-
но према размерама древних гробница,
али умањеним за двадесет пута.

У једну од њих ставио је мртву жи-
вотињу. После извесног времена она се
мумифицирала. На непознат начин из
тела је извучена вода и ткиво је оста-
ло потпуно дехидрирано.

ЗА ДУЖИ ЖИВОТ

Резултати овог експеримента нису
прихваћени све до 1957. године, када је
Карл Дрбал из Чехословачке решио да
ту теорију провери на предметима који
се употребљавају у свакодневном жи-
воту. Узео је туп жилет и поставио га
у један такав модел. Када је сутрадан
отворио пирамиду, на његово запрепаш-
ћење — жилет је био наоштрен.

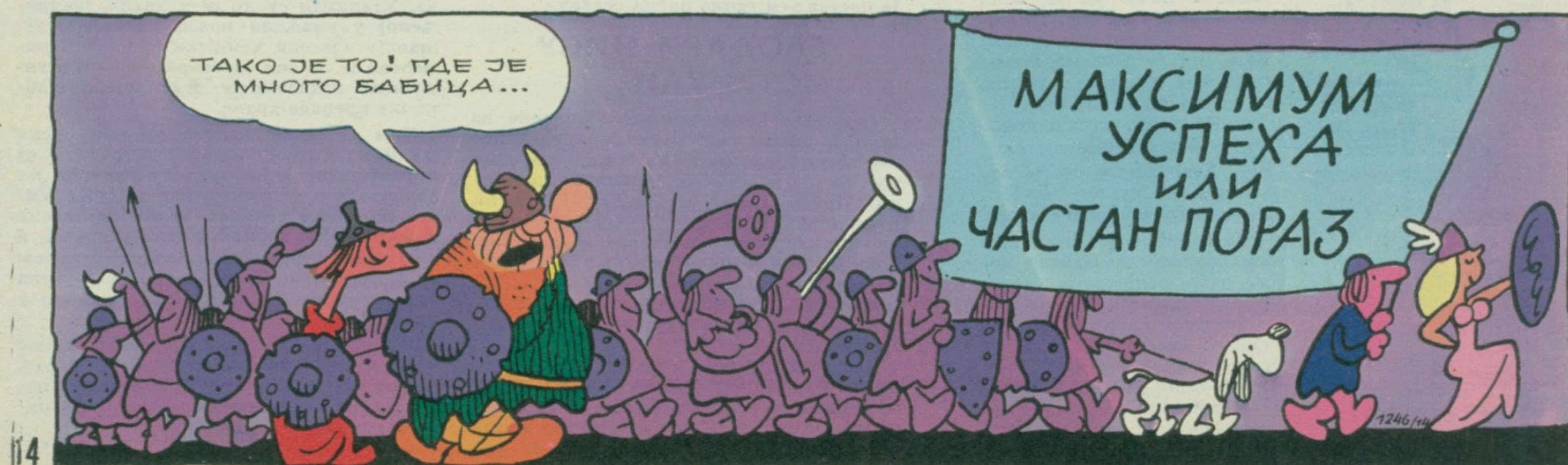
Пошавши за његовим примером,
стручњаци једне америчке компаније
за конзервирање хране почели су да
експериментиса са моделима пирами-
да. Утврдили су да се у храни, постав-
љеној у умањени модел пирамиде, де-
шавају извесни хемијски процеси. При-
мећено је да они одговарају неким ступ-
њевима познатим у технологији фаб-
ричке прераде хране.

Чим су чули за ово откриће, неки
људи из Сан Франциска саградили су
пирамидалне куће уверени како ће им
боравак у њима омогућити да дуже жи-
ве. Надајући се како ће на тај начин
доживети 200 година и тако успорити и
што више одложити процес старења.
Али, вероватно ће проћи доста времена
пре него што се потврди да су били у
праву.

Још се не зна како ће сво то знање
моћи да се употреби у пословне сврхе,
јер се до данас није одгонетнуло по-
рекло сила које утичу на предмете ка-
да се поставе у пирамиде.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Браћа Лумис основали су прво „разбојничко царство“ у Сједињеним Државама. За вели су праву страховладу на својој територији, у северном делу државе Њу јорк, застрашујући слабе и подмићујући чиновнике.

Иначе, породица је била веома бројна. Отац породице Џорџ Вашингтон Лумис дошао је у Сентервил 1802. године, избегавајући у последњем тренутку потеру из родног града Вермонта. Тај коњокрадица и препредењак оженио се ту 1812. учитељицом Родом Мери Малет. Младенци су се настанили на ивици огромне мочваре, назваће „Мочвара од девет миља“, у близини градића Вотервила.

Џорџ и Рода имали су десеторо деце, шест синова и четири кћери. Вош, најстарије дете и касније први вођа банде, Гроув, Бил, Велер, Пламб, Денио, Корнелија и још три кћери. Ове три су се рано удале и напустиле кућу. Корнелија је цео живот остала уз браћу, дивљачна као и они.

Деца Роде и Џорџа Лумис били су дивљи, смели, дрски и неустрашиви гајачи, сви су одлично гађали из пушке и пиштоља.

УДРУЖЕЊЕ КРАДЉИВАЦА

Тајанствена и маларична „Мочвара од девет миља“, није за њих имала тајни. Још као деца, Лумисови су добро упознали ово огромно пространство. Расли су слободно, одмале на одлазећи у краће, неспотани до сада одабери пут разбојника и убица.

Већ стасали, браћа Лумис су 1847. године створили јаку дружину састављену од бегунаца пред законом и одбеглих робова с Југа. Банда је крада овце, говеда и коње, а није презала ни да јавно напада грађане.

Године су пролазиле, а нико се није усуђивао да им се супротстави.

Обично би суботом увече одлазили у варошице у долини, узнемиравали све својим пљачкама, тукли или убијали оне који би покушали да им се супротставе. Били су већ толико дозлогрдили свима да се група грађана осмелила и једне зимске ноћи 1857. године опколила њихову кућу и провалила унутра. Пронашли су огромне количине скривене одеће, коже, хране и земљорадничке опреме. Заплену робу превезли су саоницама у Вотервил, где је банда оптужена због крађе. Али, дошло је до одуговлачења и тужба је тајанствено нестала.

Браћа Лумис била су слободна и вратила су се крађи оваца и коња. Основали су и неку врсту синдиката за крађу коња, с везама и скривеним местима по разним крајевима државе Њујорк, Њу Џерси, Пенсилванија, Конектикат, па чак и у једном делу Канаде.

ЈАХАЧИ БЕЗ МИЛОСТИ

СВЕ ОПТУЖБЕ ПРОТИВ БРАЋЕ ЛУМИС, КОЈЕ СУ СЕ ГОМИЛАЛЕ ПО ПОЛИЦИЈСКИМ АРХИВАМА, УКРАДЕНЕ СУ И СПАЉЕНЕ. УПРКОС ТОМЕ, ШЕРИФ ФИЛКИНС НИЈЕ ОДУСТАО ОД ГОЊЕЊА.

сетио да једина помоћ могу да буду добровољачке јединице за одржавање јавног реда. У јесен 1865. године ове добровољачке јединице кренуле су из Вотервила према кући на ивици мочваре.

У овом нападу погинуо је Вош а банда потучена. Међутим, Вошова смрт није прекинула делатност банде. Да би се осветили, два пута су покушали да убију Филкинса и оба пута га тешко ранили, а овај се још жешће заклињао да ће их уништити.

После суровог убиства једног фармера 1867. године, за време пљачке, добровољачки грађански одреди поново су се латили оружја. Опколили су и запалили кућу браће Лумис.

Док је кућа нестајала у пламену, Пламб и Гоув су ухваћени. Ипак, Гроув је успео да се искраде и побегне, а Пламб је одведен у затвор.

Остаци банде окупили су се под вођством Денија.

Када је 1870. године умро Гроув Лумис, банда се још бавила крађом и продајом коња.

Пламб је доживео дубоку старост. Дивљачна и лепа Корнелија, коју су за Вошове владавине називали „разбојничком краљицом“, умрла је 1897. године. Нешто пре ње умро је и заклето непријатељ њене браће Филкинс.

Последњи Лумиси ишчезли су из долине 1911. године. И данас их се многи сећају, али по злу.

М.Р.

Центар где се сакупљала украдена стока, са шталама и коралима, налазио се у мочвари, у близини куће Лумисових. Основали су пијаце дуж источне обале, а трговином се бавио Гроув.

Дрскост браће Лумис није имала граница. Када би се неки фармер толико разљутио због нестанка омиљеног коња и са рођацима и пријатељима пошао у потрагу, Вош би се са радија понудио да „нађе“ животињу уз уобичајену награду од 50 долара него да ризикује оружани сукоб.

Године 1858. за шерифа у граду Брукфилду изабран је ковач Џејмс Филкинс. Усамљен, јер су његови суграђани одбили да му помогну, решио је да се супротстави најјачој разбојничкој банди у Америци.

ЛОПОВСКИ БРОВОВИ

Четири месеца после именовања Филкинс је имао први доказ против Пламба Лумиса. Упутио се сам ка озлоглашеној кући. Када је упитао за

Пламба, женски глас му је, не отварајући врата, одговорио да Пламб није код куће. Тог тренутка овај је искочио кроз прозор и одјурио у правцу мочваре. Филкинс га је голио и на крају ухватио. Када је бандит почео да прети и псује, Филкинс га је распаљиво дршком револвера по носу. Пламб је обрисао окрвављени нос и запањено зурio у шерифа. То је било први пут да је неко ударио једног Лумиса. Но, ускоро се придружио својој браћи.

Рад синдиката за крађу коња није јењавао и Вош се хвалисао да зна где се налази сваки коњ украден у долини. Лажни новац велико је кружио, а крађе оваца, друмска разбојништва и убиства су учестала.

Једини човек који им се супротстављао био је мали шериф Филкинс који је више пута извршио препад на кућу браће Лумис тражећи неког од њих због разних преступа, али безуспешно.

Грађански рат био је за браћу права благодет. Војсци на обе стране били су потребни коњи, те су крађе бивале све чешће и

фармери су наоружани чували своју стоку. Упркос томе, стотине коња, којима су промењени жигови, продато је на пијацама државе Алабаме и Пенсилваније, где су браћа имала станицу за продају коња.

Ради лакшег одашиљања плена организовани су такозвани „лоповски бродови“ на каналу Ири, одакле је роба преношена у град Њујорк у којем се налазила велика лоповска пијаца.

КУЋА У ПЛАМЕНУ

Када би се неко усудио и запретио да ће сведочити против браће Лумис, исте ноћи кућа би му се нашла у пламену. Једном су, бесни што су изведени пред суд, запалили Брукфилдску судницу. И за то није било сведока нити било каквих доказа.

Све оптужбе против браће Лумис које су се гомилале по полицијским архивама у Морисвилу украдене су и спаљене.

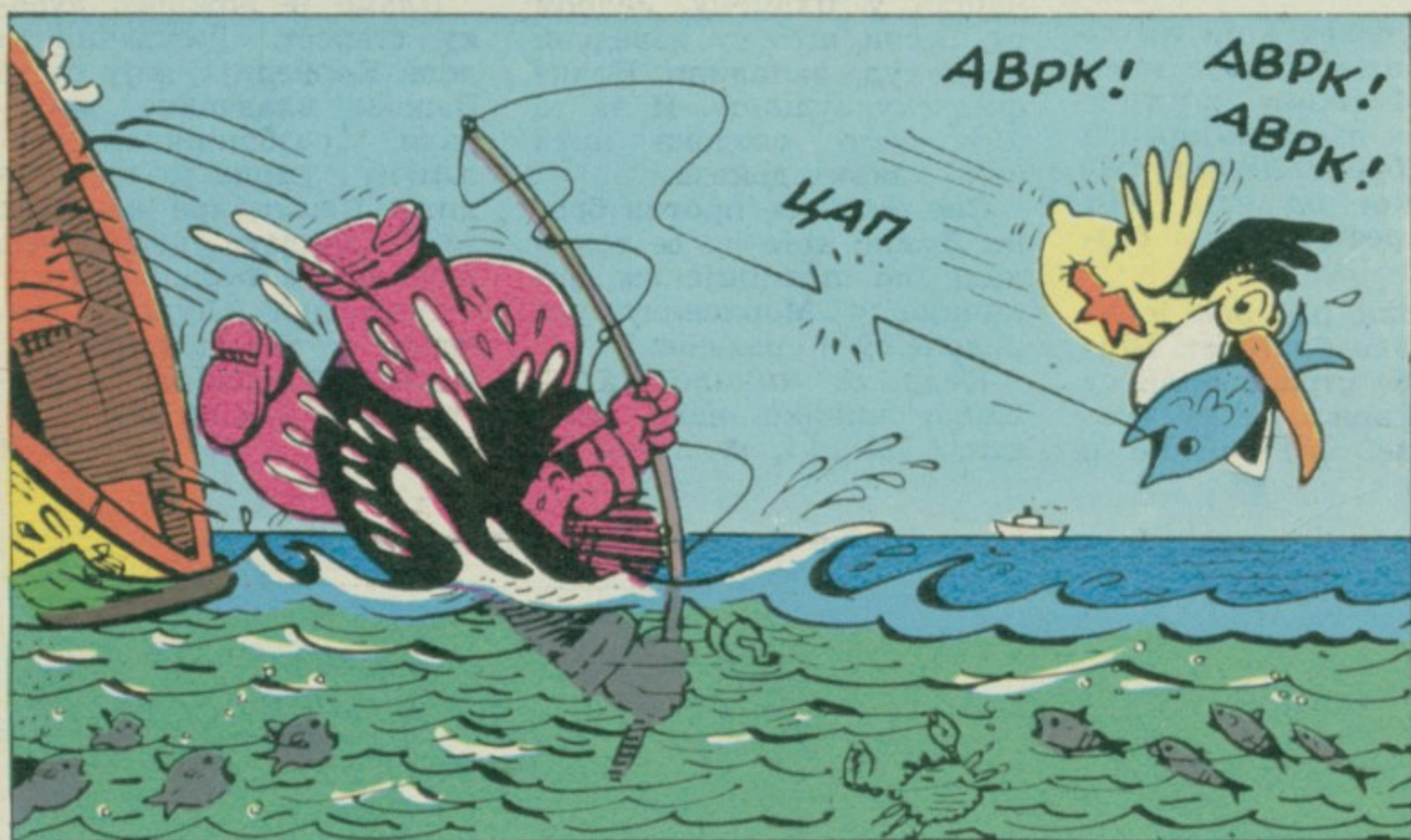
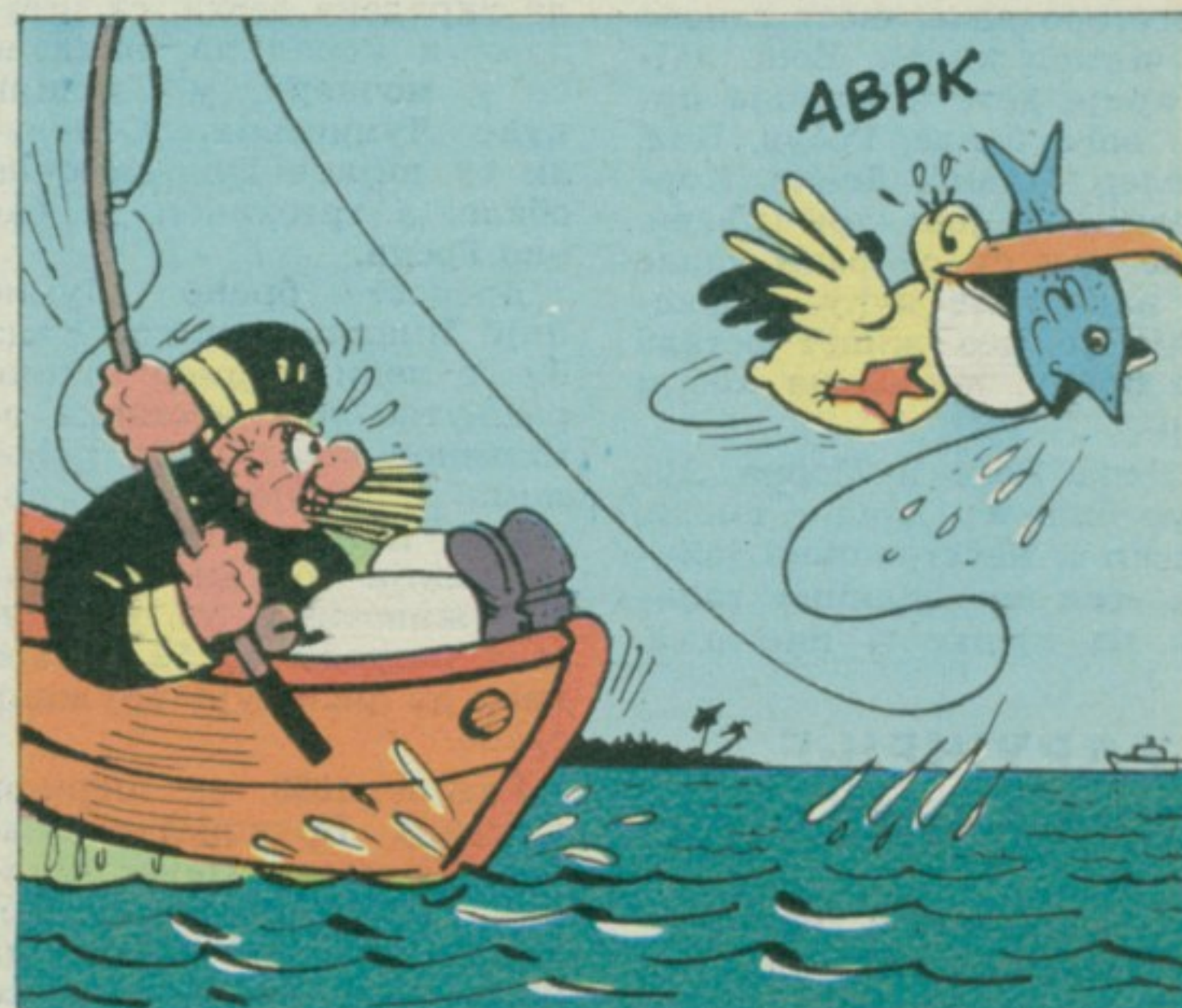
Када се чинило да се банди никако неће моћи стати на пут, Филкинс се

Против њих нико није смео да сведочи јер је освета била страшна.

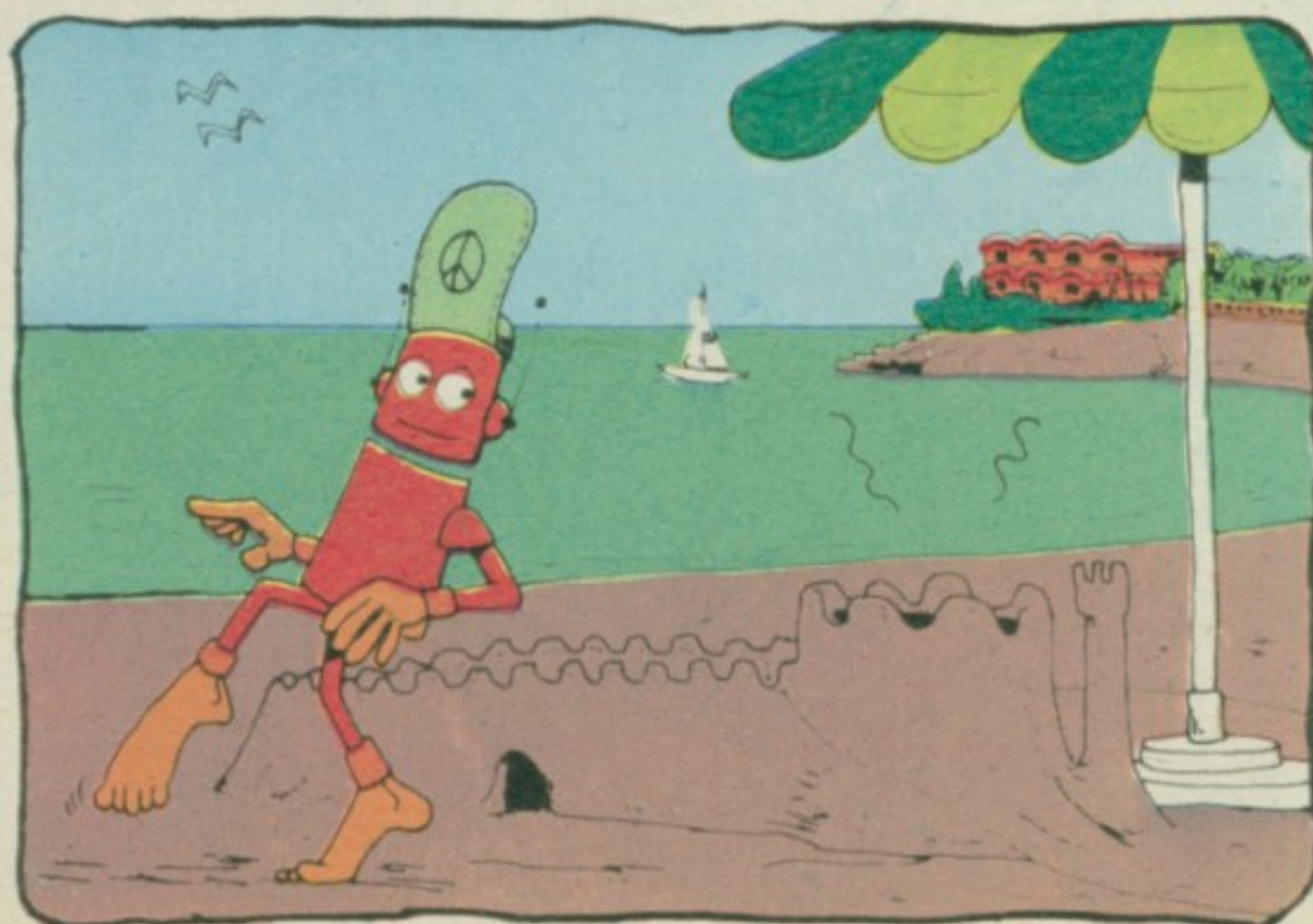

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

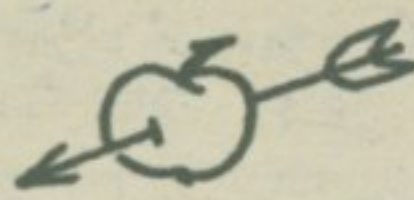

NAJBOLJA
DJELA
OMLADINSKE
KNJIZEVNOSTI
U STRIPU

ЈОХАН
ВИЛЕР:

ВИЛЕР

ТЕА

ШВАЈЦАРСКА 1291. ГОДИНЕ. У СВИМ СРЦИ-
МА ПОСТОЈИ САМО ЈЕДНА ЖЕЉА...

НЕЗАВИСНОСТ!

ХОЋЕМО СЛО-
БОДУ!

ДОЛЕ АУС-
ТРИЈА!

ЧУЈЕТЕ ЛИ ОВЕ
УЗВИКЕ? НА-
РОД ЈЕ СПРЕ-
МАН ДА СЕ
БОРИ ЗА
СЛОБОДУ!

ТО МЕ ЗАИСТА
РАДУЈЕ! ДОСТА
СМО ТРПЕЛИ
ВЛАСТ ТУЏИ-
НА!

НАШОМ ЗЕМ-
ЉОМ СУ ВЛАДА-
ЛИ РИМЉАНИ,
ФРАНЦУЗИ, НЕМ-
ЦИ, ШВЕЂАНИ
И САДА АУС-
ТРИЈАНЦИ!

АУСТРИЈСКИ НА-
МЕСНИЦИ СВЕ ВИ-
ШЕ ТЛАЧЕ НАШ
НАРОД!

МОРАМО ТОМЕ
СТАТИ НА
ПУТ!

ШТАО ТОМЕ МИ-
СЛИ БАРОН
АТИНГХАУЗЕН?

ОН ЈЕ ЗА ОРУЖАНУ
БОРБУ... АЛИ ЈЕ ЗА-
ТО ЊЕГОВ СЕСТРИН,
УЛРИХ РУДЕНС НА
СТРАНИ НАШЕГ
ОКУПАТОРА!

МО-
ЛИМ
ВАС, УЈАЧЕ, ОСТА-
ВИТЕ МЕ НА
МИРУ!

СВОЈ НАРОД СИ ИЗ-
ДАО, УЛРИХ!

РЕКАО САМ ВАМ
ВЕК ДА НЕ ЖЕЛИМ
ДА ГОВОРИМ О ТОМЕ!
ЗБОГОМ!

ПОНАША СЕ ОВА-
КО ЈЕР ВОЛИ БЕР-
ТУ ФОН БРУНЕК, НЕ-
ЋАКУ НАШЕГ НАЗ-
ВЕТЕГ НЕПРИЈА-
ТЕЉА, НАМЕСНИКА
ГЕСЛЕРА!

СТАРИ БАРОН ФОН АТИНГХАУ-
ЗЕН ЈЕ БИО У ПРАВУ...

ЈЕДВА САМ ТЕ НА-
ШАО, БЕРТА! ЗАШТО
МЕ ИЗБЕГАВАШ У
ПОСЛЕДЊЕ ВРЕ-
МЕ?

ИЗДАО СИ СВОЈ НАРОД И ТО
ТИ НИКАДА НЕЋУ ОПРОСТИТИ!

МИСЛИШ ДАКО САМ
НЕЋАКА ЈЕДНОГ НА-
МЕСНИКА ДА САМ
КАО И ОН! ВАРАШ
СЕ, УЛРИХ!

БЕРТИНЕ РЕЧИ ОСТАВИЛЕ
СУ СНАЖАН УТИСАК НА УЛРИХА...

МОЋИ БИШ ДА МЕ ВИЂАШ
САМО ДАКО ПОМОГНЕШ СВО-
ЈИМА ДА СЕ ОСЛОБОДЕ
ТИРАНА!

ДАЈЕМ ТИ
РЕЧ ДА БУ
ТО УЧИНИ-
ТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ТВРЂАВИ
НАМЕСНИКА ВОЛФЕН-
ШИЗЕНА...

ЗАР
НЕЋЕТЕ
И НАС
ПОВЕ-
СТИ?

НЕ,
ШТИТО-
НОШО!
ИДЕМ
САМ
!

КРЕНУО ЈЕ КА КЛУКИ ОНОГ ДР-
ВОСЕЧЕ ЗА КОГА СЕ ПРИЧА
ДА ЈЕ ЈЕДАН ОД
ПОБУЊЕНИКА!

ХЕ, ХЕ! НЕ БИХ
ВОЛЕО ДА САМ
У КОЖИ
ТОГ
ДРВО-
СЕЧЕ!

МАЛО
КАСНИЈЕ...

ХЕЈ! ДА ЛИ ТУ
ЖИВИ КОНРАД
ХУН?

ДА... ЈА
САМ ЊЕГО-
ВА ЖЕНА!

ЕВО МЕ!
ШТА ЖЕ-
ЛИТЕ?

У ТОМ ТРЕНУТКУ НЕБО СУ ПРЕКРИ-
ЛИ ЦРНИ ОБЛАЦИ...

УБИО САМ НАМЕСНИКА
ВОЛФЕНШИЗЕНА
БРАНЕЊИ СВОЈУ ЖЕНУ
И СИНА!

НЕ СМЕ
НАМ УМАЊИ

ВИЉЕМ ТЕЛ ЈЕ ВЕШТО УПРАВ -
ЉАО ЧАМЦЕМ И УБРЗО СУ СЕ НА -
ШЛИ НА ДРУГОЈ ОБАЛИ...

ХВАЛА, ПРИ -
ЈАТЕЉУ!

ПРИДРУЖИ СЕ
ШТАУФАХЕРУ И
ОСТАЛИМ ПАТРИО -
ТАМА!

ЈА ИДЕМ
КУЋИ ПО СВОГ
СИНА ВАЛТЕ -
РА! ВОДИМ
ГА КОД ДЕДЕ
У УРИ!

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

НЕСПО -
СОБЊАКО -
ВИЊИ! ПО -
БЕГАО ВАМ
ЈЕ! ПРАВАЦ
ЊЕГОВА
КУЋА!

БАЦИЋЕМО У ТАМНИЦУ
ЊЕГОВУ ЖЕНУ И СИНА И
СПАЛИТИ ИМ КУЋУ!

МАЛО
КАСНИ -
ЈЕ...

НЕМА НИКОГ!
ПОБЕГЛИ СУ!

ПРОКЛЕТНИ -
ЦИ! ГОНИЋЕМО
ИХ СВЕ ДОК
ИХ НЕ ПОХВА -
ТАМО!

ВЕСТ О УБИСТВУ
СТИГЛА ЈЕ И ДО
НАМЕС -
НИКА
ГЕСЛЕ -
РА...

ПОКАЗАЋУ ЈА ТИМ
БАНДИТИМА!

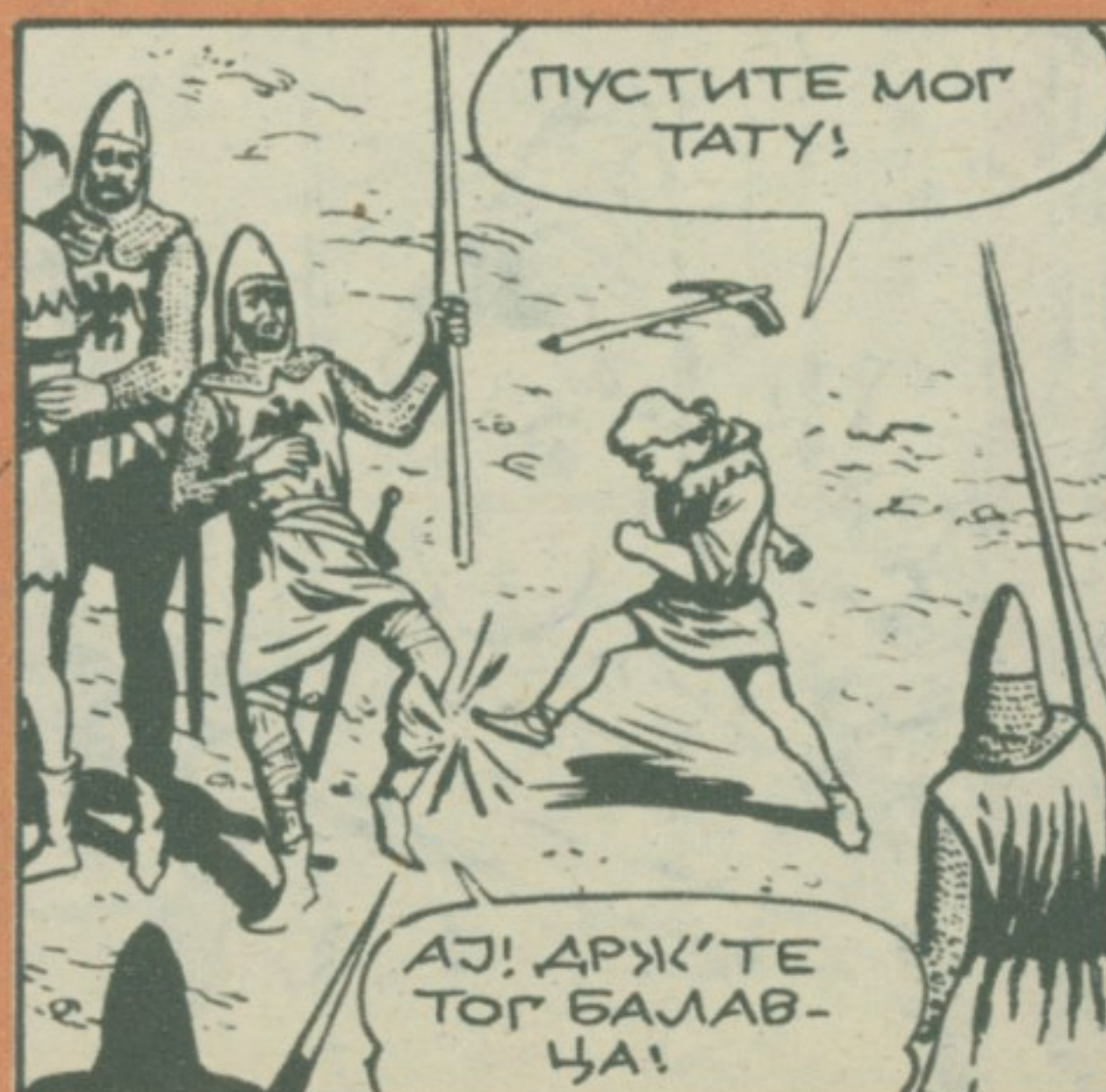

СУТРАДАН...

САВ ПРИ -
НОС ОД ЖЕТ -
ВЕ ПРЕДА -
ЋЕШ ОДМАХ
НАМЕСНИКУ
ГЕСЛЕРУ!

НЕ МОЖЕМО
ДА УПРАВЉА-
МО ЧАМЦЕМ!

САМО ЈА ЗНАМ КАКО
ДА ИЗБЕГНЕМ ПОД-
ВОДНЕ СТЕНЕ!

ДАЈТЕ МУ ДА НАС ИЗБАВИ
ОДАВДЕ, ИНАЧЕ СМО ПРОПА-
ЛИ!

У РЕДУ! ОДВЕ-
ЖИТЕ ГА! АЛИ,
ВИ ЋЕТЕ ОДГОВА-
РАТИ АКО СЛУ-
ЧАЈНО ПО-
БЕГНЕ!

МОРАМ ДА
ИСКОРИСТИМ
ОВУ ПРИЛИ-
КУ!

ПАЗИТЕ!

ТРААААААА!

ААААААХ!

У... УПОМООООХ!

А САД
ПРАВАЦ
ОБАЛА!

ТРЕБАЛО ЈЕ
ДА ПРЕТПОС-
ТАВИМ ДА ЋЕ
СЕ ОВО ДОГО-
ДИТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ЗАМКУ БАРОНА ФОН АТИНГХАУЗЕНА...

МНОГО ЈЕ БОЛЕ-СТАН! А ЊЕГОВ СЕСТРИК ЈОШ НИЈЕ СТИГАО!

ЧУО САМ ДА ЈЕ УЛРИХ ПРЕШАО НА СТРАНУ ПОБУЊЕНИКА!

ПРИЈИ, САВЕТНИЦЕ! ЈЕ ЛИ ИСТИНА... ТО ШТО САМ ЧУО ЗА СВОГ СЕСТРИКА?

ДА! БОРИ СЕ НА НАШОЈ СТРАНИ!

САДА МОГУ МИРНО ДА УМРЕМ! БУДИТЕ ЈЕДИНСТВЕНИ И ПОБЕДИТЕ!

КАДА ЈЕ УЛРИХ НАЈЗАД СТИГАО У ЗАМАК...

УМРО ЈЕ! ВИ СТЕ САДА ЊЕГОВ НАСЛЕДНИК!

ЗАКЛИЊЕМ СЕ ДА БУ СВОЈ ЖИВОТ ПОСВЕТИТИ БОРБИ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ МОЈЕ ЗЕМЉЕ!

ТЕ НОЋИ ОКО УЛРИХА СУ СЕ ОКУПИЛИ ПОГЛАВАРИ СКОРО СВИХ КАНТОНА...

ХВАЛА ВАМ ШТО СТЕ ДОШЛИ! ДАНАС ЋЕМО СЕ ДОГОВОРТИ КАКО ДА СЛОМИМО НЕПРИЈАТЕЉА!

МАЛО КАСНИЈЕ СТИГАО ЈЕ ГЛАСНИК У ЗАМАК АТИНГХАУЗЕН...

МОРАМ ДА ГОВОРИМ С БАРОНОМ! ХИТНО ЈЕ!

БАРОН ЈЕ ЈУТРОС УМРО! АЛИ, ТУ ЈЕ ЊЕГОВ СЕСТРИК!

ШТА СЕ ДОГДИМО?

ГЕСЛЕР ЈЕ ЗАТВОРИО СВОЈУ НЕКАКУ БЕРТУ!

НЕМОГУЋЕ!

ДРЖИ ЈЕ У СВОМ ЗАМКУ У УЛРИХУ!

ОВО ЈЕ ЗНАК
ЗА ПОЧЕТАК
УСТАНИКА!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ГЕСЛЕРОВОМ ЗАМКУ...

НЕЋЕШ ИЗИЋИ
ОДАВДЕ, БЕРТА,
ДОК НЕ ПРИСТА-
НЕШ ДА СЕ УДАШ
ЗА ВИНКЕЛА!

ИЗГЛЕДА ДА МЕ ЈОШ НЕ ПО-
ЗНАЈЕТЕ, УДАЧЕ! НИКАДА
СЕ НЕЋУ
УДАТИ ЗА
ЊЕГА!

ВЕ-
ОМА
БРЗО
ЋЕШ
ПРОМЕ-
НИТИ
ОДЛУ-
КУ!

НЕЋУ СЕ СМИРИТИ ДОК НЕ
ВИДИМ ОВДЕ ВИЉЕМА ТЕ-
ЛА И ОНОГ ПРОКЛЕТОГ
УЛРИХА!

ТО ВАМ НИКАДА НЕЋЕ
ПОЋИ ЗА РУКОМ!

ДОСТА!

ВИНКЕЛУ,
ГДЕ
СИ?

ЕВО
МЕ!

СЛУШАЈ МЕ ДОБРО! ТИ ЋЕШ
БРИНУТИ О БЕРТИ СВОЈОЈ
БУДУЋОЈ ЖЕНИ!

КАКО
ВИ КАЖЕ-
ТЕ!

СТИГАО ЈЕ ГЛАСНИК!
ДОНОСИ НАЈНОВИЈЕ
ВЕСТИ О УСТАНИ-
ЦИМА!

ШТА?

АКО СЕ НЕКО
ЗАИСТА ПОИГРАО
СА МНОМ, СВО-
ЈИМ ЖИВОТОМ
ЋЕ ТО ПЛАТИТИ!

АЛИ, У ТОМ ТРЕНУТИКУ ...

ПОГЛЕ-
ДАЈТЕ!

ПОЋИТЕ И НЕ БОЈ-
ТЕ СЕ! СВЕ ЋЕ
БИТИ ДОБРО!

ИЗГЛЕДА ДА ТА-
МО ИМА НЕКОГ!
СИГУРНО СУ
ПОБУЊЕНИЦИ!

НАЈ-
ЗАД!

ХЕЈ! ПА
ТО ЈЕ САМО
ЈЕДНА ЖЕ-
НА С ДЕ-
ЦОМ!

САДА ТРЕБА ДА НАСТУПИ
ВИЉЕМ ТЕЛ! САМО ДА
НЕ ПРОМАШИ!

А АКО СЕ ТО ДО-
ГОДИ, ДОКИ ЋЕ
ДО КРВАВОГ
ОКРШАЈА!

ЗНАМ! АЛИ ВИЉЕМ
ЋЕ ПОГОДИТИ ГЕСЛЕРА И
НАСТАЋЕ ПОМЕТЊА У ЊЕ-
ГОВОЈ ПРАТЊИ!

ШТА ХОЋЕШ,
ЖЕНО?

МИЛОСТ,
ГОСПОДИНЕ! МОЈ
МУЖ ЈЕ ЗАТВО-
РЕН У ВАШОЈ
ТАМНИЦИ!

МОЈА ДЕЦА И ЈА
УМИРЕМО ОД ГЛАДИ!

ГЕСЛЕРОВИ ЛЉУДИ СУ ЗАПРЕ-
ПАШЉЕНИ ИЗНЕНАДНИМ НАПА-
ДОМ УЛРИХА РУДЕНСА И ЗАТО
СУ ОДЛУЧИЛИ...

ПОВЛАЧИ-
МО СЕ! ПО-
ВЛАЧИМО СЕ!

КА ТВРЂАВИ
УРИ!

ОНИ
БЕЖЕ!

И ТО У ПРАВЦУ ГЕСЛЕРОВЕ
ТВРЂАВЕ ГДЕ ЈЕ БЕРТА
ЗАТО-
ЧЕНА!

ИДЕМО ДА ЈЕ
ОСЛОБОДИМО,
КОНРАДЕ!

СЈАЈНО СИ ГАЂАО, ВИ-
ЉЕМЕ! ХОЋЕШ ЛИ ПОЋИ
С НАМА!

СВАКАКО!
НАП-
РЕД!

КАДА СУ ПРВИ КОЊАНИЦИ
СТИГЛИ У ЗЛОГЛАСНУ ТВР-
ЂАВУ ОБАВЕСТИЛИ СУ ВИН-
КЕЛА О СВЕМУ ШТО СЕ ДОГО-
ДИЛО...

ОСВЕТИЋУ СЕ
ТОМ УЛРИХУ!
ЗАПАЛИТЕ
ТВРЂАВУ!

ГЕСЛЕР ЈЕ
МРТАВ И ЗАТО
САД НЕ МОГУ
ДА СЕ ОЖЕНИМ
БЕРТОМ!

БЕС И ГНЕВ КОЈИ ЈЕ ВИНКЕЛ НОСИО У
СЕБИ ПРОТИВ БЕРТЕ И УЛРИХА, САДА ЈЕ
ОТВОРЕНО ПОКАЗАО...

ОВО ЈЕ МОЈА ОСВЕТА,
УЛРИХ! НИ ТИ СЕ НЕ-
ЋЕШ ОЖЕНИТИ БЕРТОМ!

ВИНКЕЛОВО НАРЕЂЕЊЕ ЈЕ УВРЗО
ИЗВРШЕНО...

НА КОЊЕ, БРЗО! БЕ-
ЖИМО ОДАВДЕ!

ОЧАЈ СЕ ЧИТАО НА УЛРИХОВОМ ЛИЦУ...

ПОГЛЕДАЈТЕ!

ТВРЂАВА
ГОРИ!

ВЕЛИКИ СТРАХ

Тек смо поверовали да смо се срећно извукли кад упадосмо у још гушћи дим. У колима је мирисало на пољевину и гар.

Клечећи на задњем седишту аутомобила гледао сам кроз прозор како између зелених крошњи дрвећа нестају кровови градића Трпња. Тог поподнева, 3. августа 1975. године, дошли смо у Трпњак да посетимо ујака који је ту летовао. У малој лагуни одмах сам нашао нове пријатеље. А када ми је отац рекао да пре мрака треба да стигнемо у Оребић, где смо се већ неколико дана одмарали, било ми је жао што смо морали да кренемо.

Јурили смо правим путем који се час пењао, час спуштао. Изнад њега наткрилили се стари борови и неко шибље чије име нисам знао.

Одједном, мој млађи брат уплашено је викнуо:

— Ватра! Ено тамо ватре! — Показивао је прстом на једну узвишицу. Сви смо погледали према том месту. Горе, изнад пута жарио се црвени пламен. Широм отворених уста посматрао сам га, а онда ми пажњу привуче густ дим који је једним крајем зацрпео сва брда не десној страни пута.

— Чини ми се да шума гори испред нас — тихо рече мој отац. — И то баш на путу којим треба да прођемо.

Зажарени облак

Ипак смо продужили даље. Иза следеће кривине, као после експлозије, одједном сукну према небу црни дим. Стотине искри заклонише сунце које је залазило. Кроз димне пукотине провиривао је пламен. Ужарени језици куљали

су према небу, у лелујавим клубуцима уздизали се високо. А затим се нагло савијали и тако пресамићени гутали старе маслињаке, винограде и борове... Све докле је поглед допирао.

Нетремице сам посматрао тај зажарени облак који је наткрилио шуму. Осетио сам ужасан страх. Нешто ме је стегло у грлу, тешко сам удисао ваздух који је био сув и мирисао на упаљену смолу.

Тада је дунуо ветар... димна завеса се спустила ниско и тако сабијена постала још непрозирнија. Срце ми је тукло као полудело. Погледао сам млађег брата. Плакао је!

Али, отац је решио да настави према Оребићу. Притиснуо је папучицу за гас и пошли смо према пожару...

Иза следеће окуке сустигли смо дугачку колону аутомобила која се за уставила на путу. Били су то туристи који су, као и ми, журили на супротну страну Пељешца. Хтели су да се укрцају на последњи трајект који је пловио према Корчули. Неки су изашли из аутомобила, неки су седели у њима и немо журили у пожар. А он је

пламтео испред нас на непуних стотинак метара.

Кроз врелу шуму

Јасно сам чуо пуккетање борових иглица које су прштале на све стране чим би пламен ухватио грану. А потом, за само неколико секунди, цело дрво се претварало у буктињу. Посматрао сам упаљену шуму, сву врелу и румену. Јара је допирала до нас, а ја сам се знојио, од страха или врућине, не знам...

Ускоро су стигла патролна кола, један милиционер је упозорио путнике да је опасно даље наставити возњу. Ипак, чуо сам га како каже да је могуће проћи кроз пожар, али на сопствену одговорност.

— Идемо ли? — уплашено је запитала мајка. — Па наравно! — рече отац и упали мотор.

Вешто маневришући изашли смо из колоне која је још стајала. Мој страх је нестао, осећао сам се поносним док сам гледао како претичемо аутомобиле. Педесе-

так њих остало је за нама. Опет сам клекнуо ма задње седиште и уживао гледајући како се диже прашина испод точкова.

Одједном, около је све постало црно. Дим је куљао из сваког жбуна или боровог стабла. Око нас је беснео пожар.

Гошобо је!

Млађи брат је опет заплакао, а мајка је била веома забринута. И даље сам гледао кроз прозор. Управо смо пролазили поред једне узвишице на чијем је врху горело неколико жбунова. И тада, један жбун који је био нагнут над пут изненада се одлomio и као велика буктиња полетео према нашим колима.

— Пашиће на нас! — повикао сам. — Тата, вози улево!

Зажмурио сам. Али, и даље сам видео како жбун лети према нама, постаје све већи... пада на предњи део наших кола. Изгорећемо!

— Готово је! — повикао сам гласно али сам и даље жмурио.

Чинило ми се да видим како наша упаљена кола лете, сурвавају се у

провалију, а онда одбијају о стену и суновраћају у море.

Још јаче сам стиснуо очне капке и чекао.

Жбун који скакуће

Онда ме тргну писак неке сирене. Отворио сам очи. Испред нас су стајала ватрогасна кола. Људи су безуспешно покушавали да угасе пожар. Обишли смо их...

— А где је пламени жбун? — питао сам дрхтећи од страха.

— Обишли смо га — рекла је мама милујући ме по коси. — Пао је на метар иза нас. Дуго је скакутао за нама. Не плаши се! Ускоро ћемо изаћи из пожара.

Међутим, упали смо у још гушћи дим, тата је морао да упали светла. У колима је мирисало на пољевину и гар, а дим нас је штисао за очи. Тада ми пажњу привуче оборена бандера и искидане жице преко којих је требало да пређемо.

— Стани, тата! Стани! — вршистао сам.

Али, он ме није послушао. На том месту ватра је јењавала, камење је било вруће и усијано, пепо је летео око нас. У ушима ми је пиштало а срце снажно тукло, чекао сам удар струје. Отац ме је умирио:

— Шта си се препао! Струја се искључује чим почне пожар.

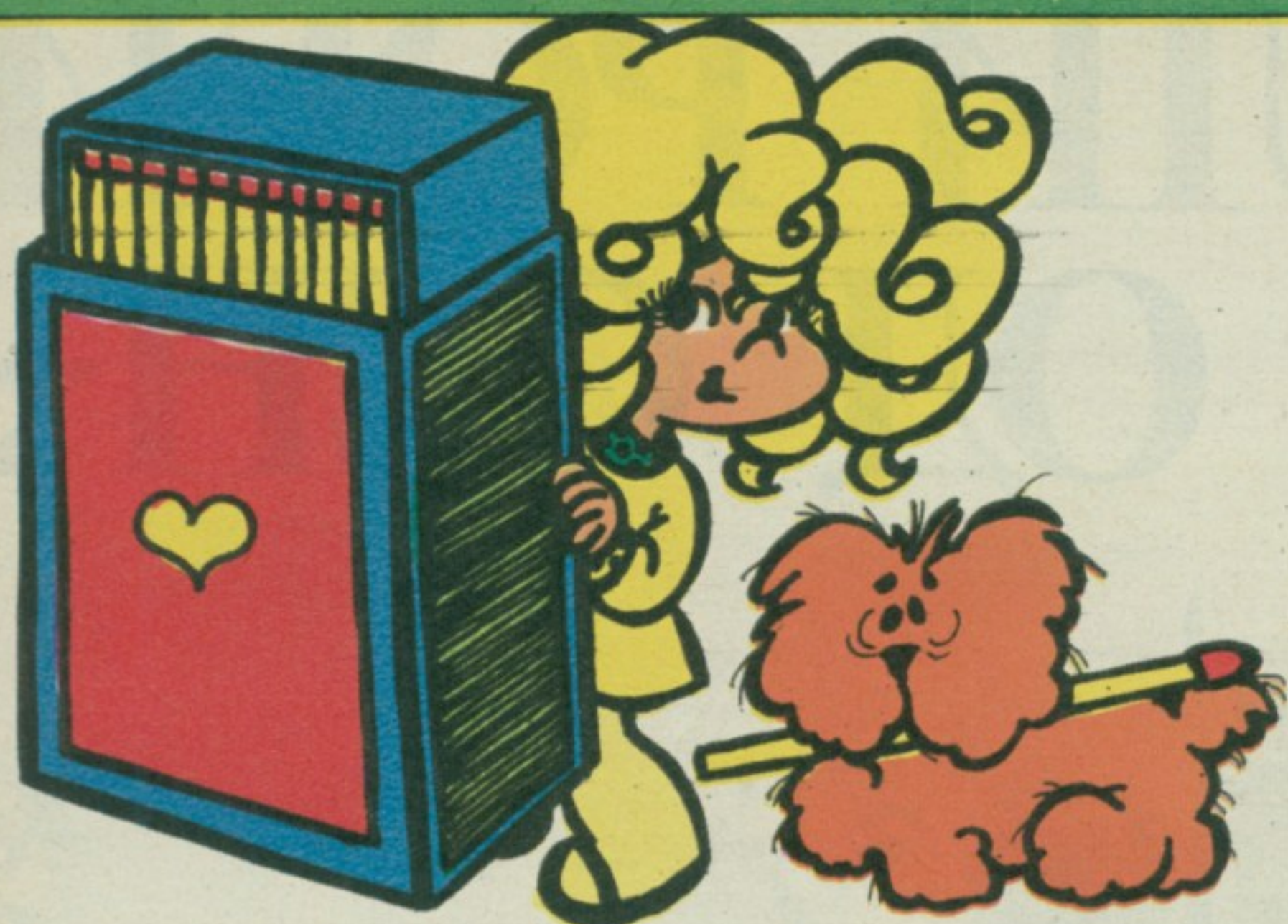
Почео сам да плачем. Чак ни задркивање млађег брата, ни мајчино уверавање да ће се све добро завршити нису могли да ме утеше. Тек када смо стигли у Оребић, одахнуо сам.

Томислав Пејчић, ученик, Улица народних хероја 45/20, Нови Београд град.

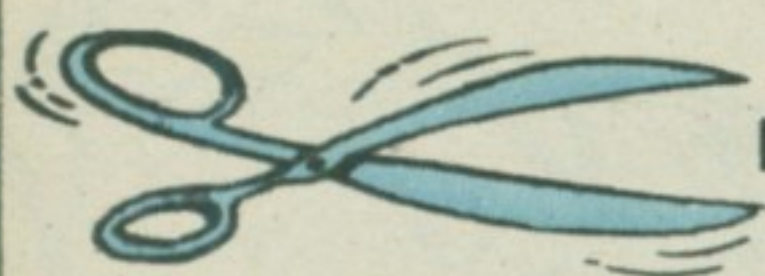
(Хонорар: 250 динара)

До нас је допирало пуккетање борових иглица које су прштале на све стране чим пламен ухвати грану.

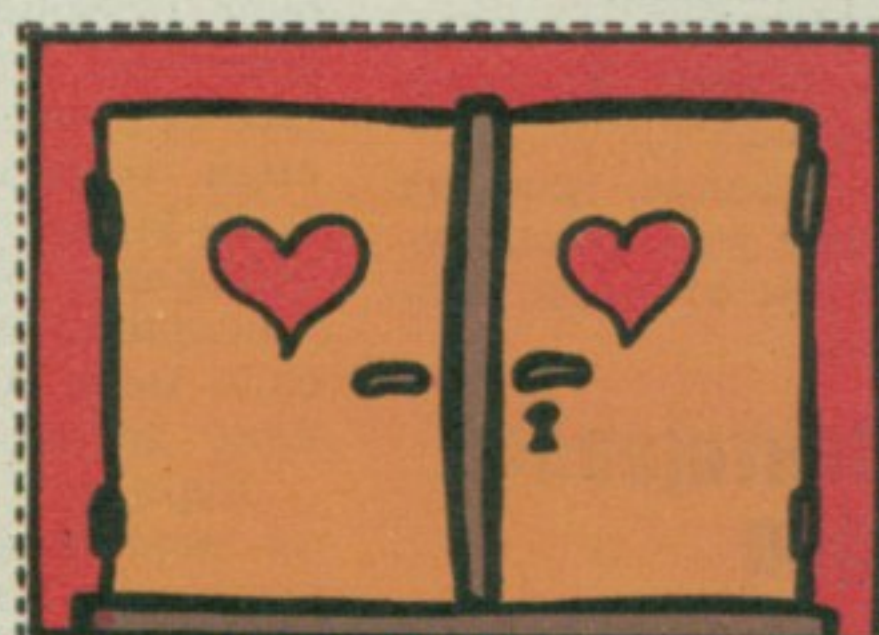
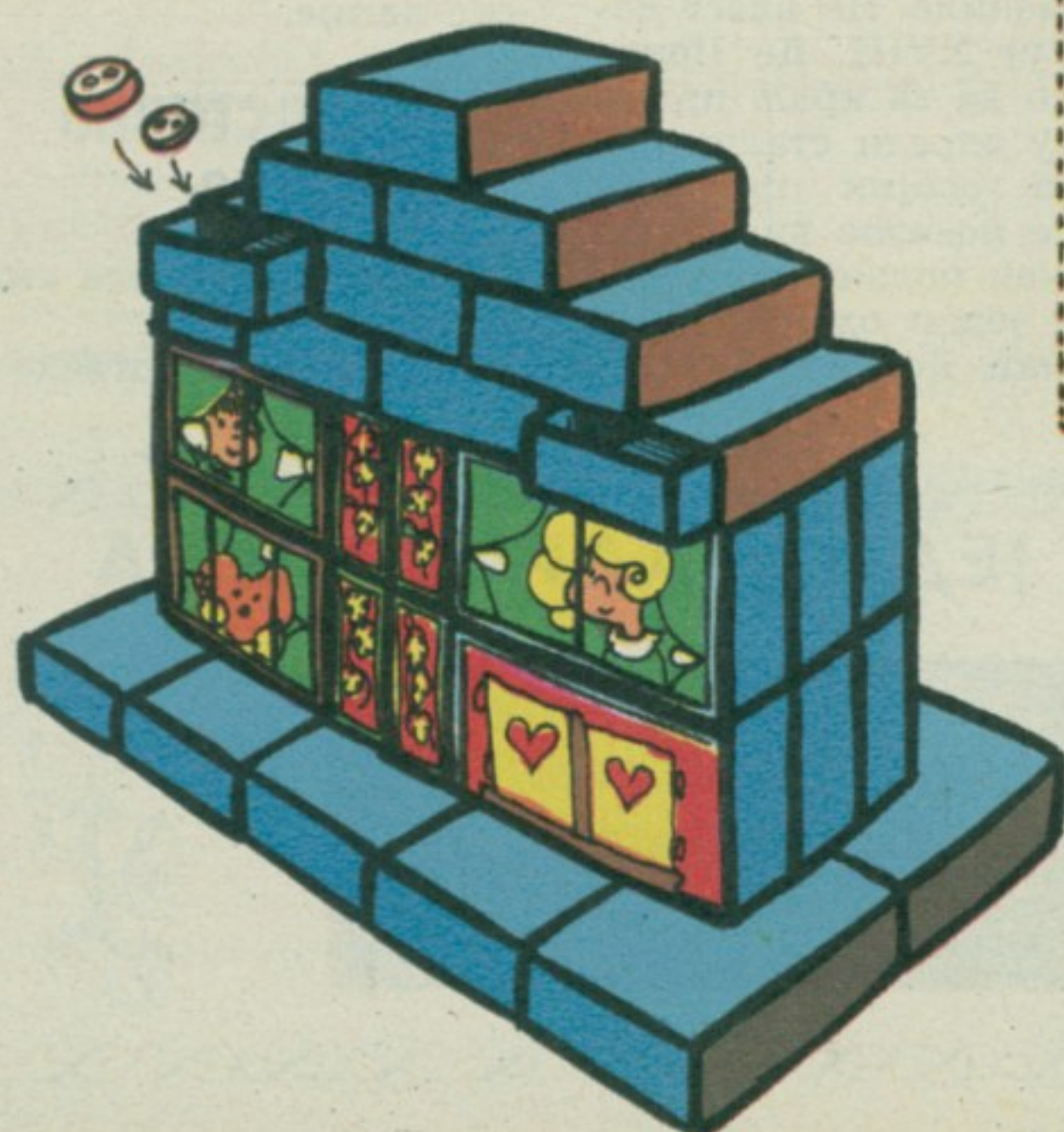
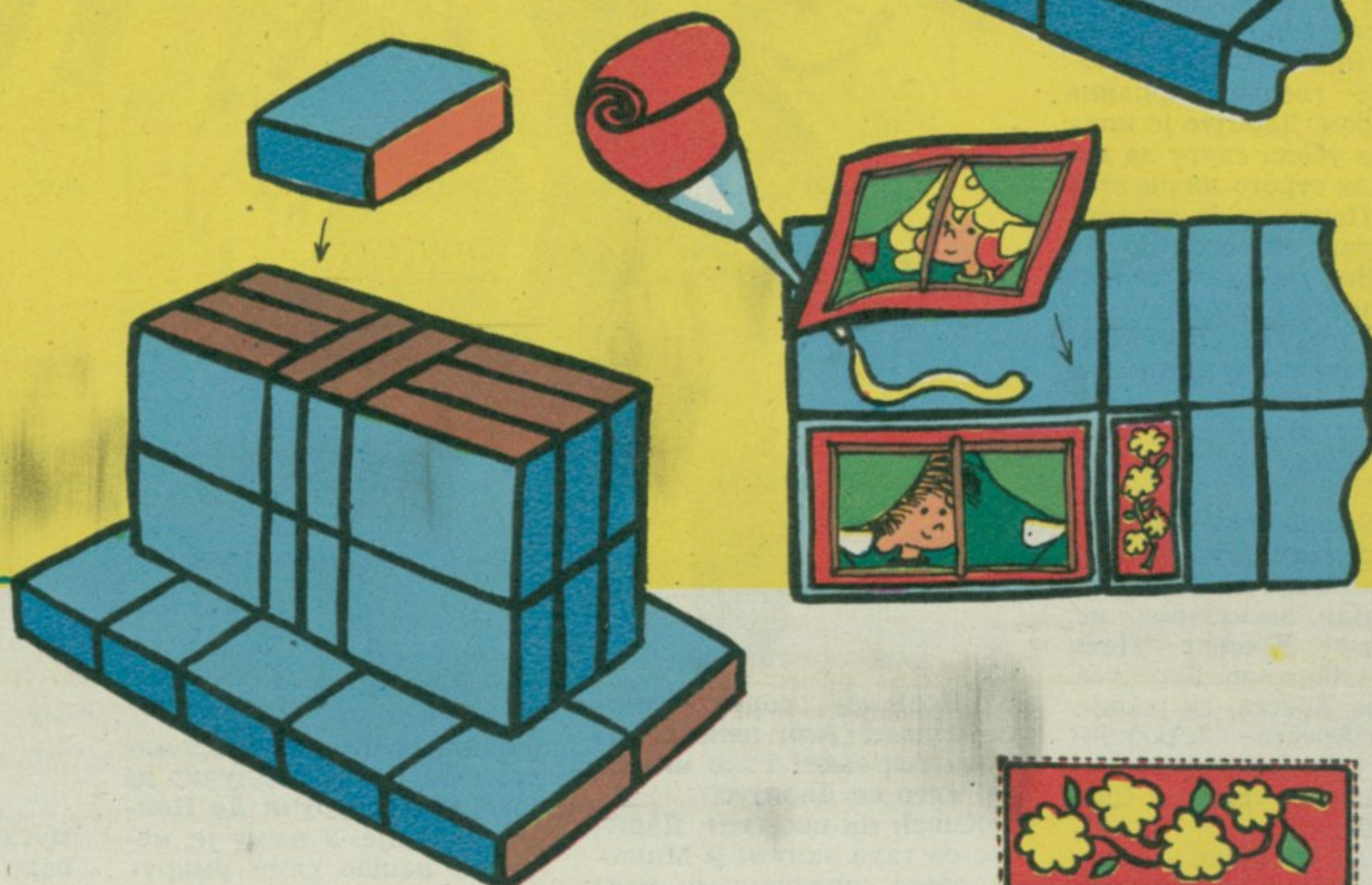
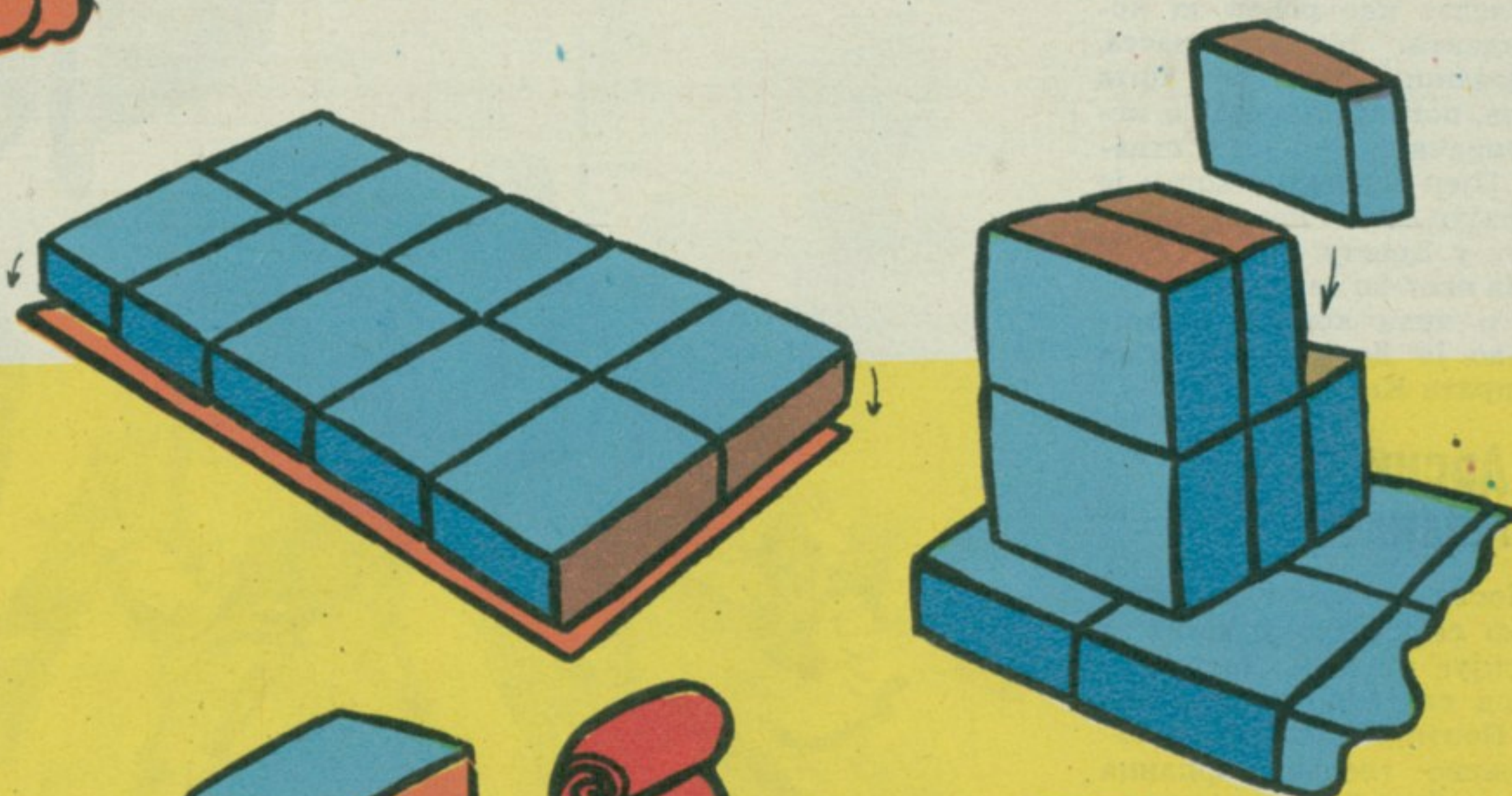
КУЋИЦА ОД ШИБИЦА

НАПРАВИТЕ САМИ

А и кутије од шибица могу да послуже за забаву показујући вам овај наш данашњи прилог. Ми смо припремили кућицу, а ви можете правити, зависно од воље и маште, и друге украсне предмете, који ће лепо изгледати на вашој полици.

За ову нашу кућицу потребно вам је 36 кутија од шибица, комад картона величине 180x10,5 цм. На картон залепите 10 кутија од шибица као што показује цртеж број 1, али тако да етикета буде окренута надолу. Затим групу од шест кутија прилепите једну за другу и све то залепите на постоље обележено бројем 1 (црт. 2). На ову „драћевину“ залепите групу од четири кутије од шибица а на свај спрат доидајте још групу од 6 кутија (црт. 3). Сличице на цртежу 4 исеците по цртацама и залепите их на предњу фасаду куће (црт. 5). Од 10 кутија направите кров. А како изгледа готова кућица показује цртеж 6. Кућица може да послужи и као кутија за држање свилаца. У фиокама, на постољу и крову, можете сместити рајснудле, спајалице, гумице, дугмад, кликере, чиоде и слично.

ОДБЕГЛИ РОБИ. ВИТЕЗ ОД СЕН-Ј

Бегунац је успео да испали не
колико хитаца пре него што
су га савладали Видон и ње-
гови помоћници.

цу Коањару толико само-
поуздања? Али неће се из-
вући тек тако! Тако ми све-
га, клео се Даријус.

Киван на цео свет, Дари-
јус се тада запути у Мини-
старство унутрашњих пос-
лова. Замолио је за хитан
састанак са грофом Деказе-
сом, поводом ствари од нај-
веће важности за државу.

Пренеражен и помало оз-
лојеђен, министар је слу-
шао потказивача. Затим ис-
питивао, тражио детаље,
размишљао. Прича му је из-
гледала чудновата. У ова
немирна времена често су
подметене клевете и сплет-
ке. Ипак, прича је могла да
буде истинита, а то би по-
реметило хармонију висо-
ких кругова. Што да не про-
вери, уосталом.

— Идите у моје име код
генерала, грофа Деспиноа,
и испричајте му ово што сте
сада мени. Он ће одлучити
како да поступимо.

Даријус није чекао да му
се двапут каже. Али, Дес-
пиноа се показао невер-
љивијим од Декасеа. Он је
знао да би скандал, ако се
докажу тврдње бившег ро-

бијаша, попримио огромне
размере. Зато је одлучио да
прво добро проучи Де Пон-
тијев досије. У њему је, ме-
ђутим, нашао само умиру-
јуће чињенице.

По подацима, гроф од Све-
те Јелене приспео је из
Шпаније, где је служио под
командом генерала Фран-
цуске Еспозе Мина, чувеног
по својој неустрашивости.
Гроф је својим храбрим др-
жањем завредио неколико
високих одликовања. Наи-
менован за вођу ескадрона,
учествовао је у нападу на
Монтевидео, где је заслу-
жио потпуковничке шири-
те. Из тог доба је и једна
неразјашњена свађа са гене-
ралом Ванфеном, после ко-
је се гроф обрео у Палми,
међу француским затворе-
ницима. Утекао је одатле са
још неколицином. Докопа-
ли су се једног брода и сти-
гли у Алижир. Тамо су про-
дали лађу и убрзо приспе-
ли у Малагу, која је тада
била под влашћу Францу-
за. Посато је командант ес-
кадрона и вратио се у Фран-

цуску. Истакао се при оп-
сади Тулузе те је постав-
љен за команданта батаљо-
на 100. пешадијског пука.
Али, политичке прилике су
се промениле. На власт до-
лази Луј XVIII. Де Понти
је успео да га краљ прими
и да му одреди сталну по-
моћ из својих фондова.
Гроф се показао као веома
приржени поданик и убрзо
постаје један од краљевих
миљеника. Додуше, ова ода-

ност је и уновчена. Војвода
од Берија проглашава гро-
фа 1815. године за витеза од
Сен-Луја и именује га ко-
мандантом батаљона 72. Сен-
ске легије.

ЈЕДНОСТАВНО БЕКСТВО

Генерал Деспиноа склопи
досије и уздахну:
— Све ми то изгледа сас-

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Искрен човек каже ис-
тину увек а паметан у
прави час

(Јаванска пословица)

стојећи на улици, ме-
ђу осталим дангуба-
ма које је привукла
свечана парада, не-
кадашњи робијаш

Даријус није веровао сво-
јим очима: тај достојанстве-
ни потпуковник, уз то и
гроф Де Понти од Свете Је-
лене, који се шепури на че-
лу 72. Сенске легије није
нико други до његов негда-
шњи другар из тамнице у
Бресту, онај вражји Пјер
Коањар. Каквим је то чу-
дом, каквом вештом прева-
ром тај нитков доспео до-
гле да буде обасут онаквим
сјајним одликовањем и чи-
ном — питао се Даријус.

И заиста се Даријус није
преварио. Официр који је
изгледао као рођен за ко-
манданта: високог раста,
правилних и оштрих прта-
лица, погледа чврстог и ис-
питивачког, био је, у ства-
ри, Пјер Коањар с којим је
Даријус делио ланац у зат-
вору у Бресту.

Из овог би се могла изву-
ћи и нека корист, разми-
шљао је Даријус. И реши
да прати Коањара.

АРСКИ МОЛИЛЦ

После свечаног дефилеа
гроф се упутио у хотел, а
Даријус за њим. Затражио
је од слуге да га пријави
Де Понтију. Овај је непо-
верљиво гледао одрпанца
пред собом. Даријус је ипак
успео да убеди слугу да до-
лази ради строго личне ства-
ри. Де Понти га је примио.

— Здраво Коањар, друже
стари! Зар ме се не сећаш?
— ускликну Даријус.

Гроф устукну, пребледе,
али се савлада и мирно од-
говори:

— Како то мислите, при-
јатељу? Сада вас први пут
видим.

Но, његова узнемиреност
није промакла процицљив-
ом посетиоцу.

— Хајде, засмејаваш ме,
драги мој Коањар. Ниси
ваљда заборавио Даријуса,
друга из Бреста, са робије.

— Из Бреста? Са робије?
Шта је вама, до ђавола? —
запменуо је гроф од Све-
те Јелене.

— Буди спокојан — наг-
тави Даријус — нисам до-
шао да те одам већ да ти
честитам. На моје ђутање
увек можеш да рачунаш.
Ти се успео у животу и уто-
лико боље за тебе. Са мном,
на жалост, није тако. Жи-
вим у беди и зато сам ми-
слио да те замолим да ми
даш нешто новца... као ус-
помену на стара добро вре-
мена. Нећеш се...

— Е, сад је доста — ош-
тро га прекиде гроф. — Из-
волите се повући.

— Ама, забога, Коањар,
нећеш ваљда...

Уместо одговора, гроф од
Свете Јелене једним одсеч-
ним покретом отпрати дрс-
ког молиоца.

Из Понтијевог досијеа

Даријус се нађе на улици,
огорчен и забезекнут у ис-
то време. Откуд том подла-

ЈАШ ТУЈА

ИЗЈАВА БИВШЕГ ЗАТВОРЕНИКА ДАРИЈУСА ДА ЈЕ ПЈЕР КОАЊАР, ГРОФ ОД СВЕТЕ ЈЕЛЕНЕ, НЕКАДА ДЕЛИО С ЊИМ ЛАНАЦ У БРЕСТОВ- СКОЈ ТАМНИЦИ УЗНЕМИРИЛА ЈЕ ПА- РИЖАНЕ.

— Ви више нећете моћи да држите у заблуди ни власти ни мене. Знам да сте ви бивши робијаш Пјер Коањар и да је затвор у Бресту расписао захтев за ваше изручење.

Узалуд је гроф протестовао. Уведоше и Даријуса који понови оно што је већ обелоданио, додајући још гомили оптужујућих детаља. Де Понти га нападе називајући га подлацем и лажовом, а онда се ипак сабра и обрати се генералу:

— Допустите ми да се вратим кући и донесем документа који ће посведочити да овај овде лаже.

— Нека вам буде — одврати генерал. — Само, у пратњи једног официра и два жандарма.

Када је стигао кући у пратњи официра, гроф га понуди да проба одлично вино из Аликантеа, да прекине чекање, а затим се повуче у кабинет да потражи документа. Грофица је остала да забавља официра.

Време је протицало а гроф се није појављивао. Официр је почео, узнемирен, да се врпољи на столицу. Најзад се одважио да закуца на врата кабинета. Не добивши никакав одговор, ушао је. Кабинет је био празан, фиоке писаћег стола извучене.

Официр је од послуге сазнао да је гроф отишао пре више од једног сата. Тако је несрећни официр, насамарен и посрамљен, морао да призна генералу свој неуспех.

Истрагу и потеру за бившим грофом, одбеглим робијашем и пустиловом, преузео је оснивач Бригаде сигурности Видок.

Лицем у лице са Фушеом

Коањар се сакрио у кући свог пријатеља из старих дана — Лекселана. Међутим, код њега се није дуго задржао. Знао је да је за њега боље да што пре напусти Париз, што даље од својих прогонитеља. Са двојицом лупежа, Сафије-ријем и Каретијем, одлази у Тулузу. Пошто му је новац био на измаку, сковао је план да ова двојица, Лекселан и он опљачкају главну благајну поштанске станице у Поасију.

После две недеље боравка враћа се из Тулозе у Париз са својим помоћницима. Тада прелазе на остваривање свог плана.

Сва четворица упутила су се фијакером пред зграду благајне. Коањар је изишао из фијакера.

— Молим вас да ми издате карту до Тулузе — обратио се благајнику и при томе положио на пулт торбу са две хиљаде франака у злату.

Торба се као случајно отворила и док је благајник радознало гледао толики новац „гроф“ се вешто дочепао кључа благајне. Затим је зграбио торбу, сјурио се низ степенице и ушао у фијакер.

За тренутак збуњен, благајник слегну раменима и тек тада примети да је кључ нестало.

— Лопов! Држ'те лопова! — повика.

Послужитељи се сјурише низ степенице и зауставише фијакер, али Сафијер и Карети потегоше пиштоље и послужитељи су морали да се повуку. Тако су Коа-

њар и оба разбојника утекла. Но, Лекселан је ухваћен и одведен у комесаријат.

За време испитивања Лекселан је све признао. Обруч око Коањара почео је да се стеже. Видок је претресао „грофов“ стан. Плен је био богат: нађено је доста пиштоља, бодежа, маски, много лажних зулуфа, вештачких бркова, све оно што је потребно да се опреми једна злочиначка дружина.

С неколицином својих помоћника Видок је једне вечери затекао Коањара у тајном скровишту. Опкољен, овај је покушао да побегне и нашао се лицем у лице с Фушеом, Видоковим помоћником.

— Хапсим те у име краља — узвикну присебни Фуше и одважно дохвати разбојника за оковратник.

Коањар је покушавао да се искобеља, али га је Фуше чврсто држао. На знајући како друкчије да се избави, „гроф“ испали неколико хитаца у агента. На срећу, меци су прошли само кроз руку и раме. Иако рањен, овај одговори ватром али промаши. Уто дотрча Видок са осталим агентима и Коањар је био савладан. Ту су ухватили и са-

фијерија а два дана касније ухваћен је и Карети.

Тако је окончана каријера великог пустилова, лажног грофа Де Понти од Свете Јелене.

После бекства из затвора у Бресту, где је требало да одлежи 14 година, Коањар се обрео у Каталонији, у Шпанији. Ту се спријатељио с девојком по имену Марија-Роза која је била у служби грофа Де Понти од Свете Јелене. Баш у то време гроф је умро без наследника, као последњи изданаك старе племићке породице. Сви његови документи били су у рукама те девојке и она их је показала Коањару. Он је сместа схватио какве би све користи имао ако би искористио овако добру, ненадну прилику. Тако се с оне стране Пиринеја „родите“ гроф и грофица од Свете Јелене. Можда би они још дуго у свему уживали да није било оне параде и — Даријуса.

Пред судом, Коањар се упињао да порекне све оно што је било очигледно и до краја је тврдио да је он гроф Де Понти. Ипак, осуђен је на доживотни принудни рад. Против Марије Розе оптужница није ни подигнута.

Ј. Ш.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ ДВА АГЕНТА

Инспектор париске полиције Лален пажљиво погледа свог саговорника. Из узетих података видео је да се зове Портере, да је био агент осигуравајућег завода и да је, колико је било познато, био исправан грађанин.

Портере је био последњи који је разговарао са жртвом. То су потврдила три сведока. С друге стране, инспектор Лален је управо сазнао да је убијени био тајни агент британске обавештајне службе. Због тога је сад желео наново да испита осумњиченог.

— Да поновимо, господине Портере. Вас је посетио Џон Саливен због осигурања. Зар ви нисте знали да је он тајни агент? Нисте? Добро! Понудили сте му виски... Знам... Знам... Био је то заиста чист виски! Отпратили сте свог клијента до његовог аутомобила. Када је он већ седео за воланом нагнули сте се према њему. Сведоци су видели како из капута извлачите папир и на њему нешто пишете. Свеједно шта. Није важно. Џон Саливен је упалио кола, кренуо, а сто метара даље срушио се за воланом. Без разлога. Укратко, нама се ова његова смрт учинила сумњива. Аутопсија нам је

открила да се у његовом телу налази веома јак отров који убија за два минута. Отров је могао бити унет минијатурном иглом или преко језика. На ващу несрећу, сведоци су упорно тврдили да сте ви последњи с њим разговарали, што значи да сте му ви једини могли да дате отров. Али ви сте то вешто извели, нисте му дали у вашој канцеларији. Протестујете...? Разумем вас. Али и поред свега, господине Портере, ја сам убеђен да сте ви убица. Управо сам сазнао да сте се и ви бавили тајном шпијунажом. Уморни

сте, тврдите да немамо право да вас толико мучимо? У реду, сад ми само потпишите своју изјаву.

Инспектор Лален није скидао очи са осумњиченог. Човек пребледе, узео текст, поче полако да чита, а затим извади из џепа пенкало. Покушао је да се потпише, а онда тихо рече:

— Немам више мастила, инспекторе.

Инспектор му пружи своје. Човек потписа саслушање и брзо пође ка излазу, али га тада, на инспекторов знак, зграбише два полицајца не обазирјући се на његово противљење.

Знаете ли, драги читаоци, због чега је инспектор Лален наредио да се ухапси агент осигуравајућег друштва Портере? Ако не знате, прочитајте наш одговор на страни 31.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

СЛЕДЕЋИ НАСТАВАК: СТИЖЕ ПОДМОРНИЦА!

1246/22

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите најновије грамофонске плоче из Совјетског Савеза. Избор је велики: од класичне музике и народних песама до циганских романа. Плоче су из увоза и зато их има у врло ограниченом броју! Стога не пропустите прилику да одмах пошаљете своју наруџбину. Цена је 70 динара за једну лонг-плеј плочу. Увозник је продукција грамофонских плоча РТ Београд, препустила је „Политикином забавнику“ ексклузивно право продаје ових плоча преко поште. То значи да ће вам наручене плоче бити достављене на кућну адресу, и да ће те их платити поштару када их донесе.

Све плоче су врхунског квалитета, израде и репродукције, снимљене у стерео-техники и на свакој се налази од 10 до 14 мелодија.

Пажња! Ваша наруџбина не сме бити мања од 100 динара, што значи бар две лонг-плеј плоче, јер поштарину плаћа Продукција грамофонских плоча РТ Београд а не ви.

На наруџбеници, уместо назива плоче,

испишите само њихове бројеве. За сваки случај ако неке од плоча које желите нема више у складушту упишите у резервну листу бројева РЕЗЕРВНИХ ПЛОЧА које ће вам бити послате уместо њих.

На једној наруџбеници можете да поручите плоче како са ове листе тако и са следећих које ће излазити неколико седмица.

Изаберите плоче, испишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу, залепите на дописницу и пошаљите на адресу: „Политикин забавник“, 11001 Београд, Македонска 29.

НАЈТРАЖЕНИЈЕ РУСКЕ ПЛОЧЕ

Ц 01643-8
Ц 01647-8
Две плоче руске хорске музике XVI, XVII и XVIII века у извођењу Руског републичког академског хора.

Ц 01377-8
АЛЕКСАНДАР БОРОДИН: „У Средњој Азији“, „Симфонија бр. 2“, „Богатир“, „Половечки марш“

Ц 015151-16
МОЦАРТ: Симфонија 41

Ц 0345-6
РАХМАЊИНОВ: Симфонија бр. 3

Ц 01745-6
ЕДИТА ПЈЕХА: пева са ансамблом „Дружба“ 14 популарних совјетских забавних мелодија

ЦМ 03321-2
ЉУДМИЛА ЗИКИНА пева 11 забавних и естрадних совјетских песама

Ц 01723-24
РУСКИ КАРУСЕЛ популарне руске народне песме и игре у инструменталном извођењу

ЦМ 02141-42
СИБИРСКИ НАРОДНИ ХОР пева руске народне и друге песме (14 песама)

Ц 01667-8
МАТВЕЈЕВ: Руска свита
БОЈАНОВ: „Северни пејзажи“, свита. Пет руских народних песама у извођењу Руског народног оркестра
ЦМ 02873-4

АНСАМБЛ АЛЕКСАНДРОВ изводи познате песме: „Још се рат није завршио“, „Старац Урал“, „Кад морнари марширају“, „Русија“, „Руско поље“ и још пет других.

ЦМ 01823-30
АНСАМБЛ АЛЕКСАНДРОВ изводи десет познатих песама: „Никад те нећу заборавити“, „Балада о руској деци“, „Руску песму“ и друге.

33Ц-01451-8
ПИКОВА ДАМА, комплетна опера Чајковског у 4 лонг-плеј плоче. Цена 280 динара.

ЦМ 04141-2
АНСАМБЛ „РУСКА БАЛАЛАЈКА“ изводи 13 руских народних песама.

Ц 01707-8
РУСКА БАЛАЛАЈКА ансамбл народних инструмената изводи 15 популарних руских песама.

Ц 01 233-4
ЧАЈКОВСКИ И ХАЧАТУРЈАН: „Франческа Да Римини“, „Гајане“.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум _____ Потпис _____
Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

Људско срце је снажан апарат који дневно истисне око 13.000 литара крви! Оно за седамдесет година човечијег живота испумпа око 350 милиона литара крви — количину којом би се могао испунити један облакодер. Енергија коју при том утроши довољна је да се подигне терет од 10 тона на висину од 16 километара!

Ово је само једно од поглавља занимљиве књиге „ЉУДСКО ТЕЛО, ЊЕГОВА ГРАЂА И ЊЕГОВЕ РАДЊЕ“, у издању ИП „Младинска књига“, коју свако треба да има. Књига је популарно писана, прилагођена и млађем узрасту. Купите је и — упознајте себе.

ЉУДСКО ТЕЛО

ЊЕГОВА ГРАЂА И ЊЕГОВЕ РАДЊЕ

УПОЗНАЈТЕ СЕБЕ!

САДРЖАЈ:

- Чудо које се зове живот
- Основне јединице живота
- Како се ћелије удружују
- Девет система
- Чудесне особине коже
- Кости — окосница тела
- Зуби и њихова нега
- Како су кости повезане
- Мишићи — извор снаге
- Шака и стопало
- Како тело зна шта треба да ради
- Како и где настаје мисао
- Како спознајемо свет око себе
- Како видимо свет око себе
- Слух и равнотежа
- Чуло мириса
- Крвнице за укус
- Чуло додира

- Систем органа за варење
- Скривени кувари у телу
- Без јела нема рада
- Витамини
- Животни циклус
- Чаробна харфа
- Удажњимо дубоко
- Главни путеви хране и енергије
- Срце ствари
- Рад крвних ћелија
- Још нешто о крви
- Лимфа
- Јетра
- Како се пречишћава крв
- Ендокрине жлезде, господари тела
- Бесмртне ћелије
- Почетак новог живота
- Шта је прозница
- Одржавање здравља

КЊИГА ЈЕ ШТАМПАНА БИРИЛИЦОМ, НА 140 СТРАНИЦА ВЕЛИКОГ ФОРМАТА, И ИЛУСТРОВАНА СА ПРЕКО 200 ЦРТЕЖА У БОЈИ!

ИП „Младинска књига“ — Љубљана, ООУР Предаја књига „Београд“, Призренска 4/IV 11000 Београд

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем књигу Мичел Вилсон „ЉУДСКО ТЕЛО ЗА ГОТОВО — поузећем по повлашћеној цени од 81 дин. (плаћање поштару приликом пријема књиге).
НА ОТПЛАТУ — по цени од 90 дин. Износ ћу исплатити у две месечне рате по 45 дин (прву рату плаћам поштару кад ми донесе књигу).

Име и презиме _____

Адреса стана _____

Адреса и назив радне организације _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____ Купац _____

(печат и потпис овлашћеног лица) (својеручни потпис)

Бр. личне карте _____ издате од СУП-а _____

За случај спора признајем надлежност суда у Београду. Купац из Београда могу и лично поднети књигу од 6.30 до 14.30 часова у Ул. Андрићев венац 2 (бивша Добрињска улица).

КАКО ЈЕ ЛОВИО ПЕЋИНСКИ ЧОВЕК

ОРУЖЈЕ И ОРУЂЕ

Палеолит је најстарије и најдуже доба праисторије: почиње од времена кад је човекolikи мајмун почео да прави прва оруђа и тиме се издвојио из животињског света, пре 800 хиљада до милион година, и траје до почетка неолита, то јест десетак хиљада година пре н. е. Основне карактеристике палеолитских људи: оруђе праве од тесаног и ломљеног камена, баве се сакупљањем плодова и ловом. Живе у заједницама-хордама и још прилично личе на животиње са погуреним ходом и истуреним челюстима. Детаљи на нашем цртежу су из млађег палеолита кад им лов постаје најважније занимање. Оруђе је разноврсније, од тесаног камена и костију животиња, а већ знају за кориснију употребу ватре. Пешина им је најбоље склониште (отуда назив „пешински човек“). На њеним зидовима цртају животиње које лове.

1) Секира, 2) пиштаљка од костију, 3) огрлица од медвећих ноктију и школки, 4) још једна секира, 5) нека врста прапке за избацивање камења, 6) камен за обраду оруђа, 7) дрвено копље, очврело на ватри (ефикасније од каменог оруђа), 8) камено копље с 9) држаљом од дрвета, 10) подвезом од билинних влакана, 11) врхом од камена у који се држаља косо умеће, 12) врхови стрела, 13) палица за бацање, претеча аустралијског бумеранга, 14) нож (бодеж), 15) клопка с теретом, 16) „улаз“, 17) мамац, 18) мотка која држи клопку, 19) „терет“ од дрвета и камена замаскиран грањем, 20) кожа, 21) искројено ремење, 22) меки неупотребљиви делови коже, 23) боље направљене од камена и ремења, 24) ремен према палеолитском цртежу, 25) траг копља, 26) лов са дрвета, 27) ловац, 28) чека плен који ће пробости, 29) лов иза оградје од коља, 30) ограда, 31) улаз кроз који се дивљач утерује, 32) јама у коју упада гоњена животиња, 33) праисторијски цртеж: како се дивљач хвата у клопку, 34) мамут, 35) јелен, 36) слика лова са псеима, 37) лов помоћу мреже, 38) део мреже од билинних влакана, 39) праисторијски цртеж животиње ухваћене мрежом, 40) племенски врач за лов који на себи има дивокозињу главу и огрнут је кожом животиње, 41) преднодник у лову, 42) који на телу и на ногама има неку врсту штитника а 43) око врата магичну огрлицу од пиштаљки, 44) јарак-замка, 45) слој земље, 46) грање које се под теретом гоњене животиње руши, 47) дрвено копље и ошгро камење по дну јарка. Терен за лов с 48) густо постављеним јамама, 49) стаза за ловца, 50) јарак који омеђује терен, 51) шема ограђеног простора у који се нагони дивљач, 52) Лов на слона и 53) носорога, 54) лов у ограђеном простору, 55) хајка на коње, 56) ловци нагоне коње у провалију, 57) коњи на дну провалије, 58) медвед се склања у пешину, 59) лов на медведа — унутрашњи изглед пешине, 60) замка, 61) ловци у заседи чекају на медведа, 62) у пешинама замке су већ припремљене, 63) лов с ватром, 64) дуголаки носорог, 65) мамут натеран ватром упада у клопку, 66) јелен ухваћен болама, 67) хајкачи, 68) волови из млађег палеолита, 69) нож од углачаног камена, 70) кашика издубљена од рогова, 71) Човек обрађује кост, 72) ловац из старијег палеолита, 73) ловац са стрелом и луком, 74) човек из млађег палеолита, 75) ловац на јелене, 76) лов на бизоне луком и стрелом, 77) лов на јелене копљем, 78) хватање јелена помоћу ласа.

ДОГОДИЛО СЕ У ОКТОБРУ

Трубадур из Дубровника, велики заљубљеник гитаре и њеног казивања Ибрица Јусић, још једном је потврдио да у жанру шансоне у земљи нема премца. Музика којом нам се представио учинила је недељно вече незаборавним, а сам Ибрица својим шармом придобио је много нових присталица.

САНТАНА

У оквиру своје двомесечне, а треће по реду, европске турнеје, гости Београда и Загреба били су чланови САНТАНЕ, једне од најзначајнијих америчких рок-група. Групу је 1968. године основао у Сан Франциску Карлос Сантана (гитариста и певач), а чланови су били Mike Carrabello (Мајк Карабело) кonge, Neal Schon (Нил Шен) гитариста, David Brown (Давид Браун) — баш, Jose Cherito Areaz (Хозе Чепито Ареас) перкаши, Mike Shrieve (Мик Шрајва) — бубњеви и Gregg Rolie (Грег Роли) оргуље и вокал. Група САНТАНА је још 1969. године својим првим, истоименим албумом побудила велико интересовање. Њихов звук био је нов, а чинила га је мешавина јужноамеричког фолклора и рока, који је касније назвао „латински рок“. Три године после оснивања у групи долази до великих промена. Састав прво напушта Хозе Чепито Ареас, а затим и гитариста Нил Шен и клавириста Грег Роли. Одмах затим Карлос Сантана, образује „New Santana Band“ у коме су од старих чланова само он и басиста Давид Браун. У овом саставу група успева да сними ЛП плочу „Barboletta“ која је прошле године постала златна.

Од чланова састава свакако је најинтересантнија личност сам Карлос који је рођен пре 23 годи-

Ибрица Јусићу, водећем југословенском шансоњеру, дубровачке скалине значе у животу све. Оне су, како у једној песми каже, његова судбина, и зато није ни чудо што му друга лонг плеј плоча која се недавно појавила у продаји носи назив „Скалине од судбине“. Са ове плоче за песму недеље одабрали смо насловну композицију

СКАЛИНЕ ОД СУДБИНЕ

Музика: Ибрица Јусић
Текст: Драго Бритвић
Пева: Ибрица Јусић

Камо ходите скалине
увијек даље од даљине
као чесма из дубине
ко да извор окамени
једној тајни, једној жени
те скалине од судбине.
Камо воде те скалине
кад је јутро попут млијека
иза бола, иза тмине
кад се са мном пење море
у ту собу што је горе
у ту њежност што ме чека
Те скалине, те скалине
што се сваку ноћ роде
да се спаси кад је тешко
и да се до неба оде
што се уснињу у мени
к једној тајни, једној жени
те скалине од судбине.

на у Аутлану у Мексику. Од најраније младости почиње да се дружи са гитаром, којом је читавих 15 година забављао америчке туристе у граду Тихуни. Као двадесетогодишњак долази у Сан Франциско, где с неколицином пријатеља оснива групу којој даје своје име. У групи наступају двојица латиноамеричких кonge и тимбалосвирача, који ритму рока дају финоћу фазе перкусије.

Прва два албума Сантане имали су у САД тираж од пет милиона плоча. У почетку је западна обала Америке једино подручје Сантаниног деловања. Турнеје са саставима WHO, JEFFERSON AIRPLANE, CHAMBERS BROTHERS и JIMI HENDRIXSOM донеле су групи популарност, која их доводи на позорницу у Вудстоку, где се окупило преко 500 000 младих да би слушали музику и одржали јавну демонстрацију за мир.

Године 1973. Карлос се упознаје са John McLaughlinom (Џон Мак Лафлином) џез-музичарем, са којим заједно издаје албум „Love Devotion Surrender“. За веома кратко време овај албум постаје златан, а Сантана под утицајем Лафлина уноси у своју музику нове елементе џеза. Његове импровизације на гитари дуго се памте јер то није обична „свирика“. То је прича музике и душе, разумљива само истинским љубитељима.

Ако је судити према првим јесењим данима љубитељи музике у нашем главном граду имаће изузетно лепу и богату јесен. Неколико одржаних концерата, као и они који су у припреми, говоре нам да је Београд постао права „мека“ за забаву ове врсте. Захваљујући пре свега музичком програму београдског Дома омладине, љубимци чију смо музику слушали само преко плоча и радио-програма, сада су међу нама.

Једна од најпознатијих светских поп-група Сантана одржала је веома добар концерт. У току новембра и децембра видећемо и друге звезде поп-музике, а почетком следеће године гледаћемо велики шоу Мика Дегера и Ролингстоунса.

Али, вратимо се сада на оно што је било и подсетимо се изврсног наступа група „Сантана“ и „Earth Wind and Fire“ (Ерт, винд енд фајр) — Земља, ваздух и ватра. Неколико дана пре концерта, карте за спортску халу Пиизир у којој се одржавао концерт биле су распродате. Организатори нису могли задовољити све захтеве, а било их је толико, да је могао да се одржи још један концерт. Читав час

пре почетка хала је била испуњена до последњег места. Обавезни змиждуци, на оваквим манифестацијама знаци одобравања, испуњавали су пространу куполу „Пионира“, док су се гости, чланови група Сантана и „Земља, ваздух и ватра“ припремали за наступ. У њиховим гардеробама, безброј праз-

них боца кока-коле и млека, којима не само да се гасила жеђ, већ се и смињивала нервоза. Без обзира на велико изкуство, музичари, прави професионалци, нису желели да неприпремљеношћу потцене публику. Једна посебна одаја била је резервисана за штивовање инструмената, како би програм на позорници текао без застоја. Тачно у двадесет часова, светиљке су се угасиле, а на позорници се, праћен урнебесном галамом, појавио Филип Вејли, члан групе „Earth, Wind and Fire“, који је представио групу већ спремно за наступ. Истовремено са паљењем разнобојних рефлектора на позорници су се већ нашли чланови састава чији је шоу изрежиран до последње појединости. Али тамјаснути чланови ове групе нису покушавали да само спољним ефектима придобију наклоност публике. Њихова музика, за коју сами кажу да је творевина ваздуха и грмљавине, у ствари је музика њих самих, која спонтано настаје јер јој верују и која ниједног посетиоца не оставља равнодушним. Зато није ни чудо што састав у последње време заузима једно од водећих места међу најпопуларнијим црначким поп-групама.

Мада постоје скоро пет година, први успех постижу тек ове године. За то највише заслуга има њихов четврти албум „That's the Way of the World“ (Дете д веј оз д ворлд) — То је земљин пут, који се већ неколико месеци налази међу десет најпопуларнијих ЛП плоча у Сједињеним Америчким Државама. Тај албум је послужило као оригинална музика за истоимени филм, у коме чланови групе играју један рок и соул састав. Тема филма је рок-бизнис. Музика коју интерпретира девет чланова, заснива се на доградњи већ познатог ритма и блуза. Посебан нагласак даје се ритам секцији у којој се уз два бубњара налази и неколико перкусониста. На сцени су уз бакље и вештачку маглу сви чланови не престано у покрету, да би шоу био завршен „узлетањем бас-гитаристе“ попут савременог Петра Пана уз општи делиријум присутних. А када се публика поново утиша, чланови се враћају на сцену, да би још једном показали своје квалитете и представили се музиком за коју певач Морис Вајт каже: „Музика је део наше вере. Да би човек био у стању да се изрази музиком, његови односи не само да морају бити у складу са његовом ужом околином, већ са његовим схватањем света. Пробудити узајамно поверење међу људима, то је циљ наше музике“.

На крају упознајмо и све чланове групе Earth Wind and Fire: Maurice White (Морис Вајт) — вокални солиста и калимба бубњеви; Verdine White (Вердин Вајт) — вокални интерпретатор, бас и перкаши; Philip Bailey (Филип Вејли) — вокални интерпретатор, кonge и перкаши; Larry Dunn (Лари Дан) — пиано, органа, муг синтисајзер; Al Mc Kay (Ал Меккеј) — гитара, перкаши; Ralph Johnson (Ралф Џонсон) бубњеви; Johnny Graham (Џони Грем) гитаре; Andrew Woolfolk (Андрију Вулфолк) флаута, сопран и тенор саксофон и Fred White (Фред Вајт) бубњеви, перкаши.

ВЕЧЕ УЗ РАДИО

Популарна Радио-емисија „Вече уз радио“ слави ових дана јубилеј. Од првог емитовања, 10. новембра 1968. године, до данас прошло је седам година. У току 350 емисија „Вече уз радио“ (Првог програма Радио-Београда) пратила је сва збивања на домаћој и страниј амп-сцени. Поред музике, у емисијама су представљени млади песници, ученици средњих школа, уредници школских листова. У недостацима часописа који би се бавио проблемима поп-музике, емисија је ипак била и свој билтен у коме су својим прилозима сарађивали млади из свих крајева наше земље. Захваљујући овој емисији неафирисани певачи и састави добили су могућност да начине прве студијске снимке, а недавно се у издању продукције плоча РТВ, појавила и прва лонг-плеј плоча са њиховим снимцима. Такође је била организована и Поп-бригада која је учествовала на неколико радних акција и освојила највише признања. Бригаду су сачињавали млади из разних крајева и градова који су желели да докажу да и љубитељи поп-музике могу да буду међу најбољима када је у питању добровољни омладински рад. Протеклих шест рођендана емисија је прослављала у друштву слушаоца и најбољих домаћих састава и поп-певача. Традиција неће бити изневерена ни ове године. У великој спортској хали у Нишу, где ће рођендан бити прослављен, наћи ће се на окупу Вијело дугме, Дан за даном, Други начин, YU група, Поп Машина, група Смак, Тихомир Поп Асановић, Срђан Марјеновић и чланови групе С времена на време. За своје госте и све слушаоце доста забаве и многа изненађења припремиће и овога пута уредник и водитељ Никола Караклајић уз помоћ сарадника Веселина Малданера.

ТАЈМ - АУТ ЗА **Kandi**

На путу, у друштву, биоскопу, спорту,
за време рада, било где да сте,
у било које време,
узмите тајм — аут за КАНДИ.

Kandi *lješnjak*

Kandi *kokos*

Kandi *ekstr*

ИЗУЗЕТАН ДОЖИВЉАЈ ЧОКОЛАДНОГ УЖИВАЊА **Kandi**

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

РИЧАРД ВИЛСОН

ЉУБАВ

Он је био са Марса а она са Земље. Сигурно се сећате шта се у оно доба мислило о Марсовцима... Није био нарочито висок, али она је била ситна, па му је допирала до рамена. Према нормама земаљске агенције за моделе, Јак није био нарочито привлачан, али имао је многе, драгоцене особине: био је паметан и добар, честит и љубазан, а што је најважније — Елен га је волела.

Међутим, то ипак није требало да каже оцу, то јој је сада било јасно. Било је довољно тешко забављати се с Јаком и пре оне ноћи када је признала оцу да воли Марсовца. Отац је огорчено шетао горе-доле по дневној соби њихове куће у близини космодрома, указујући јој на то да је љубав између ње и Марсовца бесмислена и практично немогућа. Говорио је да би она то могла да разуме тек када би била у стању да види Јака и да би тек онда схватила шта значи прекорачити границу која одваја различите светове. Престао је да грди Елен када су се у слепим очима његове љупке кћерке појавиле сузе.

Право на љубав

Тек тада се мало смирио и, што је нежније могао, саопштио јој да више неће смети да виђа младог Марсовца. Додао је да ће лично објаснити Јаку зашто је веза између њих двоје неодржива.

Елен је плачући напипарала пут до своје собе и заључала се у њој, слушајући са зебњом узнемирене корак оца низ ходник и, коначно, тресак врата његове собе.

Елен идућег јутра није сишла на доручак, сачекавши да отац оде на посао у метеоролошку станицу космодрома. Тек онда је изишла на задња врата у двориште. Пошла је у правцу Паковог лавеза, клекнула и узела понуђену шапу. Пакова предња десна шапа била је сломљена и, мада је одавно зарасла, пас је помало храмао. Елен скиде ланац са Пакове огрлице и уместо њега причврсти кратак кајиш.

И тако девојка и пас пођоше улицом до марсовске четврти града. Цела заједница је првобитно била марсовска, али су доласком све већег броја Земљана Марсовци постепено потиснути у један део града у коме су засновали одвојену заједницу.

Елен је уз пут наишла на само један незгодан прелаз. Био је то ауто-пут којим су се читавог дана котрљали тешки камиони пуни руде коју су превозили до космодрома, одакле је пребацивана на Земљу великим теретним летилицама. Срећом, саобраћај на

овом месту ју је познавао, па је помогао њој и Паку да несметано пређу улицу.

Јак ју је чекао у парку, на обали језера. Уздрхтала је на додир његове руке. Прсти су му били танки и нежни, али она је знала да је упркос томе врло снажан. Једном ју је подигао и пренео преко неравног терена у брдима где су обично шетали. Носио ју је без икаквог напора, а она је том приликом слушала необичне откуцаје његовог марсовског срца.

— Здраво, Јак — рече она, док је Пак радосно махао репом угледавши старог занаца.

Паку очигледно није било важно да ли је Јак Марсовац или Земљанин. Елен пожеле да и њен отац покаже сличну разборитост.

Шетали су руку под руку кроз парк, до удаљених ливада. Пак је слободно и весело трчкаро у близини, а његов лавез је одјекивао у марсовском ваздуху.

— Какав диван дан — примети Јак задовољно. — Дан када би требало бити срећан, а ти си тужна. Зашто, Елен?

И тако му је Елен испричала зашто је несрећна, а Јак ју је брзо слушао. Дуго су ходали у тишини, а онда дођоше до подножја брда. Јак коначно проговори:

— Твој отац је добар човек и он ти жели само најбоље. На жалост, ја очигледно не могу да ти пружим оно што он жели за тебе.

— Ако намераваш да се понашаши као мој отац — узврати Елен — онда не желим да те слушам.

Јак поче да је уверава како треба да се потруди да га заборави. Признао јој је да откад ју је упознао, није довољно обраћао пажњу на то да у животу има и других срећних тренутака осим оних који се доживљавају у љубави. Управо је понављао да она не сме да сломи срце свом оцу.

Елен га на то упита шта је са њеним и његовим срцем, имају ли и њих двоје право на то да осећају и избегну патњу ако је то могуће?

Сенке сумње

— Где смо сада? — упита она после извесног времена. — Имам утисак да се већ дуго пењемо.

— Не знам — одговори Јак. — Сувише сам се удубио у мисли да бих водио рачуна о правцу. Додуше, ипак се нисмо изгубили, иако не познајем ове оброне. Ти си се сигурно уморила, па би најбоље било да се мало одморимо.

Сели су на маховином обрасло тло, усред стења. Питала се да ли је могуће да се Јак толико разликује од људи за Земље? Да ли би очева упозорења примила срцу када би мога да види Јака? Или је њен отац само нетрпељив према свакоме ко се разликује од људске расе? Да је најпре волела неког Земљана, да ли би сада уопште могла да воли Марсовца?

Изгледало је да оваквим и сличним питањима нема краја. Да би

разуверила саму себу, Елен додирну Јака. Рука јој је полако клизила уз њега, све до кошчатог рамена и јаког врата. Брада му није била изражена као очева, док му је нос био много шири и већи од људског. Очи су му биле дубоко усађене, а глава потпуно глатка, без косе. Елен је знала да млади људи обично нису хелави као Јак, али то јој нимало није сметало.

— А како је теби изгледам? — упита она Јака.

— Ти си за мене веома лепа, Елен — узврати он топло. — Волим те управо такву каква јеси.

Она само уздахну на те речи, а Јак настави:

— То, наравно, не значи да бих и ја био теби привлачан кад би могла да ме видиш. Истини за вољу, верујем да су, са чисто естетске тачке гледишта, Земљани привлачнији Марсовцима него Марсовци Земљанима, или да би бар твој утисак био такав.

— Међутим, — настави он — предност Марсовца је у томе што он до краја живота изгледа исто, што се на њему не види да је остарио. Марсовац се не гоји и не болује као Земљанин.

— Ти сигурно сматраш да сам свирепа што овако анализирам нашу љубав — примети Елен покајнички.

— Ни говора — узврати Јак мирно. — Твој проблем је што ме ниси сасвим упознала и зато ниси довољно сигурна у себе.

Долина звезда

Да ли би ми се учинио чудним кад бих могла да га видим? — питала се Елен. Да ли бих се стидела што је хелав, што има велики нос и што тако рећи нема браде? Знам да је паметан и нежан, храбар и одан, поштен и добар. Но,

— Ано пећина може да ти врати вид, онда мораш да уђеш у њу — наговарао је Јак девојку.

Космичка љубав је оно што се збива између два бића која се воле, а макар шта бића била са различитих планета.

да ли би ми те особине довољно значиле кад бих могла и да га видим?

Одговора није било.

— Где ли је Пак? — упита она Јака.

— Не знам — узврати он. — Још одавно је отишао у долину.

Шетали су полако у правцу у коме је пас одлутао, па убрзо и сами стигосе у долину. Описујући јој природне лепоте кроз које су пролазили, Јак је изненада ухвати за лакат и рече:

— Сад знам где се налазимо. Нисам никад радије био овде, али из прича које сам чуо знам да се ово место зове Долина звезда. Према марсовској легенди, ова долина је покривена ноћу, па отуда и назив који је добила. На њеном крају се налази Пећина љубичасте светлости која је одавно пронађена, али је пут до ње изгубљен. То је било пре много и много година, знатно пре него што се родио мој прадеда.

Приметно узбуђен, Јак је настављао необичну причу:

— Све изгледа онако како је то мом оцу испричао његов деда. На зидовима налазе се рељефи... Да, ево их, питни...

Јак положи њене прсте на рељеф и Елен је лако разазнала да се ради о неким фигурама.

— Није извесно у ком су периоду наше историје настале ове фигуре — објасни Јак, — али је сигурно да су их направили Марсовци. Хајде овамо, да погледамо да ли је Пак пошао у правцу пећине!

— А по чему је сама пећина позната? — упита Елен док су ишли према крају долине.

— У вези са пећином је исплетена читава легенда — рече Јак. — У причи јој се приписује чаробна својства због љубичасте светлости у којој као да се купа. Ко год стане под њене зраке — оздрави. Хроми проходају, глуви прочују...

Јак мало застاده и Елен осети да је посматра.

— Шта си хтео да кажеш? — упита га она. — А слепи?

— А слепи прогледају — заврши Јак започету реченицу. — Та легенда је везана за доба када су Марсовци престали да побољевају и старе. Наши преци који су се тако излечили вероватно су наследили путем пренели ова својства на потомство.

Пећина љубичасте светлости

У том тренутку се зачу лавез и Пак изјури иза једне окуке весело машући репом. Елен се саже и поче да га милује.

— Здраво, куцо, — рече она. — Где си то скитао? Да ли си ишао у Пећину љубичасте светлости? Дај шапу!

Пак јој пружи шапу, а Елен се тргну кад ју је додирнула.

— Дај другу шапу! — узвикну она.

Али и друга шапа је била потпуно здрава, без трага прелома.

— Јак! — ускликну девојка. — Да ли Пак још храма?

— Лудице, па то је ипак само легенда — насмеја се Јак, али убрзо се уозбиљи.

— Молим те погледај га боље — затражи Елен. — Да ли храма?

— Не! — узвикну сада и Пак.

— Невероватно је, али његова шапа је залечена. Нисам никад сасвим веровао у легенду о Долини звезда и Пећини љубичасте светлости, али сам сматрао да у свему томе можда има неке истине. Вероватно се ради о некој врсти јаког зрачења, али ми Марсовци о томе много не размишљамо зато што нико нема потребе да се лечи...

— Али, Јак, мора бити да је то истина! — узвикну Елен.

Јак је узе за руку и поведе низ Долину звезда, у правцу Пећине љубичасте светлости.

— Ево окуке — рече Јак. — А ено и саме пећине!

— Опиши ми је — замоли га девојка. — Реци ми тачно како изгледа!

— Улаз је у облику троугла — рече Јак. — Испред улаза има много одроњеног камења, али је стаза која води од улаза дубље у пећину сасвим чиста. Нешто даље назирем љубичасту светлост... Чини ми се да избија из процепа у стенама...

— Рекли су ми да је љубичаста боја врло лепа — рече Елен дрхтећи од узбуђења. — Да ли је заиста тако?

— То је најлепша боја коју сам икад видео — рече Јак. — Она је толико лепа да ју је немогуће описати је... Елен, да ли ћеш ући у пећину...?

Глас му је био мало пригушен, али нежан и благ, умирујући. Елен престаде да дрхти кад помисли на то колико у ствари воли овог Марсовца што танким прстима држи њену руку у својој.

Она се поново сети речи "ћелав", "великог носа", "без браде" и упита се: шта заправо значе те речи, шта значе лепота и ружноћа неке ко никада није могао било шта да види?

— Ти се сигурно бојиш да ћеш моћи да ме видиш и да ћу ти се учинити ружним — стеже је Јак снажно за руку. — У твојој свести ја сам ружан зато што сам другачији од твоје расе!

Елен се заиста осећала јадно, не знајући више шта да мисли.

— Хајде да се вратимо и заборавимо и Звездану долину и Пећину љубичасте светлости — предложи она Марсовцу. — Довољно је што те волим таквог какав си и каквог те познајем.

Јак је дуго ћутао, и најзад рече:

— Ако пећина може да ти поврати вид, онда мораш ући у њу. Кад човек живи у мраку као ти, онда сенке сумње представљају неподношљив терет. Мислим да је боље да уђеш у пећину и покајеш се, него да не уђеш и покајеш се.

Елен нежно додирну његово лице, а Јак пољуби њене прсте и тихо је упита:

— Да ли ћеш ући?

— Да — прошапутала она.

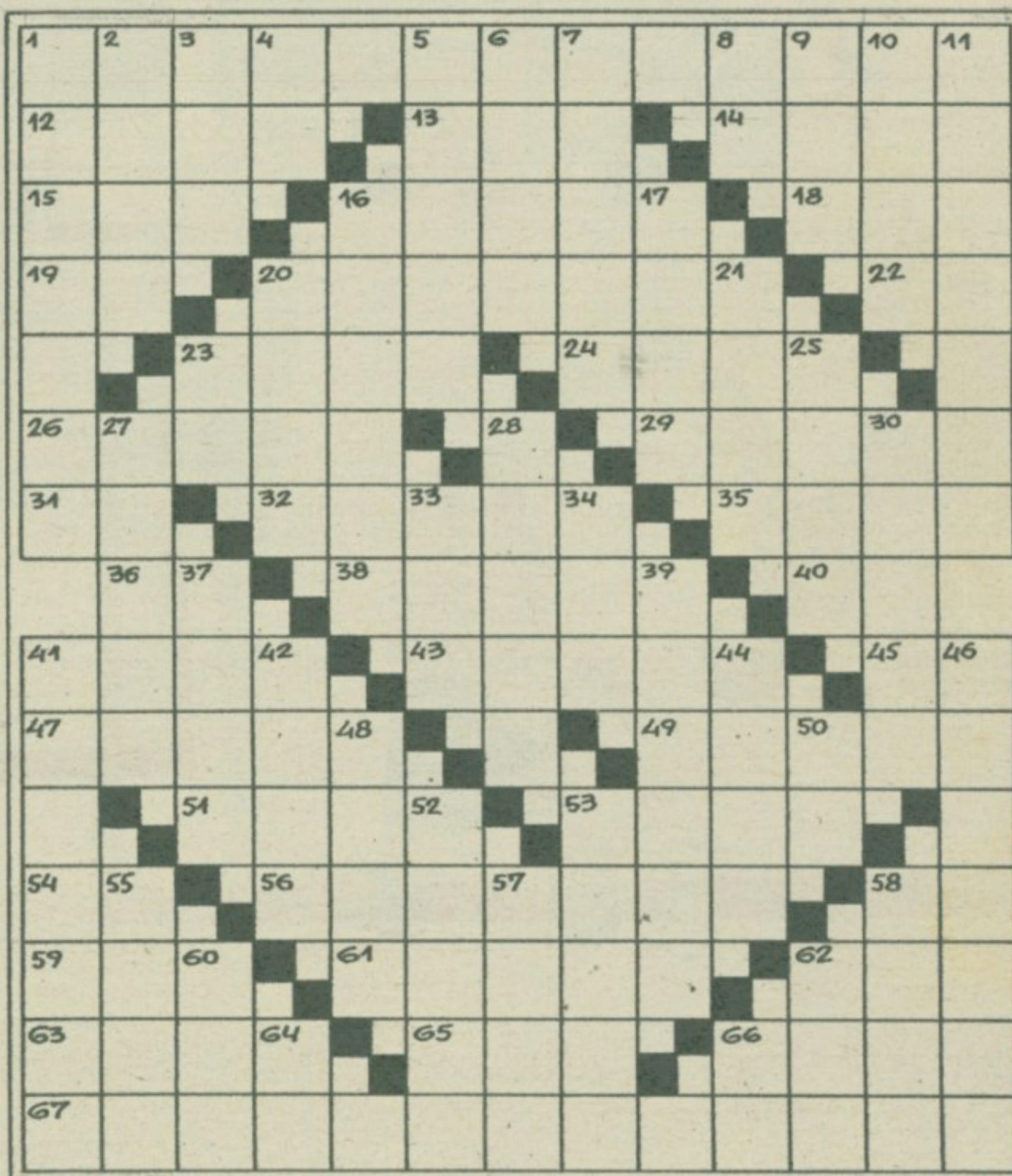
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) скупштинари, народни представници, 12) кухињска посуда, 13) Аустријска новинска агенција (скр.), 14) особа, обично с уметничким склоностима, која води безбрижан живот не поштујући уобичајене норме друштвеног понашања, 15) љути корен, 16) фотографија, 18) узвик, 19) прво и четрнаесто слово азбуке, 20) стаклени ормар за смештај предмета, 22) немачки предлог, 23) личност из романа „Хајдук Станко“ Јанка Веселиновића, 24) нација река, 26) породица градитеља виолина из Кремоне, 29) земљишна мера, 31) хемијска ознака за натријум, 32) маслина, 35) најмногољуднија земља на свету, 36) два слова, 38) земљиште поред воде, 40) два сугласника, 41) сиво, тмурно, 43) позната улица у Загребу, 45) центар обртања, 47) најраспрострањенија биљка, 49) стари назив за Љубљану, 51) табор, 53) напад, 54) показна заменица, 56) легендарни краљ, чувен по својој мудрости, 58) дршка на виолини, 59) црна креда, 61) вредан, 62) припадник старогерманског народа, 63) топовска приколица, 65) без икога, 66) бразилска такмичења, 67) несразмерност, нескладност.

УСПРАВНО:

1) прелепни зид, 2) Каинов брат, 3) превремен, 4) скраћеница за природни логаритам, 5) држава у Средоземном мору, 6) покрајина у Грчкој, 7) предмети којима се човек украшава, 8) змијалица имена и презимена познатог руског песника (поема „Дванаесторице“), 9) рожвата израслина на глави неких животиња, 10) целокупна, 11) самостална реч којом се именује неки појам, 16) сивоћа, 17) летопис, 20) забрана, ускраћивање сагласности, 21) мера за хартију, 23) потврдна речца, 25) хемијски елеменат, 27) сеоско имање, 28) планина крај Београда, 30) загревачки редитељ (Марти), 33) лугасти краљ из истоимене комедије, 34) један везник, 37) део угла, 39) безбојна, лако испарљива течност, 41) део механизације, 48) бог љубави код старих Римљана, 50) самогласник и сугласник, 52) сено сложено око стожера, 53) турска купатила, 53) речни рибар, 57) посмртни лежај, 58) врста угла, 60) мера за површину (мн.), већина, 64) део коњске опреме, 66) самогласник и сугласник.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) класа, 6) Игало, 11) Левант, 13) иверак, 14) аван, 15) Рим, 17) мана, 18) Сар, 19) салеп, 21) Кар, 22) ик, 23) дева, 24) аа, 26) ци, и, 27) вена, 28) тона, и, 30) Авала, 32) фаланга, 34) ино, 35) моло, 36) Ал, 37) ли, 38) парк, 39) Ито, 40) Калкута, 42) улоге, о, 44) Анди, 45) Крим, 46) рт, 48) ае, 49) квар, 50) ви, 51) зар, 53) расол, 55) трг, 56) Ибар, 58) мит, 59) ерар, 60) кожора, 62) естет, 64) арене, 65) Лифам.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукосав Булатовић
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 60.— Долар 24.—, Ф.ф. 112.—, Ш.фр. 70.—, Ш.кр. 162.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишлених Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

БИБЛИОТЕКА „ШВРЉА“

36 КЊИЖИЦА СЛИКОВНИЦА И 36 ВЕСЕЛИХ ДОЖИВЉАЈА — СПЕЦИЈАЛНИ ПОПУСТ ЗА ЧИТАОЦЕ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ 36 КЊИЖИЦА У БОЈИ ЗА СВЕГА 120 ДИНАРА

Библиотека „Шврља“ је комплет од 36 сликовница малог, цепног формата. Намењена је деци предшколског узраста. У сликовницама су уписани необични доживљаји Дизнијевих јунака: Паје, Микија, Шиле... и свих других пријатеља деце.

Сликовнице су штампане само ћирилицом, у шест серија, по шест наслова у поливинилским омотима.

Библиотека „Шврља“ садржи 36 књижица — сликовница: 1. Микијев циркус, 2. Паја Патак, 3. Мики и Вушба-Ву, 4. Бамби, 5. Шврља, 6. Патуљак Љутко, 7. Мали Вучко, 8. Мрша и Дебељко, 9. Раја, Гаја и Влаја, 10. Три прасета и зли вук, 11. Тик и Так, 12. Плутон, 13. Чика Баја, 14. Шиле детектив, 15. Мали Хијавата, 16. Данбо, 17. Паја Патак планинар, 18. Слонче Данбо и Мики Маус, 19. Три прасета на одмору, 20. Пинокио у земљи играчака, 21. Породица Патак на острву с благом, 22. Ујка Баја, 23. Мали Вучко и нангупчићи, 24. Циркус на дну мора, 25. Плутон на селу, 26. Филмска звезда Мики Маус, 27. Микијев рођен дански поклон, 28. Бамбијеви доживљаји, 29. Маза и Луња, 30. Пас чувар Паје Патка, 31. Три прасета кућу граде, 32. Хијаватини доживљаји, 33. Шесторо пачића, 34. Тик и Так као чувари деце, 35. Мали ракун, 36. Царчак Цврчко.

ИП „ВУК КАРАЦИЋ“
Краљевића Марка 9, 11000 Београд

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем библиотеку „ШВРЉА“ по сниженој цени од 120 динара. Платићу поштару кад ми донесе књиге (поузећем).

(Читко: Име и презиме)

(Број поште и место)

(Улица и број)

Испуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи на адресу:
ИП „ВУК КАРАЦИЋ“,
Краљевића Марка 9,
11000 Београд.

ПОДАТНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

КОШАРКАШ ИЗ ИНАТА

Молим те да напишеш нешто о нашем репрезентативцу Мирзи Делибашићу.

Вера Сабин,
Задар

Мирза Делибашић, члан „Босне“ из Сарајева, рођен је 9. маја 1954. у Тузли. Овај младић, студент права, постао је члан наше репрезентације прошле године и прву утакмицу као репрезентативац играо је у Сомбору против Аргентине. Иначе, висок је 197 цм.

Оно што је занимљиво за овог даровитог играча је то да он уоп-

ште није желео да постане кошаркаш. Његова „прва љубав“ био је — тенис. Са 14 година постао је омладински првак Босне и Херцеговине у тенису. Године 1968. поново постаје првак. Када га нису послали на неко важно такмичење у Чехословачку, он се наљутио и почео да игра кошарку. Са непуних 16 година заиграо је у клубу „Слобода“ у Тузли. Касније прелази у сарајевску „Восну“, где је и данас.

ПРВИ СУ ДАЈМЛЕР И БЕНЦ

Реци ми ко је измислио аутомобил и када.

Златан Арађић,
Зеница

Претеча аутомобила у данашњем смислу су кола на парни погон француског инжењера Кишоа из 1770. године. Творци првих аутомобила су немачки инжењери Дајмлер (1885) и Бенц (1886). Заслуге има и Мајбах с појединачним проналасцима за усавршавање кола.

Данас по производњи аутомобила на прво место долазе САД са 1 аутомобилом на 3 становника.

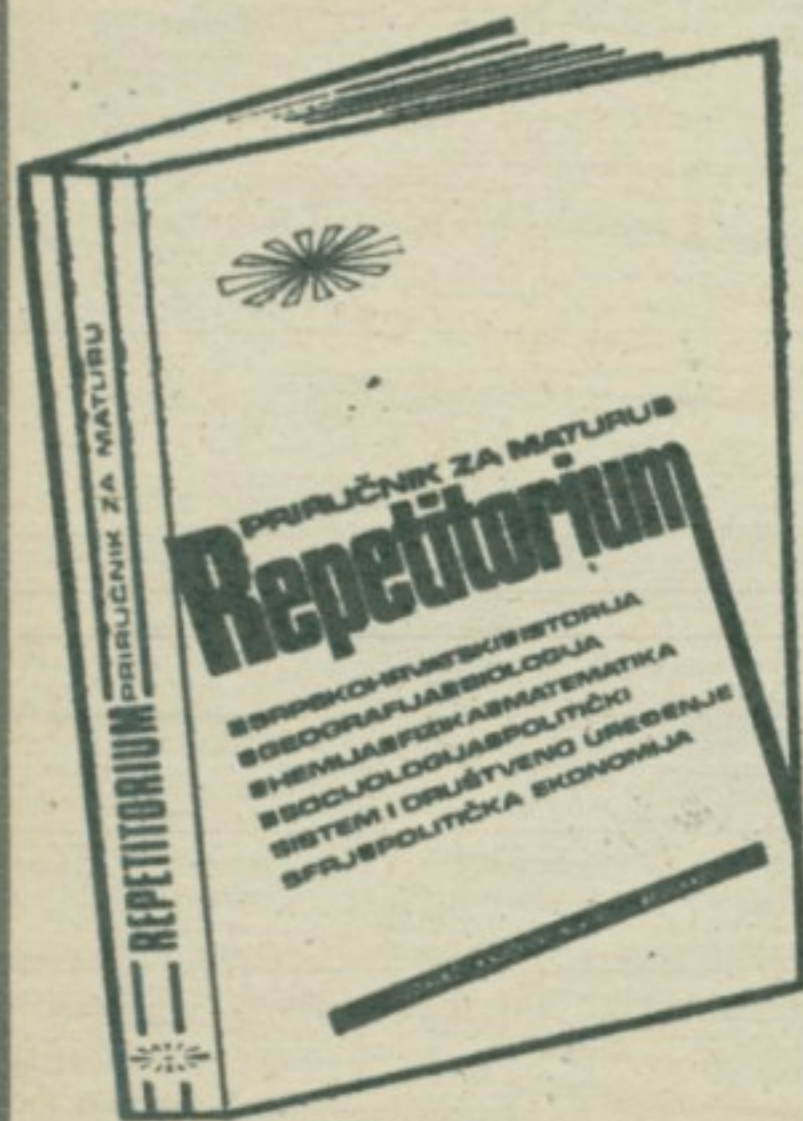
РАЗМЕНА

Желим мијењати салвете за значке. Заинтересовани нека ми пишу на адресу:

Владимир Побрић,
Трг ослобођења 20,
75000 Тузла

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење загонетке: ДВА АГЕНТА

Портере је као тајни агент почетник направно грешку јер пошто је убио енглеског агента иглом с отровом која се налазила у пенкалу није то своје налив-перо напунио мастилом. Његово изненадно бледило и његово оклевање пре него што је узео пенкало у руке били су довољна потврда искусном полицајцу да је баш он кривац.

ИЗАБЕРИ НАГРАДУ ЖВАКАЋЕ ГУМЕ VALI

— да би добио занимљиву играчку мајмунче VALI, испуни разгледницу VALI коју ћеш добити код трговца бесплатно

— за колекцију наших слатниша треба испунити албум мајмунчета VALI који можеш купити у трговини

У СВАКОЈ КЕСИ ЖВАКАЋЕ ГУМЕ VALI

налази се једна од 62 различите самолепљиве сличице животиња. Мајмунче VALI пружа ти могућност да без извлачења добијеш обе награде.

Испуњену разгледницу или албум шаљи на адресу: VALI, ЖИТО Љубљана, Шмартинска 154.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

